

Svet
Evropske unije

Bruselj, 5. julij 2023
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0257 (NLE)

11485/23
ADD 2

LIMITE

COLAC 81
POLCOM 146
SERVICES 27
FDI 15

PREDLOG

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 5. julij 2023

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

Št. dok. Kom.: COM(2023) 431 final - ANNEX 1 - PART 2/4

Zadeva: PRILOGA k Predlogu SKLEPA SVETA o podpisu, v imenu Evropske unije, in začasni uporabi Naprednega okvirnega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Čile na drugi strani

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 431 final - ANNEX 1 - PART 2/4.

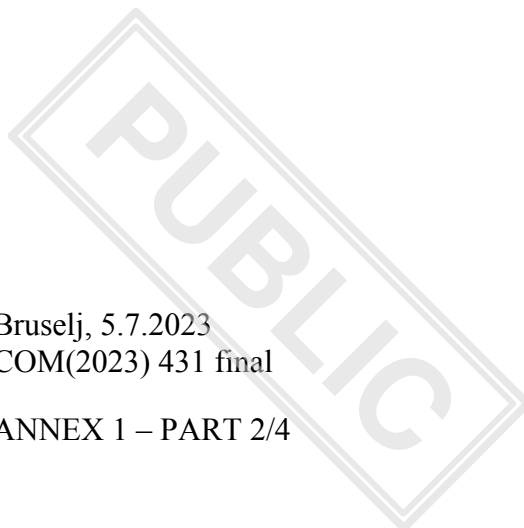
Priloga: COM(2023) 431 final - ANNEX 1 - PART 2/4

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 5.7.2023
COM(2023) 431 final

ANNEX 1 – PART 2/4

PRILOGA

k

Predlogu SKLEPA SVETA

o podpisu, v imenu Evropske unije, in začasni uporabi Naprednega okvirnega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Čile na drugi strani

DEL III

TRGOVINA IN Z NJO POVEZANE ZADEVE

POGLAVJE 8

SPLOŠNE IN INSTITUCIONALNE DOLOČBE

ODDELEK A

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 8.1

Vzpostavitev območja proste trgovine

Pogodbenici vzpostavita območje proste trgovine v skladu s členom XXIV GATT 1994 in členom V GATS.

ČLEN 8.2

Cilji

Cilji tega dela tega sporazuma so:

- (a) razširjanje in diverzifikacija trgovine z blagom med pogodbenicama z znižanjem ali odpravo tarifnih in netarifnih ovir za trgovino v skladu s členom XXIV GATT 1994;
- (b) olajševanje trgovine z blagom, zlasti na podlagi določb o olajševanju carine in trgovine, standardov, tehničnih predpisov, postopkov ugotavljanja skladnosti ter sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, pri čemer se ohrani pravica vsake pogodbenice do zakonskega urejanja, da se dosežejo cilji javne politike;
- (c) liberalizacija trgovine s storitvami v skladu s členom V GATS;
- (d) razvoj gospodarskih razmer, ki spodbujajo večje tokove naložb, boljše pogoje za ustanavljanje podjetij na podlagi načela nediskriminacije, pri čemer vsaka pogodbenica ohrani pravico do sprejemanja in izvrševanja ukrepov, potrebnih za uresničevanje legitimnih ciljev javne politike;
- (e) olajševanje trgovine in naložb med pogodbenicama, tudi na podlagi brezplačnega prenosa tekočih plačil in pretoka kapitala;

- (f) razvoj okolja, ki je ugodno za naložbe, z zagotavljanjem preglednih, stabilnih in predvidljivih pravil, ki vlagateljem zagotavljajo pravično obravnavo, in vzpostavitev sistema sodišč za reševanje sporov med vlagatelji in državami na učinkovit, pravičen in predvidljiv način;
- (g) učinkovito in vzajemno odpiranje trgov javnih naročil pogodbenic;
- (h) spodbujanje inovacij in ustvarjalnosti z zagotavljanjem ustreznega in učinkovitega varstva pravic intelektualne lastnine v skladu z mednarodnimi obveznostmi, ki veljajo med pogodbenicama;
- (i) spodbujanje pogojev, ki olajšujejo neizkrivljanje konkurence, zlasti v zvezi s trgovino in naložbami med pogodbenicama;
- (j) razvoj mednarodne trgovine na način, ki prispeva k trajnostnemu razvoju v okviru gospodarskih, socialnih in okoljskih razsežnosti, ter
- (k) vzpostavitev učinkovitega, pravičnega in predvidljivega mehanizma reševanja sporov za reševanje sporov v zvezi z razlago in uporabo tega dela tega sporazuma.

ČLEN 8.3

Opredelitev pojmov splošne uporabe

V tem delu tega sporazuma, prilogah 9, 10-A do 10-E, 13-A do 13-H, 15-A, 15-B, 16-A, 16-B, 16-C, 17-A do 17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A, 21-B, 25, 28-A, 28-B, 29, 32-A, 32-B, 32-C, 38-A in 38-B ter protokolih k temu sporazumu:

- (a) „Sporazum o kmetijstvu“ pomeni Sporazum o kmetijstvu iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (b) „Protidampinški sporazum“ pomeni Sporazum o izvajanju člena VI Splošnega sporazuma o carinah in trgovini iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (c) „carina“ pomeni vsako dajatev ali takso, ki se uvede na uvoz blaga ali v zvezi z njim ter ne vključuje:
 - (i) taks, enakovrednih notranjim davkom, naloženim v skladu s členom 9.4 tega sporazuma;
 - (ii) protidampinške dajatve, posebnega zaščitnega ukrepa, izravnalne ali zaščitne dajatve, ki se uporablja v skladu z GATT 1994, protidampinškim sporazumom, Sporazumom o kmetijstvu, Sporazumom o subvencijah in izravnalnih ukrepih oziroma Sporazumom o zaščitnih ukrepih, ter
 - (iii) pristojbin ali drugih taks, ki se naložijo za uvoz ali v zvezi z njim ter so omejene na znesek približnih stroškov opravljenih storitev;

- (d) „CPC“ pomeni začasno osrednjo klasifikacijo proizvodov (Central Product Classification) (Statistična listina, serija M, št. 77, Oddelek za mednarodne ekonomske in socialne zadeve, Statistični urad Združenih narodov, New York, leto 1991);
- (e) „dnevi“ pomeni koledarske dneve, vključno z vikendi in prazniki;
- (f) „obstoječ“ pomeni veljaven na datum začetka veljavnosti tega sporazuma;
- (g) „GATS“ pomeni Splošni sporazum o trgovini s storitvami iz Priloge 1B k Sporazumu o STO;
- (h) „GATT 1994“ pomeni Splošni sporazum o carinah in trgovini iz leta 1994 iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (i) „blago pogodbenice“ pomeni domače blago v skladu z GATT 1994 in vključuje blago s poreklom iz navedene pogodbenice;
- (j) „harmonizirani sistem“ ali „HS“ pomeni harmonizirani sistem poimenovanj in šifrskih oznak blaga, vključno z njegovimi splošnimi pravili razlage, opombami k oddelkom, opombami k poglavjem in opombami k podštevilkam, ki ga je pripravila Svetovna carinska organizacija;
- (k) „tarifna številka“ pomeni prve štiri številke tarifne uvrstitve v harmonizirani sistem;

- (l) „pravna oseba“ pomeni vsak pravni subjekt, pravilno ustanovljen ali kako drugače organiziran v skladu z veljavnim pravom kot pridobitna ali nepridobitna dejavnost ter v zasebni ali javni lasti, vključno z delniškimi družbami, trusti, družbami z neomejeno odgovornostjo, skupnimi podjetji, enoosebnimi družbami ali združenji;
- (m) „ukrep“ pomeni vsak ukrep v obliki zakona, predpisa, pravila, postopka, sklepa, upravnega ukrepa, zahteve, prakse ali v kateri koli drugi obliki;
- (n) „ukrep pogodbenice“ pomeni vsak ukrep, ki ga sprejmejo ali ohranijo¹:
- (i) vlade in organi na vseh ravneh;
 - (ii) nevladni organi pri izvajanju pooblastil, ki jim jih podelijo vlade ali organi na vseh ravneh², ali

¹ Pojasniti je treba, da „ukrep“ vključuje opustitve dejanj pogodbenice, ki so potrebna za izpolnjevanje obveznosti na podlagi tega sporazuma.

² Pojasniti je treba, da se obveznosti pogodbenice na podlagi tega sporazuma uporabljajo za podjetje v državni lasti ali drugo osebo, kadar izvaja katero koli regulativno, upravno ali drugo javno pooblastilo, ki jih je zadevna pogodbenica prenesla nanjo, kot je pooblastilo za razlastitev, izdajo licenc, odobritev komercialnih poslov ali naložitev kvot, pristojbin ali drugih taks.

- (iii) vsak subjekt, ki v zvezi z ukrepom dejansko deluje po navodilih ali pod vodstvom ali nadzorom pogodbenice¹;
- (o) „fizična oseba“ pomeni:
- (i) za pogodbenico EU: državljana države članice v skladu z njenim pravom² ter
 - (ii) za Čile: državljana Čila v skladu s pravom te države;
- (p) „blago s poreklom“ pomeni blago, ki izpolnjuje pogoje v skladu s pravili o poreklu iz poglavja 10;
- (q) „oseba“ pomeni fizično ali pravno osebo;

¹ Pojasniti je treba, da če pogodbenica trdi, da subjekt deluje v skladu s pododstavkom (iii), navedena pogodbenica nosi dokazno breme in mora vsaj zagotoviti konkretne indice.

² V poglavjih 17 do 27 opredelitev pojma „fizična oseba“ vključuje tudi fizično osebo s stalnim prebivališčem v Republiki Latviji, ki nima državljanstva Republike Latvije ali katere koli druge države, vendar je v skladu s pravom Republike Latvije upravičena do potnega lista za nedržavljanec.

- (r) „osebni podatki“ pomeni vsako informacijo, ki se nanaša na določeno ali določljivo fizično osebo;
- (s) „Sporazum o zaščitnih ukrepih“ pomeni Sporazum o zaščitnih ukrepih iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (t) „sanitarni ali fitosanitarni ukrep“ pomeni vsak ukrep iz odstavka 1 Priloge A k Sporazumu o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov;
- (u) „Sporazum SCM“ pomeni Sporazum o subvencijah in izravnalnih ukrepih iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (v) „Sporazum SPS“ pomeni Sporazum o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (w) „Sporazum TBT“ pomeni Sporazum o tehničnih ovirah v trgovini iz Priloge 1 k Sporazumu o STO;
- (x) „Sporazum TRIPS“ pomeni Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine iz Priloge 1C k Sporazumu o STO ter
- (y) „Sporazum o STO“ pomeni Marakeški sporazum o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije z dne 15. aprila 1994.

ČLEN 8.4

Razmerje do Sporazuma o STO in drugih obstoječih sporazumov,
ki spadajo na področje uporabe tega dela tega sporazuma

1. Pogodbenici potrjujeta medsebojne pravice in obveznosti iz Sporazuma o STO in drugih obstoječih sporazumov, ki spadajo na področje uporabe tega dela tega sporazuma in katerih pogodbenici sta.
2. Nobena določba tega sporazuma se ne razlaga kot zahteva, da bi morala katera koli pogodbenica delovati na način, ki bi bil v neskladju z njenimi obveznostmi iz Sporazuma o STO.
3. V primeru morebitnega neskladja med tem sporazumom in katerim koli obstoječim sporazumom, ki ni Sporazum o STO, katerega podpisnici pa sta obe pogodbenici, in ki spada na področje uporabe tega dela tega sporazuma, se pogodbenici nemudoma posvetujeta med seboj, da bi poiskali obojestransko zadovoljivo rešitev.

ODDELEK B

INSTITUCIONALNE DOLOČBE

ČLEN 8.5

Specifične naloge Skupnega sveta, ki deluje v trgovinski sestavi

1. Kadar Skupni svet, ustanovljen v skladu s členom 40.1, obravnava vprašanja, povezana s tem delom Sporazuma¹, lahko:

(a) sprejme sklepe o spremembi:

(i) tarifnih seznamov iz dodatkov 9-1 in 9-2, da se pospeši odprava tarif;

(ii) poglavja 10 in prilog 10-A do 10-E;

(iii) prilog 13-F in 13-G ter Dodatka 13-E-1;

(iv) prilog 16-A, 16-D in 16-E ter odstavka 1 Priloge 16-B;

¹ Pojasniti je treba, da bo Čile izvajal vse sklepe, ki jih sprejme Skupni svet v trgovinski sestavi, prek izvršilnih sporazumov (*acuerdos de ejecución*) v skladu s čilskim pravom.

- (v) Priloge 21-B;
- (vi) Priloge 29;
- (vii) opredelitve pojma „subvencija“ iz člena 31.2(1), kolikor se nanaša na podjetja, ki opravljajo storitve, da se vključi izid prihodnjih razprav v STO ali povezanih večstranskih forumih o tej zadevi;
- (viii) Priloge 32-A v zvezi s sklicevanji na pravo, ki se uporablja v pogodbenicah;
- (ix) Priloge 32-B v zvezi z merili, ki jih je treba vključiti v postopek ugovora;
- (x) Priloge 32-C v zvezi z geografskimi označbami;
- (xi) prilog 38-A in 38-B ter
- (xii) kakršnih koli drugih določb, prilog, dodatkov ali protokolov, katerih sprememba je predvidena v tem delu tega sporazuma;
- (b) sprejme sklepe za izdajo razlag določb tega dela Sporazuma, ki so zavezujoče za pogodbenici in vse organe, ustanovljene na podlagi tega dela Sporazuma, ter senate iz poglavij 33 in 38;

- (c) v skladu s členom 40.3(3) ustanovi dodatne pododbore in druge organe, odgovorne za zadeve, ki spadajo na področje uporabe tega dela Sporazuma, ter
- (d) če meni, da je to primerno, sprejme poslovnik pododborov in drugih organov, ustanovljenih v skladu s členom 8.8 in pododstavkom (c) tega odstavka.
2. Dnevni red seje Skupnega sveta v trgovinski sestavi določijo koordinatorji za ta del Sporazuma v skladu s členom 8.7(2).

ČLEN 8.6

Specifične naloge Skupnega odbora, ki deluje v trgovinski sestavi

1. Kadar Skupni odbor, ustanovljen v skladu s členom 40.2, obravnava vprašanja, povezana s tem delom Sporazuma¹:
- (a) pomaga Skupnemu svetu pri opravljanju njegovih nalog, zlasti glede zadev, povezanih s trgovino in naložbami;

¹ Pojasniti je treba, da bo Čile izvajal vse sklepe, ki jih sprejme Skupni odbor v trgovinski sestavi, prek izvršilnih sporazumov (*acuerdos de ejecución*) v skladu s čilskim pravom.

- (b) je odgovoren je za ustrezno izvajanje tega dela Sporazuma; v zvezi s tem in brez poseganja v pravice, določene v poglavju 38, lahko pogodbenica predloži Skupnemu odboru v obravnavo katero koli vprašanje v zvezi z uporabo ali razlago tega dela Sporazuma;
- (c) po potrebi nadzoruje nadaljnjo podrobno razčlenitev določb iz tega dela Sporazuma in ocenjuje rezultate uporabe;
- (d) išče ustrezne načine za preprečevanje in reševanje težav, ki bi se lahko pojavile na področjih, zajetih s tem delom Sporazuma;
- (e) nadzoruje delo vseh pododborov, ustanovljenih v skladu s členom 8.8, in pododborov, ustanovljenih v skladu s členom 40.3(3), ki opravljajo naloge, specifične za del III tega sporazuma, ter
- (f) prouči morebiten učinek pristopa nove države članice k Evropski uniji na ta del Sporazuma.

2. Skupni odbor v trgovinski sestavi lahko:

- (a) v skladu s členom 40.3(3) ustanovi dodatne pododbore in druge organe, odgovorne za zadeve, ki spadajo na področje uporabe tega dela Sporazuma;

- (b) sprejme sklepe o spremembi tega dela Sporazuma v skladu s pododstavkom (a) člena 8.5(1) in o izdaji razlag iz pododstavka (b) člena 8.5(1) med sejami Skupnega sveta, kadar se slednji ne more sestati ali kot je drugače določeno v tem sporazumu, ter
- (c) če meni, da je to primerno, sprejme poslovnik pododborov in drugih organov, ustanovljenih v skladu s členom 8.8 in pododstavkom (a) tega odstavka.
3. Dnevni red seje Skupnega odbora v trgovinski sestavi določijo koordinatorji za ta del Sporazuma v skladu s členom 8.7(2).

ČLEN 8.7

Koordinatorji za ta del Sporazuma

1. Vsaka pogodbenica imenuje koordinatorja za ta del Sporazuma v 60 dneh od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma in drugi pogodbenici uradno sporoči kontaktne podatke tega koordinatorja.
2. Koordinatorji skupaj pripravijo dnevni red in izvajajo vse druge potrebne priprave na seje Skupnega sveta, Skupnega odbora ter pododborov in drugih organov, ustanovljenih v skladu s členom 8.8 ali s členom 40.3(3), ki opravljajo naloge, specifične za del III tega sporazuma. Koordinatorji po potrebi spremljajo izvajanje sklepov Skupnega sveta in Skupnega odbora, ki delujeta v trgovinski sestavi, ter sklepov pododborov v primerih iz členov 17.39 in 25.20.

ČLEN 8.8

Pododbori in drugi organi, specifični za ta del Sporazuma

1. Pogodbenici vzpostavita naslednje pododbore:
 - (a) Pododbor za boj proti korupciji na področju trgovine in naložb;
 - (b) Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu;
 - (c) Pododbor za finančne storitve;
 - (d) Pododbor za intelektualno lastnino;
 - (e) Pododbor za javna naročila;
 - (f) Pododbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe;
 - (g) Pododbor za storitve in naložbe;
 - (h) Pododbor za trajnostne prehranske sisteme;
 - (i) Pododbor za tehnične ovire v trgovini;

(j) Pododbor za trgovino z blagom ter

(k) Pododbor za trgovino in trajnostni razvoj.

2. Dnevni red sej pododborov in drugih organov, pristojnih za zadeve, ki spadajo na področje uporabe tega dela Sporazuma, določijo koordinatorji za ta del Sporazuma v skladu s členom 8.7(2).

POGLAVJE 9

TRGOVINA Z BLAGOM

ČLEN 9.1

Cilj

Pogodbenici v skladu s tem delom tega sporazuma postopno in vzajemno liberalizirata trgovino z blagom.

ČLEN 9.2

Področje uporabe

To poglavje se uporablja za blagovno menjavo med pogodbenicama, razen če je v tem delu tega sporazuma določeno drugače.

ČLEN 9.3

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in Prilogi 9:

- (a) „Sporazum o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj“ pomeni Sporazum o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (b) „transakcija v okviru diplomatskih in konzularnih odnosov“ pomeni postopek pridobivanja konzularnega računa ali konzularnega vizuma za trgovske račune, potrdila o poreklu, manifesta, izvozne deklaracije odpremnika ali druge carinske dokumentacije, ki je povezana z uvozom blaga, od konzula pogodbenice uvoznice na ozemlju pogodbenice izvoznice ali na ozemlju tretje osebe;
- (c) „Sporazum o carinskem vrednotenju“ pomeni Sporazum o izvajanju člena VII GATT 1994 iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;

- (d) „postopek za izdajanje izvoznih dovoljenj“ pomeni upravni postopek, pri katerem je treba pri pristojnem upravnem organu ali organih kot pogoj za izvoz z ozemlja pogodbenice izvoznice vložiti vlogo ali drugo dokumentacijo, razen tistih, ki se na splošno zahtevajo za namene carinjenja;
- (e) „postopek za izdajanje uvoznih dovoljenj“ pomeni upravni postopek, pri katerem je treba pri pristojnem upravnem organu ali organih kot pogoj za uvoz na ozemlje pogodbenice uvoznice vložiti vlogo ali drugo dokumentacijo, razen tiste, ki se na splošno zahteva za namene carinjenja;
- (f) „predelano blago“ pomeni blago, uvrščeno v poglavja HS od 84 do 90 ali tarifno številko 94 02, razen blaga, uvrščenega v tarifne številke HS 84 18, 85 09, 85 10, 85 16 in 87 03 ali tarifne podštevilke 8414 51, 8450 11, 8450 12, 8508 1 in 8517 11, ki:
- (i) je v celoti ali delno sestavljeno iz delov, pridobljenih iz blaga, ki je bilo uporabljeno;
 - (ii) ima podobne zmogljivosti in delovne pogoje kot enakovredno novo blago ter
 - (iii) ima isto garancijo kot enakovredno novo blago;

- (g) „popravilo“ pomeni vsak postopek obdelave, ki se opravi na blagu za odpravo operativnih okvar ali materialne škode in obnovitev prvotne funkcije blaga ali za zagotovitev skladnosti blaga s tehničnimi zahtevami glede njegove uporabe, brez katerega ne bi bilo več mogoče uporabljati blaga na običajen način in za predvidene namene. Popravilo blaga vključuje obnovo in vzdrževanje, ne vključuje pa operacije ali postopka, ki:
- (i) uniči osnovne značilnosti blaga ali ustvari novo ali komercialno drugačno blago;
 - (ii) nedokončano blago spremeni v dokončano blago ali
 - (iii) se uporablja za izboljšanje ali nadgradnjo tehnične zmogljivosti blaga;
- (h) „kategorija postopnega znižanja“ pomeni časovni okvir za odpravo carin, ki traja od nič do sedem let, po katerem je blago prosto carine, razen če je na seznamih iz Priloge 9 določeno drugače.

ČLEN 9.4

Nacionalna obravnava na področju notranjega obdavčenja in ureditve

Vsaka pogodbenica prizna nacionalno obravnavo za blago druge pogodbenice v skladu s členom III Sporazuma GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami. V ta namen je člen III GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, smiselno vključen v ta sporazum in je njegov sestavni del.

ČLEN 9.5

Znižanje ali odprava carin

1. Če v tem sporazumu ni določeno drugače, vsaka pogodbenica zniža ali odpravi carine za blago s poreklom iz druge pogodbenice v skladu s seznamom iz Priloge 9.
2. V odstavku 1 je osnovna stopnja carin osnovna stopnja, določena za posamezno blago na seznamih iz Priloge 9.

3. Če pogodbenica zniža uporabljeno carinsko stopnjo po načelu države z največjimi ugodnostmi, se za znižane stopnje uporablja seznam iz Priloge 9 navedene pogodbenice. Če država zniža uporabljeno stopnjo po načelu največjih ugodnosti na raven, ki ne presega osnovne stopnje v zvezi s posamezno tarifno postavko, navedena pogodbenica izračuna veljavno preferencialno stopnjo, s katero se izvede tarifno znižanje, glede na znižano uporabljeno stopnjo po načelu največjih ugodnosti, pri čemer ohrani relativno maržo preferenciala za to določeno tarifno postavko, če je uporabljena stopnja po načelu največjih ugodnosti nižja od osnovne stopnje. Relativna marža preferenciala za vsako posebno tarifno postavko v vsakem obdobju postopnega zniževanja carin ustreza razliki med osnovno stopnjo s seznama iz Priloge 9 navedene pogodbenice in uporabljeno carinsko stopnjo za navedeno tarifno postavko v skladu z navedenim seznamom, deljeno z navedeno osnovno stopnjo in izraženo kot odstotni delež.

4. Pogodbenici se na zahtevo ene od pogodbenic posvetujeta, da bi proučili pospešitev znižanja ali odprave carin s seznamov iz Priloge 9. Skupni svet lahko ob upoštevanju takega posvetovanja sprejme sklep o spremembi Priloge 9 za pospešitev znižanja ali odprave tarif.

ČLEN 9.6

Mirovanje

1. Če v tem delu tega sporazuma ni določeno drugače, pogodbenica ne zviša carine, ki je določena kot osnovna stopnja v Prilogi 9, ali sprejme nove carine na blago s poreklom iz druge pogodbenice.

2. Pojasniti je treba, da lahko pogodbenica po enostranskem znižanju carine zviša carino na raven iz Priloge 9 za zadevno obdobje postopnega zniževanja carin.

ČLEN 9.7

Izvozne dajatve, davki in druge takse

1. Pogodbenica ne uvede ali ohrani nobenih dajatev, davkov ali drugih taks, ki se naložijo za izvoz blaga v drugo pogodbenico ali v zvezi z njim, in nobenih notranjih davkov ali drugih taks na blago, izvoženo v drugo pogodbenico, ki presegajo davek ali takso, ki bi se naložila na podobno blago, kadar je namenjeno domači potrošnji.

2. Nobena določba tega člena pogodbenici ne preprečuje, da bi za izvoz blaga uvedla pristojbino ali takso, ki je dovoljena v skladu s členom 9.8.

ČLEN 9.8

Pristojbine in formalnosti

1. Pristojbine in druge takse, ki jih pogodbenica naloži za uvoz blaga druge pogodbenice ali izvoz blaga v drugo pogodbenico ali v zvezi z njima, so omejene na znesek približnih stroškov opravljenih storitev in ne pomenijo posredne zaščite domačega blaga ali obdavčitve uvoza ali izvoza za davčne namene.

2. Pogodbenica ne zaračunava pristojbin ali drugih taks za uvoz ali izvoz ali v zvezi z njima na podlagi *ad valorem*.

3. Vsaka pogodbenica lahko zaračuna takse ali zahteva povrnitev stroškov le, kadar so opravljene posebne storitve, vključno z naslednjim:

- (a) prisotnostjo carinskega osebja, kadar je to zahtevano, zunaj uradnih ur ali drugje kot v prostorih carine;
- (b) analizami ali izvedenskimi poročili o blagu in poštnih pristojbinah za vračilo blaga vložniku, zlasti v zvezi z odločbami glede zavezujočih informacij ali predložitvijo informacij glede uporabe carinske zakonodaje;
- (c) pregledom ali vzorčenjem blaga za namene preverjanja ali uničenjem blaga, kadar so vključeni stroški, ki niso stroški za storitve carinskega osebja, ali
- (d) izjemnimi kontrolnimi ukrepi, kadar so ti potrebni zaradi narave blaga ali morebitnega tveganja.

4. Vsaka pogodbenica nemudoma objavi vse pristojbine in takse, ki jih nalaga v zvezi z uvozom ali izvozom, in sicer tako, da vladam, trgovcem in drugim zainteresiranim stranem omogoči, da se z njimi seznanijo.

5. Pogodbenica ne zahteva transakcij v okviru diplomatskih in konzularnih odnosov, vključno s plačili povezanih pristojbin in taks, v zvezi z uvozom blaga druge pogodbenice.

ČLEN 9.9

Popravljeno blago

1. Pogodbenica ne uporablja carine za blago, ne glede na njegovo poreklo, ki ponovno vstopi na njeno carinsko območje, potem ko je z njenega carinskega območja začasno izvoženo na carinsko območje druge pogodbenice zaradi popravila.
2. Odstavek 1 se ne uporablja za blago, uvoženo s carinsko garancijo na območja proste trgovine ali s podobnim statusom, ki se potem izvozi zaradi popravila in ni ponovno uvoženo s carinsko garancijo na območja proste trgovine ali s podobnim statusom.
3. Pogodbenica ne uporablja carine za blago, ne glede na njegovo poreklo, ki je začasno uvoženo s carinskega območja druge pogodbenice zaradi popravila¹.

¹ V Evropski uniji se za namene tega odstavka uporablja postopek aktivnega oplemenitenja, kot je določeno v Uredbi (EU) št. 952/2013.

ČLEN 9.10

Predelano blago

1. Če v tem delu tega sporazuma ni določeno drugače, pogodbenica ne obravnava predelanega blaga druge pogodbenice manj ugodno, kot obravnava podobno novo blago.
2. Pojasniti je treba, da se člen 9.11 uporablja za uvozne in izvozne prepovedi ali omejitve za predelano blago. Če pogodbenica sprejme ali ohrani uvozne in izvozne prepovedi ali omejitve za rabljeno blago, se ti ukrepi ne uporabljajo za predelano blago.
3. Vsaka pogodbenica lahko zahteva, da se predelano blago opredeli kot tako za distribucijo ali prodajo na njenem ozemlju in da izpolnjuje vse veljavne tehnične zahteve, ki veljajo za enakovredno novo blago.

ČLEN 9.11

Uvozne in izvozne omejitve

Člen XI GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, je smiselno vključen v ta del tega sporazuma in je njegov sestavni del. Skladno s tem pogodbenica ne sprejme ali ohrani nobene prepovedi ali omejitve za uvoz katerega koli blaga druge pogodbenice ali za izvoz ali prodajo za izvoz katerega koli blaga, namenjenega na ozemlje druge pogodbenice, razen v skladu s členom XI GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami.

ČLEN 9.12

Označevanje porekla

Če Čile za blago pogodbenice EU uporablja zahteve glede obveznega označevanja države porekla, se lahko Skupni odbor odloči, da blago z oznako „Made in EU“ ali s podobno oznako v lokalnem jeziku po uvozu v Čile izpolnjuje take zahteve. Ta člen ne vpliva na pravico vsake pogodbenice, da določi vrsto izdelkov, za katere so zahteve glede označevanja države porekla obvezne. Poglavje 10 se ne uporablja za ta člen.

ČLEN 9.13

Postopki za izdajanje uvoznih dovoljenj

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se vsi postopki za izdajanje uvoznih dovoljenj, ki se uporabljajo za blagovno menjavo med pogodbenicama, uporabljajo nevtrarno ter se izvajajo pošteno, pravično, nediskriminatorno in pregledno.
2. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke za izdajanje uvoznih dovoljenj kot pogoj za uvoz na svoje ozemlje z ozemlja druge pogodbenice le, kadar ostali ustrezni postopki za doseg upravnega namena niso na voljo.
3. Pogodbenica ne sprejme ali ohrani neavtomatičnih postopkov za izdajanje uvoznih dovoljenj kot pogoj za uvoz na svoje ozemlje z ozemlja druge pogodbenice, razen če je to potrebno za izvajanje ukrepa, ki je v skladu s tem delom tega sporazuma. Pogodbenica, ki sprejme tak neavtomatični postopek za izdajanje uvoznih dovoljenj, drugi pogodbenici jasno navede ukrep, ki se izvaja z navedenim postopkom.
4. Vsaka pogodbenica sprejme in upravlja vse postopke za izdajanje uvoznih dovoljenj v skladu s členi 1, 2 in 3 Sporazuma o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj. V ta namen so členi 1, 2 in 3 navedenega sporazuma smiselno vključeni v ta sporazum in so njegov sestavni del.

5. Pogodbenica, ki sprejme nove postopke za izdajanje uvoznih dovoljenj ali spremeni obstoječe postopke za izdajanje uvoznih dovoljenj, o tem uradno obvesti drugo pogodbenico v 60 dneh po objavi takega novega postopka za izdajanje uvoznih dovoljenj ali takih sprememb obstoječega postopka za izdajanje uvoznih dovoljenj. Uradno obvestilo vključuje informacije iz odstavka 3 tega člena in člena 5(2) Sporazuma o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj. Šteje se, da pogodbenica to določbo izpolnjuje, če o ustreznem novem postopku za izdajanje uvoznih dovoljenj ali o spremembi obstoječega postopka za izdajanje uvoznih dovoljenj, vključno z informacijami iz člena 5(2) Sporazuma o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj, uradno obvesti Odbor za izdajanje uvoznih dovoljenj, ustanovljen v skladu s členom 4 navedenega sporazuma.

6. Pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice nemudoma zagotovi vse ustrezne informacije, vključno z informacijami iz člena 5(2) Sporazuma o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj, v zvezi s katerim koli postopkom za izdajanje uvoznih dovoljenj, ki ga namerava sprejeti, ga je sprejela ali ga ohranja, ali o vseh spremembah obstoječega postopka za izdajanje uvoznih dovoljenj.

ČLEN 9.14

Postopki za izdajanje izvoznih dovoljenj

1. Vsaka pogodbenica objavi vse nove postopke za izdajanje izvoznih dovoljenj ali vse spremembe obstoječih postopkov za izdajanje izvoznih dovoljenj, in sicer tako, da vladam, trgovcem in drugim zainteresiranim stranem omogoči, da se z njimi seznanijo. Če je to izvedljivo, se taka objava opravi 30 dni pred začetkom veljavnosti postopka ali spremembe, vsekakor pa najpozneje na datum začetka veljavnosti takega postopka ali spremembe.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da objava postopkov za izdajanje izvoznih dovoljenj vključuje naslednje informacije:

- (a) besedila postopkov za izdajanje izvoznih dovoljenj ali sprememb teh postopkov;
- (b) blago, za katero velja vsak postopek za izdajanje izvoznih dovoljenj;
- (c) za vsak postopek za izdajanje izvoznih dovoljenj: opis postopka za vložitev zahtevka za izvozno dovoljenje in vsa merila, ki jih mora izpolnjevati vložnik, da lahko vloži zahtevek za izvozno dovoljenje, kot so posedovanje dovoljenja za opravljanje dejavnosti, vzpostavitev ali vzdrževanje naložbe ali delovanje prek določene pravne oblike na ozemlju pogodbenice;
- (d) eno ali več kontaktnih točk, na katerih lahko zainteresirane osebe dobijo dodatne informacije o pogojih za pridobitev izvoznega dovoljenja;
- (e) upravni organ ali organe, ki se jim predloži zahtevek ali druga ustrezna dokumentacija;
- (f) opis vseh ukrepov, ki se izvajajo v okviru postopka za izdajanje izvoznih dovoljenj;
- (g) obdobje, v katerem bo veljal posamezni postopek za izdajanje izvoznih dovoljenj, razen če bo postopek ostal v veljavi, dokler se ne ukine ali spremeni z novo objavo;

- (h) če namerava pogodbenica postopek za izdajanje izvoznih dovoljenj uporabiti za upravljanje izvozne kvote, celotno količino in po potrebi vrednost kvote ter začetne in zaključne datume kvote ter
- (i) vsa izvzetja ali izjeme, ki nadomestijo zahtevo za pridobitev izvoznega dovoljenja, informacije o tem, kako zahtevati ali uveljavljati ta izvzetja ali izjeme, ter merila za njihovo odobritev.

3. Vsaka pogodbenica uradno obvesti drugo pogodbenico o svojih obstoječih postopkih za izdajanje izvoznih dovoljenj v 30 dneh od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma.

Pogodbenica, ki sprejme nove postopke za izdajanje izvoznih dovoljenj ali spremeni obstoječe postopke za izdajanje izvoznih dovoljenj, o takem sprejetju ali spremembi uradno obvesti drugo pogodbenico v 60 dneh od datuma objave teh novih postopkov ali sprememb obstoječih postopkov. Uradno obvestilo vključuje sklic na vir ali vire, v katerem so objavljene informacije, zahtevane v skladu z odstavkom 2, in po potrebi naslov ustreznega vladnega spletišča ali ustreznih vladnih spletišč.

4. Pojasniti je treba, da nobena določba tega člena od pogodbenice ne zahteva, da izda izvozno dovoljenje, ali pogodbenici preprečuje izpolnjevanje njenih obveznosti ali zavez iz resolucij Varnostnega sveta Združenih narodov ali večstranskih ureditev neširjenja orožja in dogovorov o nadzoru izvoza.

ČLEN 9.15

Carinsko vrednotenje

Vsaka pogodbenica določi carinsko vrednost blaga druge pogodbenice, uvoženega na njeno ozemlje, v skladu s členom VII GATT 1994 in Sporazumom o carinskem vrednotenju. V ta namen so člen VII Sporazuma GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, ter členi 1 do 17 Sporazuma o carinskem vrednotenju, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami, smiselno vključeni v ta sporazum in so njegov sestavni del.

ČLEN 9.16

Uporaba preferencialov

1. Za namene spremljanja delovanja tega dela tega sporazuma in izračuna stopenj uporabe preferencialov si pogodbenici vsako leto izmenjata statistične podatke o uvozu za obdobje, ki se začne eno leto po začetku veljavnosti tega sporazuma in konča 10 let po zaključku odprave tarif za vse blago v skladu s sezname iz Priloge 9. Če Skupni odbor ne odloči drugače, se navedeno obdobje samodejno podaljša za pet let, nato pa lahko Skupni odbor odloči, da ga bo še podaljšal.

2. Izmenjava statističnih podatkov o uvozu iz odstavka 1 zajema podatke, ki se nanašajo na zadnje razpoložljivo leto, vključno z vrednostjo in po potrebi obsegom, na ravni tarifnih postavk za uvoz blaga druge pogodbenice, ki je upravičeno do preferencialne obravnave po tem delu tega sporazuma, in uvoz tistega blaga, ki je bilo deležno nepreferencialne obravnave.

ČLEN 9.17

Posebni ukrepi v zvezi z upravljanjem preferencialne obravnave

1. Pogodbenici sodelujeta pri preprečevanju in odkrivanju kršitev carinske zakonodaje v zvezi s preferencialno obravnavo, odobreno na podlagi tega poglavja, v skladu z obveznostmi na podlagi poglavja 10 ter Protokola k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah ter v boju proti tem kršitvam.
2. Pogodbenica lahko v skladu s postopkom iz odstavka 3 začasno opusti ustrezno preferencialno obravnavo zadevnega blaga, če na podlagi objektivnih, prepričljivih in preverljivih informacij ugotovi, da je druga pogodbenica obsežno sistematično kršila carinsko zakonodajo, da bi pridobila preferencialno obravnavo, odobreno na podlagi tega poglavja, ter ugotavlja, da:
 - (a) druga pogodbenica pri odkrivanju in preprečevanju kršitev pravil o poreklu sistematično ne ukrepa ali neustrezno ukrepa pri preverjanju statusa porekla blaga in izpolnjevanju drugih zahtev iz Protokola k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah;

- (b) druga pogodbenica sistematično zavrača naknadno preverjanje dokazil o poreklu na zahtevo druge pogodbenice ali pravočasno sporočanje rezultatov ali tako preverjanje ali sporočanje nepotrebno odlaša, ali
- (c) druga pogodbenica sistematično zavrača sodelovanje ali ne sodeluje ali ne zagotavlja pomoči v skladu z obveznostmi na podlagi Protokola k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah v zvezi s preferencialno obravnavo.

3. Pogodbenica, ki je ugotovila kršitev iz odstavka 2, o tem nemudoma uradno obvesti Skupni odbor in v okviru tega odbora začne posvetovanja z drugo pogodbenico, da bi dosegla rešitev, sprejemljivo za obe pogodbenici.

Če se pogodbenici v treh mesecih od datuma uradnega obvestila ne sporazumeta o obojestransko sprejemljivi rešitvi, lahko pogodbenica, ki je ugotovila kršitev, odloči, da začasno opusti ustrezno preferencialno obravnavo zadevnega blaga. O začasni opustitvi se nemudoma obvesti Skupni odbor.

Začasne opustitve se uporabljajo samo za obdobje, potrebno za zaščito finančnih interesov zadevne pogodbenice, in najdlje šest mesecev. Če pogoji, ki so bili razlog za prvotno opustitev, po izteku šestmesečnega obdobja še vedno obstajajo, se lahko zadevna pogodbenica odloči za podaljšanje opustitve. O vsaki začasni opustitvi potekajo redna posvetovanja v okviru Skupnega odbora.

4. Vsaka pogodbenica v skladu z notranjimi postopki objavi obvestila uvoznikom o vseh uradnih obvestilih in odločitvah v zvezi z začasnimi opustitvami iz odstavka 3.

ČLEN 9.18

Pododbor za trgovino z blagom

Pododbor za trgovino z blagom, ustanovljen v skladu s členom 8.8(1):

- (a) spremlja izvajanje in upravljanje tega poglavja in Priloge 9;
- (b) spodbuja trgovino z blagom med pogodbenicama, vključno s posvetovanji o izboljšanju tarifne obravnave dostopa do trga v skladu s členom 9.5(4) in po potrebi drugih vprašanjih;
- (c) zagotavlja forum za razpravo in reševanje vseh vprašanj, povezanih s tem poglavjem;
- (d) nemudoma obravnava ovire za trgovino z blagom med pogodbenicama, zlasti tiste, ki so povezane z uporabo netarifnih ukrepov, in po potrebi take zadeve predloži v obravnavo Skupnemu odboru;
- (e) priporoči pogodbenicama kakršno koli spremembo ali dopolnitev tega poglavja;

- (f) usklajuje izmenjavo podatkov za uporabo preferencialov ali vseh drugih informacij o trgovini z blagom med pogodbenicama, o kateri se lahko odloči;
- (g) pregleda vse prihodnje spremembe harmoniziranega sistema, da zagotovi, da se obveznosti vsake pogodbenice iz tega dela tega sporazuma ne spremenijo, in se posvetuje, da se razrešijo vsa povezana navzkrižja;
- (h) opravlja naloge iz člena 15.17.

POGLAVJE 10

PRAVILA O POREKLU IN POSTOPKI GLEDE POREKLA

ODDELEK A

PRAVILA O POREKLU

ČLEN 10.1

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in prilogah 10-A do 10-E:

- (a) „uvrstitev“ pomeni uvrstitev izdelka ali materiala v določeno poglavje, tarifno številko ali tarifno podštevilko harmoniziranega sistema;
- (b) „pošiljka“ pomeni izdelke, ki jih izvoznik hkrati pošlje prejemniku, ali izdelke, ki so zajeti v enotni prevozni listini, s katero izvoznik pošilja te izdelke prejemniku, ali, če take listine ni, izdelke, ki so zajeti na enem računu;
- (c) „carinski organ“ pomeni:
 - (i) za Čile: nacionalno carinsko službo in

- (ii) za pogodbenico EU: službe Evropske komisije, pristojne za carinske zadeve, ter carinske uprave in vse druge organe držav članic Evropske unije, pristojne za uporabo in izvrševanje carinske zakonodaje;
- (d) „izvoznik“ pomeni osebo, ki se nahaja v pogodbenici in ki v skladu z zakoni in drugimi predpisi te pogodbenice izvaža ali izdeluje izdelek s poreklom in sestavi navedbo o poreklu;
- (e) „enaki izdelki“ pomeni izdelke, ki v vseh vidikih ustrezajo izdelkom iz opisa izdelka; opis izdelka v trgovinskem dokumentu, ki se uporabi za sestavo navedbe o poreklu za več pošiljk, mora biti dovolj natančen, da se jasno opredelijo navedeni izdelek, pa tudi enaki izdelki, naknadno uvoženi na podlagi te navedbe;
- (f) „uvoznik“ pomeni osebo, ki uvaža izdelek s poreklom in uveljavlja preferencialno tarifno obravnavo zanj;
- (g) „material“ pomeni kakršno koli snov, ki se uporablja pri izdelavi izdelka, vključno z vsemi sestavinami, surovinami, sestavnimi deli ali deli;
- (h) „izdelek“ pomeni rezultat proizvodnje, tudi če je namenjen za poznejšo uporabo kot material pri proizvodnji drugega izdelka, in
- (i) „proizvodnja“ pomeni vsako vrsto obdelave ali predelave, vključno s sestavljanjem.

ČLEN 10.2

Splošne zahteve

1. Za namene preferencialne tarifne obravnave, ki jo pogodbenica uporabi za blago s poreklom iz druge pogodbenice v skladu s tem delom tega sporazuma, se, če izdelek izpolnjuje vse druge veljavne zahteve iz tega poglavja, za izdelke s poreklom iz druge pogodbenice štejejo naslednji izdelki:

- (a) izdelki, v celoti pridobljeni v zadevni pogodbenici, kot je določeno v členu 10.4;
- (b) izdelki, izdelani izključno iz materialov s poreklom iz te pogodbenice, in
- (c) izdelki, izdelani v tej pogodbenici, pri katerih so uporabljeni materiali brez porekla, če izpolnjujejo zahteve iz Priloge 10-B.

2. Če je izdelek pridobil status blaga s poreklom v skladu z odstavkom 1, se materiali brez porekla, uporabljeni pri njegovi proizvodnji, ne štejejo za materiale brez porekla, kadar je ta izdelek vključen kot material v drug izdelek.

3. Pridobitev statusa porekla poteka brez prekinitve na ozemlju pogodbenice.

ČLEN 10.3

Kumulacija porekla

1. Izdelek s poreklom iz pogodbenice se šteje za izdelek s poreklom iz druge pogodbenice, če se uporablja kot material pri proizvodnji drugega izdelka v tej drugi pogodbenici, če obdelava in predelava, ki sta bili izvedeni, presegata enega ali več postopkov iz člena 10.6.
2. Materiali, uvrščeni v Poglavlje 3 harmoniziranega sistema s poreklom v državah iz odstavka 4, pododstavek (b), in uporabljeni v proizvodnji izdelkov iz konzerviranih tun, uvrščenih v tarifno podštevilko 1604 14 harmoniziranega sistema, se lahko štejejo kot izdelki s poreklom v pogodbenici, če so izpolnjeni pogoji iz odstavka 3, pododstavki (a) do (e), in navedena pogodbenica pošlje uradno obvestilo v proučitev pododboru iz člena 10.31.
3. Skupni odbor se lahko na priporočilo pododbora odloči, da se lahko določeni materiali s poreklom iz tretjih držav¹ iz odstavka 4 tega člena štejejo za izdelek s poreklom iz pogodbenice, kadar se uporabijo v proizvodnji izdelka v tej pogodbenici, če:
 - (a) ima vsaka pogodbenica sklenjen veljaven trgovinski sporazum, ki določa območje proste trgovine z zadevno tretjo državo v smislu člena XXIV GATT iz leta 1994;

¹ „Tretja država“ je opredeljena v členu 8.3, pododstavek (aa).

- (b) je poreklo materialov iz tega odstavka določeno v skladu s pravili o poreklu, ki se uporabljajo na podlagi:
- (i) trgovinskega sporazuma s pogodbenico EU, s katerim se v tej tretji državi vzpostavlja območje proste trgovine, če se zadevni material uporablja pri proizvodnji izdelka v Čilu, ter
 - (ii) trgovinskega sporazuma s Čilom, s katerim se v tej tretji državi vzpostavlja območje proste trgovine, če se zadevni material uporablja pri proizvodnji izdelka v pogodbenici EU;
- (c) med pogodbenico in to tretjo državo velja ureditev o ustreznem upravnem sodelovanju, ki zagotavlja polno izvajanje tega poglavja, vključno z določbami o uporabi ustrezne dokumentacije o poreklu materialov, ter če pogodbenica drugo pogodbenico uradno obvesti o navedeni ureditvi;
- (d) proizvodnja ali predelava materialov, opravljena v tej pogodbenici, presega enega ali več postopkov iz člena 10.6 ter
- (e) se pogodbenici strinjata o vseh drugih veljavnih pogojih.

4. Tretje države iz odstavka 3 so:

- (a) srednjeameriške države Kostarika, Salvador, Gvatemala, Honduras, Nikaragva in Panama ter
- (b) andske države Kolumbija, Ekvador in Peru.

ČLEN 10.4

V celoti pridobljeni izdelki

1. Za blago, v celoti pridobljeno v določeni državi, se štejejo naslednji proizvodi:
 - (a) tam gojene ali pobrane rastline in zelenjavni proizvodi;
 - (b) tam skotene ali izvaljene in vzrejene žive živali;
 - (c) proizvodi, pridobljeni iz živih, tam vzrejenih živali;
 - (d) proizvodi, pridobljeni z lovom, lovom s pastmi, ribolovom, nabiranjem ali ujetjem v pogodbenici, vendar ne zunaj meja teritorialnega morja te pogodbenice;
 - (e) proizvodi, pridobljeni iz zaklanih, tam skotenih ali izvaljenih in vzrejenih živali;
 - (f) tam pridobljeni proizvodi iz akvakulture, če so vodni organizmi, vključno z ribami, mehkužci, raki, drugimi vodnimi nevretenčarji in vodnimi rastlinami, rojeni ali vzrejeni iz semenske zaloge, kot so jajca, ikre, zarod, mladice ali ličinke, s posegom v postopke reje ali rasti za povečanje proizvodnje, kot so redno skladiščenje, hranjenje ali zaščita pred plenilci;

- (g) minerali ali druge snovi, ki se nahajajo v naravi, ki niso zajeti v pododstavke (a) do (f), tam pridobljeni ali pobrani;
- (h) proizvodi morskega ribolova in drugi proizvodi, pridobljeni iz morja s plovilom te pogodbenice zunaj katerega koli teritorialnega morja;
- (i) proizvodi, proizvedeni na krovu predelovalne ladje pogodbenice izključno iz proizvodov iz pododstavka (h);
- (j) proizvodi, ki jih pogodbenica ali oseba pogodbenice pridobi z morskega dna ali njegovega podtalja zunaj teritorialnega morja, če ima navedena pogodbenica ali oseba pravico do obdelovanja takega morskega dna ali podtalja;
- (k) odpadki ali ostanki, nastali pri tamkajšnji proizvodnji ali iz tam zbranih rabljenih proizvodov, če so ti proizvodi primerni samo za predelavo surovin, in
- (l) proizvodi, ki so tam proizvedeni izključno iz proizvodov iz pododstavkov (a) do (k).

2. Pojma „plovilo pogodbenice“ in „predelovalna ladja pogodbenice“ v odstavku 1, pododstavka (h) in (i), pomenita plovilo ali predelovalno ladjo, ki:

- (a) je registrirana v državi članici ali Čilu;
- (b) pluje pod zastavo države članice ali Čila ter

- (c) izpolnjuje enega od naslednjih pogojev:
- (i) je v več kot 50-odstotni lasti fizičnih oseb iz države članice ali Čila ali
 - (ii) je v lasti pravne osebe, ki:
 - (A) ima sedež in glavni kraj poslovanja v državi članici ali Čilu in
 - (B) je v več kot 50-odstotni lasti oseb iz ene od teh pogodbenic.

ČLEN 10.5

Dovoljena odstopanja

1. Če proizvod zaradi uporabe materiala brez porekla v proizvodnji ne izpolnjuje zahtev iz Priloge 10-B, se ta proizvod šteje za proizvod s poreklom iz pogodbenice, če:
- (a) za vse proizvode¹, razen za tiste, uvrščene v poglavja 50 do 63 harmoniziranega sistema: skupna vrednost materiala brez porekla ne presega 10 % cene franko tovarna proizvoda;

¹ Poglavja 1 do 24 harmoniziranega sistema v skladu z opombo 9 iz Priloge 10-A.

(b) za proizvode iz poglavij 50 do 63 harmoniziranega sistema: se uporabljajo dovoljena odstopanja, kot je določeno v opombah 6 do 8 Priloge 10-A.

2. Odstavek 1 se ne uporablja, če vrednost ali teža materialov brez porekla, ki se uporabljajo pri izdelavi proizvoda, presega kateri koli delež najvišje vrednosti ali teže materialov brez porekla, kot je določen v zahtevah iz Priloge 10-B.

3. Odstavek 1 se ne uporablja za proizvode, v celoti pridobljene v pogodbenici v smislu člena 10.4. Če se morajo v skladu s Prilogo 10-B materiali, uporabljeni pri izdelavi proizvoda, v celoti pridobiti, se uporabljata odstavka 1 in 2.

ČLEN 10.6

Nezadostna obdelava ali predelava

1. Ne glede na člen 10.2(1), pododstavek (c), se proizvod ne šteje za proizvod s poreklom iz pogodbenice, če uporaba materiala brez porekla v navedeni pogodbenici obsega samo enega ali več naslednjih postopkov:

(a) postopki za ohranjanje, kot so sušenje, zamrzovanje, vlaganje v slanico ali drugi podobni postopki, če je njihov edini namen ohraniti proizvod v dobrem stanju med prevozom in skladiščenjem;

- (b) razstavljanje in sestavljanje tovorkov;
- (c) pranje, čiščenje, odstranjevanje prahu, oksida, olja, barve ali drugih oblog;
- (d) likanje ali likanje s paro tekstila in tekstilnih izdelkov;
- (e) preprosti postopki barvanja in loščenja;
- (f) luščenje in delno ali popolno mletje riža; poliranje in glaziranje žit in riža;
- (g) postopki barvanja ali aromatiziranja sladkorja ali oblikovanja sladkornih kock, delno ali popolno mletje kristalnega sladkorja v trdni obliki;
- (h) lupljenje, razkoščičevanje in luščenje sadja, oreščkov in zelenjave;
- (i) ostrenje, preprosto brušenje ali preprosto rezanje;
- (j) presejanje, prebiranje, sortiranje, razvrščanje v skupine ali velikostne razrede ali usklajevanje;
- (k) preprosto pakiranje v steklenice, pločevinke, čutare, vrečke, zaboje, škatle, pritrdjevanje na lepenko ali plošče in vsi drugi preprosti postopki pakiranja;
- (l) pritrdjevanje ali tiskanje znakov, označb, logotipov in drugih podobnih znakov za razlikovanje na proizvode ali njihovo embalažo;

- (m) preprosto mešanje proizvodov, ne glede na to, ali so različnih vrst ali ne, vključno z mešanjem sladkorja s katerim koli drugim materialom;
- (n) preprosto sestavljanje delov izdelkov v popoln izdelek ali razstavljanje izdelkov na dele;
- (o) preprosto dodajanje vode ali redčenje, dehidracijo ali denaturacijo proizvodov ali
- (p) zakol živali.

2. V odstavku 1 se postopek šteje za preprostega, če za njihovo izvajanje niso potrebni niti posebne spretnosti niti stroji, naprave ali orodja, posebej izdelani ali nameščeni za te postopke.

ČLEN 10.7

Enota kvalifikacije

1. Za uporabo tega poglavja je enota kvalifikacije izdelek, ki se pri uvrstitvi proizvoda v okviru harmoniziranega sistema šteje za osnovno enoto.

2. Pri pošiljki, ki jo sestavlja več enakih izdelkov, uvrščenih pod isto tarifno številko harmoniziranega sistema, se pri uporabi tega poglavja vsak izdelek obravnava posebej.

ČLEN 10.8

Dodatki, nadomestni deli in orodje

1. Dodatki, nadomestni deli in orodje, poslani skupaj z delom opreme, stroja, naprave ali vozila, ki so del običajne opreme in so vključeni v njeno ceno ali pa niso posebej zaračunani, se štejejo za del te opreme, stroja, naprave ali vozila.
2. Dodatki, nadomestni deli in orodje iz odstavka 1 se ne upoštevajo pri določanju porekla izdelka, razen pri izračunu največje vrednosti materialov brez porekla, če za izdelek velja največja vrednost materialov brez porekla, kot je določena v Prilogi 10-B.

ČLEN 10.9

Garniture

Garniture, kot so opredeljene v splošnem pravilu 3 za razlago harmoniziranega sistema, se štejejo za garniture s poreklom iz pogodbenice, če so vsi njihovi sestavni deli izdelki s poreklom. Če je garnitura sestavljena iz izdelkov s poreklom in izdelkov brez porekla, se celotna garnitura šteje za izdelek s poreklom iz pogodbenice, če vrednost izdelkov brez porekla ne presega 15 % cene franko tovarna garniture.

ČLEN 10.10

Nevtralne sestavine

Da bi se določilo, ali gre za izdelek s poreklom iz pogodbenice, ni treba ugotavljati porekla naslednjih sestavin, ki bi lahko bile uporabljene pri proizvodnji izdelka:

- (a) goriva, energije, katalizatorjev in topil;
- (b) opreme, naprav in potrebščin za preskušanje ali pregled izdelkov;

- (c) strojev, orodij, barvil in kalupov;
- (d) nadomestnih delov in materialov, ki se uporabljajo za vzdrževanje opreme in stavb;
- (e) maziv, maščob, polnil in drugih materialov, ki se uporabljajo pri proizvodnji ali za upravljanje opreme in stavb;
- (f) rokavic, očal, obuval, oblačil, varnostne opreme in zalog;
- (g) drugih materialov, ki niso vključeni v izdelek, vendar katerih uporabo je mogoče prikazati kot del proizvodnje izdelka.

ČLEN 10.11

Pakirni materiali, embalažni materiali in posode

1. Če so embalažni materiali in posode, v katerih je izdelek pakiran za prodajo na drobno, v skladu s splošnim pravilom 5 za razlago harmoniziranega sistema uvrščeni z izdelkom, se ne upoštevajo pri določanju porekla izdelka, razen pri izračunu največje vrednosti materialov brez porekla, če za izdelek velja največja vrednost materialov brez porekla v skladu s Prilogo 10-B.

2. Pakirni materiali in posode, s katerimi se izdelek zaščiti med prevozom, se ne upoštevajo pri določanju, ali gre za izdelek s poreklom iz pogodbenice.

ČLEN 10.12

Ločeno knjigovodsko izkazovanje za zamenljive materiale

1. Zamenljivi materiali s poreklom in taki brez porekla so med skladiščenjem fizično ločeni, da se ohrani njihov status materiala s poreklom oziroma brez porekla. Navedeni materiali se lahko uporabijo pri proizvodnji izdelka, ne da bi bili fizično ločeni med skladiščenjem, če se uporabi metoda ločenega knjigovodskega izkazovanja.

2. Metoda ločenega knjigovodskega izkazovanja iz odstavka 1 se uporabi v skladu z metodo upravljanja zalog v okviru računovodskih načel, ki so v pogodbenici splošno sprejeta. Z metodo ločenega knjigovodskega izkazovanja se zagotovi, da število izdelkov, ki bi se lahko šteli za izdelke s poreklom iz pogodbenice, v nobenem trenutku ne presega števila, ki bi se pridobilo, če bi bile zaloge med skladiščenjem fizično ločene.

3. V odstavku 1 „zamenljivi materiali“ pomeni materiale, ki so enake vrste in tržne kakovosti z enakimi tehničnimi in fizičnimi lastnostmi ter ki jih ni mogoče ločiti med seboj, ko so enkrat vgrajeni v končni izdelek.

ČLEN 10.13

Vrnjeni izdelki

Če se izdelek s poreklom iz pogodbenice, izvožen iz te pogodbenice v tretjo državo, vrne v to pogodbenico, se šteje za izdelek brez porekla, razen če se lahko carinskim organom te pogodbenice zadovoljivo dokaže, da:

- (a) je vrnjeni izdelek isti kot izvoženi in
- (b) da na njem niso bili opravljeni nikakršni postopki, razen tistih, ki so bili potrebni, da se je ohranil v dobrem stanju, medtem ko se je nahajal v tretji državi ali izvažal.

ČLEN 10.14

Nespreminjanje izdelkov

1. Izdelek s poreklom, deklariran za domačo uporabo v pogodbenici uvoznici, po izvozu in pred deklaracijo za domačo uporabo ne sme biti spremenjen ali preoblikovan na kakršen koli način, niti na njem ne smejo biti opravljeni nobeni postopki, razen postopkov za ohranitev izdelka v dobrem stanju ali dodajanja ali pritrjevanja oznak, nalepk, pečatov ali katere koli druge dokumentacije za zagotovitev skladnosti s specifičnimi notranjimi zahtevami pogodbenice uvoznice.

2. Skladiščenje ali razstavljanje izdelka lahko poteka v tretji državi pod pogojem, da izdelek v tej tretji državi ostane pod carinskim nadzorom.
3. Brez poseganja v oddelek B lahko delitev pošiljk poteka na ozemlju tretje države, če jo izvede izvoznik ali je ta odgovoren zanj ter pod pogojem, da te pošiljke v tretji državi ostanejo pod carinskim nadzorom.
4. V primeru dvoma, ali so pogoji iz odstavkov 1 do 3 izpolnjeni, lahko carinski organi od pogodbenice uvoznice zahtevajo, da uvoznik dokaže skladnost. Taki dokazi se lahko predložijo v kakršni koli obliki, vključno s pogodbenimi prevoznimi listinami, kot so nakladnice, dejanska ali konkretna dokazila, ki temeljijo na označevanju ali številčenju tovorkov, ali kakršna koli dokazila v zvezi s samim izdelkom.

ČLEN 10.15

Razstave

1. Za izdelke s poreklom, ki se pošljejo na razstavo v tretjo državo in se po razstavi prodajo za uvoz v pogodbenico, pri uvozu veljajo ugodnosti v skladu s tem delom tega sporazuma, če se carinskim organom zadovoljivo dokaže, da:
 - (a) je izvoznik te izdelke poslal iz pogodbenice v tretjo državo, v kateri je bila razstava, in jih tam razstavil;

- (b) je ta izvoznik izdelke prodal ali jih drugače dal na razpolago osebi v pogodbenici;
- (c) so bili izdelki poslani med razstavo ali takoj zatem v enakem stanju, v kakršnem so bili poslani na razstavo, ter
- (d) so bili izdelki od tedaj, ko so bili poslani na razstavo, uporabljeni izključno za predstavitev na razstavi.
2. Navedba o poreklu je sestavljena v skladu z oddelkom B in predložena carinskim organom v skladu s carinskimi postopki pogodbenice uvoznice. Vključuje ime in naslov razstave.
3. Odstavek 1 se uporablja za vse trgovinske, industrijske, kmetijske ali obrtne razstave, sejme ali podobne javne prireditve ali prikaze, ki niso organizirani za zasebne namene v trgovinah ali poslovnih prostorih z namenom prodaje tujih izdelkov in med katerimi izdelki ostanejo pod carinskim nadzorom.
4. Carinski organi pogodbenice uvoznice lahko zahtevajo dokazila, da so bili izdelki v državi razstave pod carinskim nadzorom, in dodatna dokumentarna dokazila o pogojih, pod katerimi so bili razstavljeni.

ODDELEK B

POSTOPKI GLEDE POREKLA

ČLEN 10.16

Zahtevki za preferencialno tarifno obravnavo

1. Pogodbenica uvoznica odobri preferencialno tarifno obravnavo za izdelek s poreklom iz druge pogodbenice v smislu tega poglavja na podlagi zahtevka uvoznika za preferencialno tarifno obravnavo. Uvoznik je odgovoren za pravilnost zahtevka za preferencialno tarifno obravnavo in izpolnjevanje zahtev iz tega poglavja.
2. Zahtevki za preferencialno tarifno obravnavo temelji na enem od naslednjega:
 - (a) navedbi o poreklu, ki jo sestavi izvoznik v skladu s členom 10.17;
 - (b) vednosti uvoznika v skladu s pogoji iz člena 10.19.
3. Zahtevki za preferencialno tarifno obravnavo in podlaga zanj iz odstavka 2 se vključita v carinsko deklaracijo v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice uvoznice.

4. Uvoznik, ki vloži zahtevek za preferencialno obravnavo na podlagi navedbe o poreklu v skladu z odstavkom 2, pododstavek (a), hrani navedbo in jo na zahtevo predloži carinskemu organu pogodbenice uvoznice.

ČLEN 10.17

Navedba o poreklu

1. Izvoznik izdelka sestavi navedbo o poreklu na podlagi informacij, ki dokazujejo, da gre za izdelek s poreklom, če je ustrezno, vključno z informacijami o statusu porekla materialov, ki se uporabljajo pri proizvodnji izdelka.

2. Izvoznik je odgovoren za pravilnost sestavljene navedbe o poreklu in informacij, predloženih v skladu z odstavkom 1. Če izvoznik upravičeno domneva, da navedba o poreklu vsebuje nepravilne informacije ali na njih temelji, nemudoma uradno obvesti uvoznika o vseh spremembah, ki vplivajo na status porekla izdelka. Uvoznik v takem primeru popravi uvozno deklaracijo in plača dolgovano veljavno carino.

3. Izvoznik sestavi navedbo o poreklu na podlagi ene od jezikovnih različic iz Priloge 3-C na računu ali katerem koli drugem trgovinskem dokumentu, ki izdelek s poreklom opisuje dovolj natančno, da ga je mogoče prepoznati v nomenklaturi harmoniziranega sistema. Pogodbenica uvoznica od uvoznika ne zahteva, da predloži prevod navedbe o poreklu.

4. Navedba o poreklu je veljavna eno leto od datuma, ko je bila sestavljena.
5. Navedba o poreklu se lahko sestavi za:
- (a) eno samo pošiljko enega ali več izdelkov v pogodbenico ali
 - (b) več pošiljk enakih izdelkov v pogodbenico v katerem koli obdobju, določenem v navedbi o poreklu, ki ne presega 12 mesecev.
6. Pogodbenica uvoznica na zahtevo uvoznika in ob upoštevanju vseh zahtev, ki jih lahko določi pogodbenica uvoznica, dovoli, da se za nesestavljene ali razstavljene izdelke v smislu splošnega pravila 2(a) harmoniziranega sistema, uvrščene v oddelke XV do XXI harmoniziranega sistema, uporablja ena sama navedba o poreklu, če se uvažajo po delih.

ČLEN 10.18

Manjša neskladja in manjše napake

Carinski organ pogodbenice uvoznice ne zavrne zahtevka za preferencialno tarifno obravnavo zaradi manjših neskladij med navedbo o poreklu in dokumenti, predloženimi carinskemu uradu, ali manjših napak v navedbi o poreklu.

ČLEN 10.19

Vednost uvoznika

1. Pogodbenica uvoznica lahko v zakonih in drugih predpisih določi pogoje o tem, kateri uvozniki lahko zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo utemeljijo na vednosti uvoznika.
2. Ne glede na odstavek 1 vednost uvoznika, da gre za izdelek s poreklom, temelji na informacijah, ki dokazujejo, da se izdelek dejansko šteje za izdelek s poreklom in izpolnjuje zahteve iz tega poglavja za pridobitev statusa izdelka s poreklom.

ČLEN 10.20

Zahteve glede vodenja evidenc

1. Uvoznik, ki zahteva preferencialno tarifno obravnavo za izdelek, uvožen v pogodbenico:
 - (a) če zahtevek za preferencialno obravnavo temelji na navedbi o poreklu, hrani to navedbo, ki jo sestavi izvoznik, najmanj tri leta od datuma zahtevka za preferencialno obravnavo izdelka in

- (b) če zahtevke za preferencialno obravnavo temelji na vedenju uvoznika, hrani informacije, ki dokazujejo, da izdelek izpolnjuje zahteve iz tega poglavja za pridobitev statusa izdelka s poreklom, najmanj tri leta od datuma zahtevka za preferencialno obravnavo izdelka.
2. Izvoznik, ki je sestavil navedbo o poreklu, hrani izvod navedbe o poreklu in izvod vseh drugih evidenc, ki dokazujejo, da izdelek izpolnjuje zahteve za pridobitev statusa porekla iz tega poglavja, najmanj štiri leta po sestavi te navedbe.
3. Evidence, ki se vodijo v skladu s tem členom, se lahko hranijo v elektronski obliki v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice uvoznice oziroma izvoznice.

ČLEN 10.21

Izjeme od zahtev v zvezi z navedbami o poreklu

1. Izdelki, ki jih zasebniki pošljejo zasebnikom kot pošiljke majhne vrednosti ali ki so del osebne prtljage potnikov, se priznajo kot izdelki s poreklom, ne da bi bila potrebna navedba o poreklu, če se ti izdelki ne uvažajo v trgovinske namene in so bili deklarirani, da izpolnjujejo zahteve iz tega poglavja, ter ni dvoma o resničnosti te izjave.

2. Občasni uvoz, pri katerem gre izključno za izdelke za osebno uporabo prejemnikov ali potnikov ali njihovih družin, se ne šteje za uvoz v trgovinske namene, če je iz narave in količine blaga očitno, da nima komercialnega namena, in če uvoz ni del niza uvozov, za katere se lahko razumno šteje, da so bili opravljeni ločeno, da bi se izognili zahtevi po navedbi o poreklu.
3. Skupna vrednost izdelkov iz odstavka 1 ne presega 500 EUR ali enakovrednega zneska v valuti pogodbenice v primeru pošiljk ali 1 200 EUR ali enakovrednega zneska v valuti pogodbenice v primeru izdelkov, ki so del potnikove osebne prtljage.

ČLEN 10.22

Preverjanja

1. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko na podlagi metod za oceno tveganja, ki lahko vključujejo naključne vzorce, preveri, ali gre za izdelek s poreklom oziroma ali so izpolnjene druge zahteve iz tega poglavja. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko pri takem preverjanju uvozniku, ki je zahteval preferencialno obravnavo v skladu s členom 10.16, pošlje zahtevo za informacije.

2. Carinski organ pogodbenice uvoznice, ki pošilja zahtevek v skladu z odstavkom 1, zahteva samo naslednje informacije v zvezi s poreklom izdelka:

- (a) navedbo o poreklu, če je zahtevek za preferencialno obravnavo temeljil na navedbi o poreklu, in
- (b) informacije v zvezi z izpolnjevanjem meril porekla, in sicer:
 - (i) če je merilo za ugotavljanje porekla „v celoti pridobljen“, zadevno kategorijo (na primer žetev, rudarjenje, ribolov) in kraj proizvodnje;
 - (ii) če merilo porekla temelji na spremembi tarifne uvrstitve, seznam vseh materialov brez porekla, vključno z njihovo tarifno uvrstitvijo (v obliki dvo-, štiri- ali šestmestne številke, odvisno od meril porekla);
 - (iii) če merilo porekla temelji na metodi vrednosti, vrednost končnega izdelka in vrednost vseh materialov brez porekla, uporabljenih pri proizvodnji;
 - (iv) če merilo porekla temelji na teži, težo končnega izdelka in ustreznih materialov brez porekla, uporabljenih v končnem izdelku, in
 - (v) če merilo porekla temelji na posebnem postopku proizvodnje, opis tega posebnega postopka.

3. Uvoznik lahko ob predložitvi zahtevanih informacij doda kakršne koli druge informacije, za katere meni, da so pomembne za namene preverjanja.
4. Če zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo temelji na navedbi o poreklu v skladu s členom 10.16(2), pododstavek (a), ki jo izda izvoznik, uvoznik predloži navedeno navedbo o poreklu, vendar lahko carinskemu organu pogodbenice uvoznice odgovori, da informacij iz odstavka 2, pododstavek (b), tega člena ni mogoče predložiti.
5. Če zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo temelji na vednosti uvoznika iz člena 10.16(2), pododstavek (b), lahko carinski organ pogodbenice uvoznice, ki opravlja preverjanje, potem ko zahteva informacije v skladu z odstavkom 1 tega člena, uvozniku pošlje zahtevo za dodatne informacije, če meni, da so te potrebne, da se preveri, kakšen je status porekla izdelka oziroma ali so izpolnjene druge zahteve iz tega poglavja. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko od uvoznika zahteva posebno dokumentacijo in informacije, če je ustrezno.
6. Če se carinski organ pogodbenice uvoznice med čakanjem na rezultate preverjanja odloči, da začasno opusti preferencialno tarifno obravnavo zadevnih izdelkov, lahko uvozniku ponudi sprostitev izdelkov. Pogodbenica uvoznica lahko kot pogoj za tako sprostitev zahteva jamstvo ali druge ustrezne previdnostne ukrepe. Začasna opustitev preferencialne tarifne obravnave se zaključi čim prej, potem ko se carinski organ pogodbenice uvoznice prepriča o statusu porekla zadevnih izdelkov ali o tem, ali so druge zahteve iz tega poglavja izpolnjene.

ČLEN 10.23

Upravno sodelovanje

1. Za zagotovitev pravilne uporabe tega poglavja si pogodbenici prek svojih carinskih organov medsebojno pomagata pri preverjanju, ali ima izdelek poreklo in ali so izpolnjene druge zahteve iz tega poglavja.
2. Če zahtevka za preferencialno tarifno obravnavo temelji na navedbi o poreklu iz člena 10.16(2), pododstavek (a), lahko carinski organ pogodbenice uvoznice, ki opravlja preverjanje, potem ko od uvoznika zahteva informacije v skladu s členom 10.22(1), carinskemu organu pogodbenice izvoznice v dveh letih po datumu zahtevka za preferencialno obravnavo pošlje zahtevo za informacije, če meni, da so potrebne dodatne informacije, da se preveri, kakšen je status porekla izdelka oziroma ali so izpolnjene druge zahteve iz tega poglavja. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko od carinskega organa pogodbenice izvoznice zahteva posebno dokumentacijo in informacije, če je ustrezno.
3. Carinski organ pogodbenice uvoznice v zahtevo iz odstavka 2 vključi naslednje informacije:
 - (a) navedbo o poreklu ali izvod take navedbe;

- (b) identiteto carinskega organa, ki izda zahtevo;
- (c) ime izvoznika, ki ga je treba preveriti;
- (d) predmet in obseg preverjanja ter
- (e) če je ustrezno, kakršno koli ustrezno dokumentacijo.

4. Carinski organ pogodbenice izvoznice lahko v skladu z zakoni in drugimi predpisi te pogodbenice opravi preverjanje tako, da od izvoznika zahteva dokumentacijo in ga pozove k predložitvi dokazil ali obišče prostore izvoznika z namenom pregleda evidenc in obratov, ki se uporabljajo pri proizvodnji izdelka.

5. Po zahtevi iz odstavka 2 carinski organ pogodbenice izvoznice carinskemu organu pogodbenice uvoznice predloži naslednje informacije:

- (a) zahtevano dokumentacijo, če je na voljo;
- (b) mnenje o statusu porekla izdelka;
- (c) opis izdelka, ki se preverja, in tarifno uvrstitev, ki se nanaša na uporabo pravil o poreklu;

- (d) opis in razlago postopka proizvodnje za utemeljitev statusa porekla izdelka;
- (e) informacije o tem, kako je bilo opravljeno preverjanje statusa porekla izdelka v skladu z odstavkom 4, in
- (f) spremne listine, če je ustrezno.

6. Carinski organ pogodbenice izvoznice carinskemu organu pogodbenice uvoznice ne predloži informacij iz odstavka 5, pododstavek (a) ali (f), brez soglasja izvoznika.

7. Vse zahtevane informacije, vključno s podpornimi dokumenti, in vse druge povezane informacije, ki se nanašajo na preverjanje, bi se morale med carinskimi organi po možnosti izmenjati elektronsko.

8. Pogodbenici si prek koordinatorjev, imenovanih v skladu s tem delom tega sporazuma, medsebojno zagotovita kontaktne podatke ustreznih carinskih organov in vse spremembe teh podatkov v 30 dneh po taki spremembi.

ČLEN 10.24

Vzajemna pomoč v boju proti goljufijam

Pogodbenici si v primeru domnevne kršitve tega poglavja zagotavljata medsebojno pomoč v skladu s Protokolom k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah.

ČLEN 10.25

Zavrnitev zahtevkov za preferencialno tarifno obravnavo

1. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko v skladu z zahtevami iz odstavkov 3 do 5 zavrne zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo, če:

- (a) v treh mesecih po zahtevi za informacije v skladu s členom 10.22(1):
 - (i) uvoznik ni predložil odgovora;
 - (ii) kadar zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo temelji na navedbi o poreklu v skladu s členom 10.16(2), pododstavek (a), navedba o poreklu ni bila predložena ali

- (iii) kadar zahtevke za preferencialno tarifno obravnavo temelji na vednosti uvoznika v skladu s členom 10.16(2), pododstavek (b), informacije, ki jih je predložil uvoznik, niso ustrezne, da se potrdi status porekla izdelka;
- (b) v treh mesecih po zahtevi za dodatne informacije v skladu s členom 10.22(5):
- (i) uvoznik ni predložil odgovora; ali
 - (ii) informacije, ki jih je predložil uvoznik, niso ustrezne za potrditev, da gre za izdelek s poreklom;
- (c) v desetih mesecih po zahtevi za informacije v skladu s členom 10.23(2):
- (i) carinski organ pogodbenice izvoznice ni predložil odgovora ali
 - (ii) informacije, ki jih je predložil carinski organ pogodbenice izvoznice, niso ustrezne, da se potrdi status porekla izdelka.
2. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko zavrne zahtevke za preferencialno tarifno obravnavo, če uvoznik, ki ga je vložil, ne izpolni zahtev iz tega poglavja, ki se ne nanašajo na status porekla izdelkov.

3. Če lahko carinski organ pogodbenice uvoznice zadostno utemelji zavrnitev zahtevka za preferencialno tarifno obravnavo iz odstavka 1 tega člena in kadar carinski organ pogodbenice izvoznice predloži mnenje v skladu s členom 10.23(5), pododstavek (b), ki potrjuje status porekla izdelkov, carinski organ pogodbenice uvoznice uradno obvesti carinski organ pogodbenice izvoznice o svoji nameri, da bo zavrnil zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo, v dveh mesecih po prejemu tega mnenja.
4. Če je bilo uradno obvestilo iz odstavka 3 predloženo, se na zahtevo katere koli pogodbenice v treh mesecih po datumu navedenega uradnega obvestila organizirajo posvetovanja. Rok za posvetovanje se lahko na podlagi medsebojnega dogovora carinskih organov pogodbenic podaljša za vsak primer posebej. Posvetovanje lahko poteka v skladu s postopkom, ki ga določi pododbor.
5. Ob izteku roka za posvetovanje lahko carinski organ pogodbenice uvoznice zavrne zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo le, če ne more potrditi statusa porekla izdelka, in po tem, ko je uvozniku omogočil pravico do izjave.

ČLEN 10.26

Zaupnost

1. Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi ohranja zaupnost informacij, ki ji jih predloži druga pogodbenica v skladu s tem poglavjem, ter te informacije varuje pred razkritjem.
2. Informacije, ki jih pridobijo organi pogodbenice uvoznice, navedeni organi uporabijo le za namene tega poglavja.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se zaupne informacije, zbrane v skladu s tem poglavjem, uporabijo samo za upravljanje in izvrševanje odločitev in opredelitev glede porekla izdelkov in carinskih zadev, razen če uporabo za druge namene dovoli oseba ali pogodbenica, ki je zaupne informacije zagotovila.
4. Ne glede na odstavek 3 lahko pogodbenica dovoli, da se informacije, zbrane v skladu s tem poglavjem, uporabijo v kakršnih koli upravnih, sodnih ali parasodnih postopkih, začelih zaradi neizpolnjevanja carinskih zakonov ali drugih predpisov za izvajanje tega poglavja. Pogodbenica o taki uporabi vnaprej uradno obvesti osebo ali pogodbenico, ki je zagotovila zadevne informacije.

ČLEN 10.27

Nadomestila in zahtevki za preferencialno tarifno obravnavo po uvozu

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko uvoznik po uvozu vloži zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo in nadomestilo vseh presežnih carin, plačanih za izdelek, če:

- (a) uvoznik ob uvozu ni vložil zahtevka za preferencialno tarifno obravnavo;
- (b) je zahtevek vložen najpozneje dve leti od datuma uvoza in
- (c) je bilo zadevno blago ob uvozu na ozemlje pogodbenice upravičeno do preferencialne tarifne obravnave.

2. Pogodbenica uvoznica lahko od uvoznika kot pogoj za preferencialno tarifno obravnavo na podlagi zahtevka v skladu z odstavkom 1 zahteva, da:

- (a) vloži zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice uvoznice;
- (b) predloži navedbo o poreklu, če je ustrezno, in
- (c) izpolni vse druge veljavne zahteve iz tega poglavja, kot če bi se preferencialna tarifna obravnava zahtevala ob uvozu.

ČLEN 10.28

Upravni ukrepi in sankcije

1. Pogodbenica v skladu z ustreznimi zakoni in drugimi predpisi, če je primerno, naloži upravne ukrepe in sankcije osebi, ki pripravi dokument ali je odgovorna za pripravo dokumenta, ki vsebuje nepravilne informacije z namenom, da bi bil njen izdelek preferencialno tarifno obravnavan, ali ki ne izpolnjuje zahtev iz:
 - (a) člena 10.20;
 - (b) člena 10.23(4) s tem, ko ne predloži dokaza ali zavrne obisk, ali
 - (c) člena 10.17(2) s tem, ko ne popravi zahtevka za preferencialno tarifno obravnavo, ki ga vsebuje carinska deklaracija, in, če je ustrezno, ne plača carine, če je prvotni zahtevak za preferencialno obravnavo temeljil na nepravilnih informacijah.
2. Pogodbenica upošteva člen 6, odstavek 3.6, Sporazuma o STO o olajševanju trgovine, kadar uvoznik prostovoljno razkrije popravek v zahtevku za preferencialno obravnavo, preden prejme zahtevo za preverjanje, v skladu z zakoni in drugimi predpisi navedene pogodbenice.

ODDELEK C

KONČNE DOLOČBE

ČLEN 10.29

Ceuta in Melilla

1. V tem poglavju v primeru pogodbenice EU pojem „pogodbenica“ ne vključuje Ceute in Melille.
2. Za izdelke s poreklom iz Čila se ob uvozu v Ceuto in Melillo v skladu s tem delom tega sporazuma v vseh pogledih uporablja enaka carinska obravnava, kot se uporablja za izdelke s poreklom s carinskega območja Evropske unije na podlagi Protokola 2 k Aktu o pristopu Kraljevine Španije in Portugalske republike k Evropski uniji. Čile za uvoz izdelkov, ki ga zajema ta del tega sporazuma in imajo poreklo iz Ceute in Melille, odobri enako carinsko obravnavo, kot se odobri za izdelke, ki se uvozijo in imajo poreklo iz pogodbenice EU.
3. Pravila o poreklu in postopki glede porekla iz tega poglavja se smiselno uporabljajo za izdelke, izvožene iz Čila v Ceuto in Mellilo, in za izdelke, izvožene iz Ceute in Melille v Čile.

4. Ceuta in Melilla se štejeta za enotno ozemlje.
5. Člen 10.3 se uporablja za uvoz in izvoz izdelkov med pogodbenico EU, Čilom ter Ceuto in Melillo.
6. Izvoznik vpiše „Čile“ ali „Ceuta in Melilla“ v polje 3 besedila navedbe o poreklu iz Priloge 10-C, odvisno od porekla blaga.
7. Carinski organi Kraljevine Španije so odgovorni za uporabo tega člena v Ceuti in Melilli.

ČLEN 10.30

Spremembe

Skupni svet lahko v skladu s členom 8.1(6), pododstavek (a), sprejema sklepe o spremembi tega poglavja in prilog 10-A do 10-E.

ČLEN 10.31

Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu

1. Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), sestavljajo predstavniki pogodbenic, odgovorni za carino.
2. Pododbor je odgovoren za učinkovito izvajanje in uporabo tega poglavja.
3. V tem poglavju ima pododbor naslednje naloge:
 - (a) pregleduje in po potrebi Skupnemu odboru daje ustrezna priporočila glede:
 - (i) izvajanja in uporabe tega poglavja ter
 - (ii) morebitnih sprememb tega poglavja in prilog 10-A do 10-E, ki jih predlaga pogodbenica;
 - (b) oblikuje predloge za Skupni odbor v zvezi s sprejetjem pojasnjevalnih opomb, da se olajša izvajanje tega poglavja, ter
 - (c) proučuje vse druge zadeve v zvezi s tem poglavjem po dogovoru pogodbenic.

ČLEN 10.32

Izdelki v tranzitu ali med skladiščenjem

Pogodbenici lahko ta del tega sporazuma uporabljata za izdelke, ki so v skladu s tem poglavjem in so na datum začetka veljavnosti tega sporazuma v tranzitu ali začasno skladiščeni v carinskem skladišču ali prostih conah v pogodbenici EU ali Čilu, če je carinskemu organu pogodbenice uvoznice predložena navedba o poreklu.

ČLEN 10.33

Pojasnjevalne opombe

Pojasnjevalne opombe v zvezi z razlago, uporabo in upravljanjem tega poglavja so navedene v Prilogi 10-E.

POGLAVJE 11

OLAJŠEVANJE CARINSKIH POSTOPKOV IN TRGOVINE

ČLEN 11.1

Cilji

1. Pogodbenici priznavata pomen olajševanja carinskih postopkov in trgovine v razvijajočem se svetovnem trgovinskem okolju.
2. Pogodbenici priznavata, da bi morali pri svojih uvoznih, izvoznih in tranzitnih zahtevah in postopkih upoštevati carinske in mednarodne trgovinske instrumente in standarde.
3. Pogodbenici priznavata, da so njihovi carinski zakoni in drugi predpisi nediskriminatorni ter da carinski postopki temeljijo na uporabi sodobnih metod in učinkovitih kontrol za boj proti goljufijam, zaščito zdravja in varnosti potrošnikov ter spodbujanje zakonite trgovine. Vsaka pogodbenica bi morala redno pregledovati svoje carinske zakone, druge predpise in postopke. Pogodbenici priznavata tudi, da njihovi carinski postopki trgovine upravno ne obremenjujejo ali omejujejo bolj, kot je potrebno za doseganje legitimnih ciljev, ter da se uporabljajo na predvidljiv, dosleden in pregleden način.

4. Pogodbenici se strinjata, da bosta okrepili sodelovanje za zagotovitev, da ustrezni carinski zakoni, drugi predpisi in postopki ter upravna zmogljivost ustreznih uprav izpolnjujejo cilje spodbujanja olajševanja trgovine in hkrati zagotavljajo učinkovit carinski nadzor.

ČLEN 11.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju pojem „carinski organi“ pomeni:

- (a) za Čile: *Servicio Nacional de Aduanas* (nacionalna carinska služba) ali njenega naslednika ter
- (b) za pogodbenico EU: službe Evropske komisije, pristojne za carinske zadeve, ter carinske uprave in vse druge organe držav članic, pristojne za uporabo in izvajanje carinskih zakonov in drugih predpisov.

ČLEN 11.3

Carinsko sodelovanje

1. Pogodbenici sodelujeta pri carinskih zadevah med svojimi carinskimi organi, da bi se dosegli cilji iz člena 11.1.
2. Pogodbenici razvijata sodelovanje, ki vključuje:
 - (a) izmenjavo informacij o carinskih zakonih in drugih predpisih, njihovem izvajanju ter carinskih postopkih, zlasti na naslednjih področjih:
 - (i) poenostavitev in posodobitev carinskih postopkov;
 - (ii) uveljavljanje pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov;
 - (iii) olajšanje tranzita in pretovarjanja;
 - (iv) odnosi s poslovno skupnostjo ter
 - (v) varnost dobavne verige in obvladovanje tveganja;

- (b) sodelovanje pri carinskih vidikih zagotavljanja in olajševanja mednarodne trgovinske dobavne verige v skladu z okvirom standardov za zaščito in olajševanje svetovne trgovine (v nadaljnjem besedilu: okvir standardov SAFE) Svetovne carinske organizacije, sprejetim junija 2005;
- (c) upoštevanje razvoja skupnih pobud v zvezi z uvoznimi, izvoznimi in drugimi carinskimi postopki, vključno z izmenjavo dobrih praks in tehnične pomoči, ter zagotavljanje učinkovitih storitev poslovni skupnosti; tako sodelovanje lahko zajema izmenjave v carinskih laboratorijih, usposabljanje carinskih uradnikov ter usposabljanje o novih tehnologijah za carinsko kontrolo in postopkih;
- (d) krepitev sodelovanja na področju carin v mednarodnih organizacijah, kot sta STO in Svetovna carinska organizacija;
- (e) če je primerno in ustrezno, vzpostavitev vzajemnega priznavanja programov pooblaščenih gospodarskih subjektov, vključno z enakovrednimi ukrepi za olajševanje trgovine;
- (f) izmenjave tehnik obvladovanja tveganja, standardov tveganja in varnostnih kontrol, da se v največji možni meri določijo minimalni standardi za tehnike obvladovanja tveganja ter povezane zahteve in programi;

- (g) prizadevanje za uskladitev njunih zahtev po podatkih za uvozne, izvozne in druge carinske postopke na podlagi izvajanja skupnih standardov in podatkovnih elementov v skladu s podatkovnim modelom Svetovne carinske organizacije;
- (h) izmenjavo njunih izkušenj pri razvoju in uvajanju sistemov enotnega okenca ter, če je ustrezno, razvoju skupnih naborov podatkovnih elementov za navedene sisteme;
- (i) vzdrževanje dialoga med njunimi ustreznimi strokovnjaki za politiko zaradi spodbujanja uporabnosti, učinkovitosti in uporabe vnaprejšnjih davčnih stališč za carinske organe in trgovce ter
- (j) če je ustrezno in potrebno, izmenjavo nekaterih kategorij s carino povezanih informacij s strukturirano in ponavljajočo se komunikacijo med njunimi carinskimi organi, in sicer zaradi boljšega obvladovanja tveganja in večje učinkovitosti carinskih kontrol, ki je usmerjeno v blago s tveganjem v smislu pobiranja prihodkov ali varnosti in zaščite ter olajšuje zakonito trgovin; take izmenjave ne posegajo v izmenjavo informacij, ki lahko poteka med pogodbenicama v skladu s Protokolom k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah.

3. Za vsako izmenjavo informacij med pogodbenicama v skladu s tem poglavjem se smiselno uporabljajo zahteve glede zaupnosti informacij in varstva osebnih podatkov iz člena 12 Protokola k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah ter vse zahteve glede zaupnosti in zasebnosti, določene v zakonih in drugih predpisih pogodbenic.

ČLEN 11.4

Medsebojna upravna pomoč

Pogodbenici si vzajemno zagotavljata medsebojno upravno pomoč v carinskih zadevah v skladu s Protokolom k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah.

ČLEN 11.5

Carinski zakoni, drugi predpisi in postopki

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni carinski zakoni, drugi predpisi in postopki:
 - (a) temeljijo na mednarodnih instrumentih in standardih na področju carine in trgovine, vključno z Mednarodno konvencijo o harmoniziranem sistemu poimenovanj in šifrskih oznak blaga, sklenjeno v Bruslju 14. junija 1983, okvirom standardov SAFE in podatkovnim modelom Svetovne carinske organizacije ter, če je ustrezno, vsebinskimi elementi revidirane Kjotske konvencije o poenostavitvi in uskladitvi carinskih postopkov, sklenjene v Kjotu 18. maja 1973, ki jo je Svet Svetovne carinske organizacije sprejel junija 1999;

- (b) temeljijo na zaščiti in olajševanju zakonite trgovine z učinkovitim izvajanjem in izpolnjevanjem zakonodajnih zahtev ter
- (c) da so sorazmerni in nediskriminatorni, da se prepreči nepotrebno breme za gospodarske subjekte, zagotovi nadaljnje olajševanje za gospodarske subjekte z visokimi stopnjami skladnosti, vključno z ugodno obravnavo v zvezi s carinskimi kontrolami pred sprostitvijo blaga, ter zagotovi zaščita pred goljufijami in nezakonitimi ali škodljivimi dejavnostmi.

2. Za izboljšanje delovnih metod ter zagotovitev nediskriminacije, preglednosti, učinkovitosti, neoporečnosti in odgovornosti postopkov vsaka pogodbenica:

- (a) poenostavi in pregleda, če je to mogoče, zahteve in formalnosti, da se blago hitro sprostí in carini;
- (b) sprejme nadaljnje korake za poenostavitev in standardizacijo podatkov in dokumentacije, ki jih potrebujejo carinske in druge agencije, da se skrajša čas in znižajo stroški za gospodarske subjekte, vključno z malimi in srednjimi podjetji, ter
- (c) vzdržuje najvišje standarde neoporečnosti z uporabo ukrepov, ki odražajo načela ustreznih mednarodnih konvencij in instrumentov na tem področju.

ČLEN 11.6

Sprostitev blaga

Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni carinski organi, mejne agencije ali drugi pristojni organi:

- (a) zagotavljajo takojšnjo sprostitev blaga v obdobju, ki ni daljše od obdobja, potrebnega za zagotovitev skladnosti s carinskimi in drugimi trgovinskimi zakoni in drugimi predpisi ter formalnostmi;
- (b) omogočajo napredno elektronsko predložitev in obdelavo dokumentacije ter vseh drugih zahtevanih informacij pred prihodom blaga;
- (c) omogočajo sprostitev blaga pred dokončno določitvijo carin, davkov, pristojbin in taks pod pogojem, da se končno plačilo carin, davkov, pristojbin in taks zagotovi z jamstvom, če je to potrebno v skladu z zakoni in drugimi predpisi vsake pogodbenice, ter
- (d) zagotovijo, da ima pri načrtovanju in opravljanju morebitnih pregledov, ki bi lahko bili potrebni, pokvarljivo blago ustrezno prednost.

ČLEN 11.7

Poenostavljeni carinski postopki

Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ukrepe, ki subjektom, ki izpolnjujejo merila iz njenih zakonov in drugih predpisov, omogočajo koristi od nadaljnje poenostavitve carinskih postopkov. Ti ukrepi lahko vključujejo carinske deklaracije, ki vsebujejo manjši nabor podatkov ali dokazil, ali periodične carinske deklaracije za določitev in plačilo carin in davkov, ki zajemajo večkratni uvoz v danem obdobju po sprostitev navedenega uvoženega blaga, ali druge postopke, ki omogočajo hitro sprostitev nekaterih pošiljk.

ČLEN 11.8

Pooblaščen gospodarski subjekti

1. Vsaka pogodbenica za gospodarske subjekte, ki izpolnjujejo določena merila, vzpostavi ali ohranja program partnerstva za olajševanje trgovine (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen gospodarski subjekti).

2. Določena merila za status pooblaščenega gospodarskega subjekta se nanašajo na skladnost ali tveganje neskladnosti z zahtevami, določenimi v zakonih in drugih predpisih ali postopkih vsake pogodbenice. Ta merila so objavljena in lahko vključujejo:

- (a) odsotnost hujših ali ponavljajočih se kršitev carinske zakonodaje in davčnih predpisov, vključno z odsotnostjo hujših kaznivih dejanj v zvezi z gospodarsko dejavnostjo vložnika;
- (b) prikaz vložnika, da ima s sistemom vodenja trgovinskih in, če je ustrezno, transportnih evidenc visoko stopnjo nadzora nad operacijami in pretokom blaga, kar omogoča ustrezen carinski nadzor;
- (c) plačilno sposobnost, ki se šteje za dokazano, če ima vložnik dobro finančno stanje, zaradi katerega lahko izpolnjuje svoje obveznosti, pri čemer se ustrezno upoštevajo značilnosti določene vrste zadevne poslovne dejavnosti;
- (d) dokazane kompetence ali poklicne kvalifikacije, neposredno povezane z opravljanjem dejavnosti, ter
- (e) ustrezne varnostne in varstvene standarde.

3. Določena merila iz odstavka 2 se ne oblikujejo ali uporabljajo tako, da omogočajo ali ustvarjajo samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med gospodarskimi subjekti, kadar prevladujejo enaki pogoji, ter omogočajo sodelovanje malih in srednjih podjetij.

4. Program partnerstva za olajševanje trgovine iz odstavka 1 vključuje naslednje koristi:
- (a) primerno nizke zahteve po dokumentih in podatkih;
 - (b) primerno nizke stopnje fizičnih pregledov ali preverjanj po hitrem postopku;
 - (c) primerno poenostavljene postopke sprostitve in hiter postopek sprostitve;
 - (d) uporabo zavarovanj, tudi skupnih ali zmanjšanih zavarovanj, če je ustrezno, ter
 - (e) nadzor blaga v prostorih pooblaščenega gospodarskega subjekta ali na drugem kraju, ki ga odobrijo carinski organi.
5. Program partnerstva za olajševanje trgovine iz odstavka 1 lahko med drugim vključuje tudi naslednje koristi:
- (a) odloženo plačilo carin, davkov, pristojbin in taks;
 - (b) enotno carinsko deklaracijo za celoten uvoz ali izvoz v danem obdobju ali
 - (c) razpoložljivost namenske kontaktne točke za zagotavljanje pomoči v carinskih zadevah.

ČLEN 11.9

Zahteve glede podatkov in dokumentacije

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so uvozne, izvozne in tranzitne formalnosti ter zahteve glede podatkov in dokumentacije:
 - (a) sprejete in se uporabljajo za hitro sprostitev blaga, če so izpolnjeni pogoji za sprostitev;
 - (b) sprejete in se uporabljajo na način, katerega cilj je skrajšati čas in znižati stroške izpolnjevanja obveznosti za trgovce ali gospodarske subjekte;
 - (c) alternativa, ki najmanj omejuje trgovino, če sta bili razumno na voljo dve ali več alternativ za izpolnjevanje zadevnega cilja ali ciljev politike, in
 - (d) odpravljene, vključno z njihovimi deli, če niso več potrebne.

2. Vsaka pogodbenica uporablja skupne carinske postopke in enotno carinsko dokumentacijo za sprostitev blaga na celotnem carinskem ozemlju.

ČLEN 11.10

Uporaba informacijske tehnologije in elektronskega plačila

1. Vsaka pogodbenica uporablja informacijske tehnologije, ki pospešujejo postopke za sprostitev blaga, da se olajša trgovina med pogodbenicama.
2. Vsaka pogodbenica:
 - (a) da v elektronski obliki na voljo carinsko deklaracijo, ki je potrebna za uvoz, izvoz ali tranzit blaga;
 - (b) omogoča predložitev carinske deklaracije v elektronski obliki;
 - (c) vzpostavi sredstva za elektronsko izmenjavo carinskih informacij s trgovinsko skupnostjo;
 - (d) spodbuja elektronsko izmenjavo podatkov med subjekti in carinskimi organi ter drugimi povezanimi agencijami ter
 - (e) uporablja elektronske sisteme obvladovanja tveganja pri oceni in določanju ciljev, ki njenim carinskim organom omogočajo, da preglede usmerijo na blago z visokim tveganjem, ter ki olajšujejo sprostitev in gibanje blaga z nizkim tveganjem.

3. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke, ki omogočajo možnost elektronskega plačila carin, davkov, pristojbin in taks, ki jih carinski organi pobirajo ob uvozu in izvozu.

ČLEN 11.11

Obvladovanje tveganja

1. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani sistem obvladovanja tveganja za carinske kontrole.
2. Vsaka pogodbenica zasnuje in uporablja postopke obvladovanja tveganja tako, da prepreči samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo ali prikrito omejevanje mednarodne trgovine.
3. Vsaka pogodbenica osredotoči carinske kontrole in druge pomembne vrste kontrol na mejah na pošiljke z visokim tveganjem ter pospeši sprostitev pošiljk z nizkim tveganjem. Poleg tega lahko vsaka pogodbenica v okviru obvladovanja tveganja naključno izbere pošiljke za navedene kontrole.
4. Vsaka pogodbenica izvaja obvladovanje tveganja na podlagi ocene tveganja z uporabo ustreznih meril za izbiro.

ČLEN 11.12

Revizija po carinjenju

1. Da se pospeši sprostitev blaga, vsaka pogodbenica uvede ali ohrani revizije po carinjenju za zagotovitev skladnosti s svojimi carinskimi ter drugimi povezanimi zakoni in predpisi.
2. Vsaka pogodbenica izvaja revizije po carinjenju na podlagi ocene tveganja.
3. Vsaka pogodbenica izvaja revizije po carinjenju na pregleden način. Če se revizija izvede in so bili doseženi prepričljivi rezultati, pogodbenica nemudoma uradno obvesti osebo, katere evidenca se revidira, o rezultatih, razlogih za rezultate ter njenih pravicah in obveznostih.
4. Pogodbenici priznavata, da se informacije, pridobljene pri reviziji po carinjenju, lahko uporabijo v nadaljnjih upravnih ali sodnih postopkih.
5. Kadar je to izvedljivo, vsaka pogodbenica rezultate revizije po carinjenju uporabi pri obvladovanju tveganja.

ČLEN 11.13

Preglednost

1. Pogodbenici priznavata pomen pravočasnih posvetovanj s trgovinskimi predstavniki o zakonodajnih predlogih in splošnih postopkih v zvezi s carinskimi in trgovinskimi vprašanji. V ta namen vsaka pogodbenica omogoči ustrezna posvetovanja med upravami in poslovno skupnostjo.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni ustrezni carinski ter s carino povezani zahteve in postopki še naprej izpolnjujejo potrebe poslovne skupnosti, upoštevajo dobre prakse in čim manj omejujejo trgovino.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi redna posvetovanja med mejnimi agencijami in trgovci ali drugimi deležniki na svojem ozemlju.
4. Vsaka pogodbenica nemudoma na nediskriminatoren in lahko dostopen način, tudi na spletu in pred uporabo, objavi nove zakone in druge predpise, povezane z vprašanji olajševanja carine in trgovine, ter njihove spremembe in razlage.
Taki zakoni in drugi predpisi ter njihove spremembe in razlage vključujejo zakone in druge predpise ter njihove spremembe in razlage, ki se nanašajo na:
 - (a) uvozne, izvozne in tranzitne postopke, vključno s postopki v pristaniščih, na letališčih in drugih vstopnih točkah, ter zahtevane obrazce in dokumente;

- (b) veljavne stopnje vseh vrst carin in davkov, uvedenih za uvoz ali izvoz ali v zvezi z njima;
- (c) pristojbine in takse, ki jih uvedejo vladne agencije ali se uvedejo zanje za uvoz, izvoz ali tranzit ali v zvezi z njimi;
- (d) pravila za uvrščanje ali vrednotenje izdelkov za carinske namene;
- (e) zakone, druge predpise in upravne odločbe s splošno veljavnostjo v zvezi s pravili o poreklu;
- (f) omejitve ali prepovedi za uvoz, izvoz ali tranzit;
- (g) kazenske določbe za kršitve uvoznih, izvoznih ali tranzitnih formalnosti;
- (h) sporazume ali dele sporazumov s katero koli državo ali državami v zvezi z uvozom, izvozom ali tranzitom;
- (i) postopke v zvezi z upravljanjem tarifnih kvot;
- (j) delovni čas in operativne postopke za carinske urade v pristaniščih in na mejnih prehodih;
- (k) informacijske točke za poizvedbe o informacijah ter
- (l) druge ustrezne informacije upravne narave, ki se nanašajo na navedeno.

5. Vsaka pogodbenica zagotovi, da preteče razumno obdobje med objavo¹ in začetkom veljavnosti novih ali spremenjenih zakonov, drugih predpisov in postopkov in pristojbin ali taks.

6. Vsaka pogodbenica vzpostavi ali ohranja eno ali več informacijskih točk, da lahko v razumnem roku odgovori na poizvedbe vlad, subjektov in drugih zainteresiranih strani o carinah in drugih zadevah, povezanih s trgovino. Informacijske točke odgovorijo na poizvedbe v razumnem roku, ki ga določi vsaka pogodbenica in se lahko razlikuje glede na naravo ali zapletenost poizvedbe. Pogodbenica ne zahteva plačila pristojbine za odgovarjanje na poizvedbe ali zagotavljanje zahtevanih obrazcev in dokumentov.

ČLEN 11.14

Vnaprejšnje davčno stališče

1. V tem členu „vnaprejšnje davčno stališče“ pomeni pisno odločbo, ki jo prejme vložnik pred uvozom blaga, zajetega v zahtevku, ki določa obravnavo, ki jo pogodbenica zagotovi za blago ob uvozu v zvezi s:

- (a) tarifno uvrstitvijo blaga;
- (b) poreklom blaga in
- (c) vsemi drugimi zadevami, o katerih se dogovorita pogodbenici.

¹ Pojasniti je treba, da se objava nanaša na javno objavo zakonov in drugih predpisov.

2. Vsaka pogodbenica izda vnaprejšnje davčno stališče prek svojih carinskih organov. To vnaprejšnje davčno stališče se v razumnem in časovno omejenem obdobju izda vložniku, ki je predložil pisno zahtevo, tudi v elektronski obliki, ki vsebuje vse potrebne informacije v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice izdajateljice.
3. Vnaprejšnje davčno stališče velja najmanj tri leta od datuma začetka veljavnosti, razen če so se spremenili zakonodaja, dejstva ali okoliščine, ki podpirajo prvotno vnaprejšnje davčno stališče.
4. Pogodbenica lahko zavrne izdajo vnaprejšnjega davčnega stališča, če so dejstva in okoliščine, na katerih to stališče temelji, predmet upravnega ali sodnega pregleda ali če se zahtevek ne nanaša na nobeno nameravano uporabo vnaprejšnjega davčnega stališča. Če pogodbenica odkloni izdajo vnaprejšnjega davčnega stališča, o tem nemudoma v pisni obliki uradno obvesti vložnika, pri tem pa navede ustrezna dejstva in razloge za svojo odločitev.
5. Vsaka pogodbenica objavi vsaj:
 - (a) zahteve glede vloge za vnaprejšnje davčno stališče, vključno z informacijami, ki jih je treba zagotoviti, in obliko;
 - (b) rok, v katerem bo izdala vnaprejšnje davčno stališče, ter
 - (c) obdobje, za katero velja vnaprejšnje davčno stališče.

6. Kadar pogodbenica vnaprejšnje davčno stališče prekliče, spremeni ali razveljavi, vložniku pošlje pisno obvestilo, v katerem navede ustrezna dejstva in razloge za svojo odločitev. Pogodbenica lahko vnaprejšnje davčno stališče prekliče, spremeni ali razveljavi z učinkom za nazaj le, če je stališče temeljilo na nepopolnih, nepravilnih, napačnih ali zavajajočih informacijah, ki jih je predložil vložnik.
7. Vnaprejšnje davčno stališče, ki ga izda pogodbenica, je za navedeno pogodbenico zavezujoče v zvezi z vložnikom, ki je vložil vlogo. Vnaprejšnje davčno stališče je tudi zavezujoče za vložnika.
8. Vsaka pogodbenica na pisno zahtevo vložnika pregleda vnaprejšnje davčno stališče ali odločitev za njegov preklic, spremembo ali razveljavitev.
9. Vsaka pogodbenica si ob upoštevanju zahtev glede zaupnosti v svojih zakonih in drugih predpisih prizadeva, da vsebinske elemente vnaprejšnjih davčnih stališč objavi, tudi na spletu.

ČLEN 11.15

Tranzit in pretovarjanje

1. Vsaka pogodbenica zagotovi olajševanje in učinkovit nadzor tranzita in pretovarjanja prek svojega ozemlja.
2. Vsaka pogodbenica spodbuja in izvaja regionalne tranzitne ureditve za olajšanje trgovine.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da zadevni organi in ustrezne agencije sodelujejo in se usklajujejo, da se olajša tranzitni promet.

4. Vsaka pogodbenica dovoli, da se blago, namenjeno uvozu, giblje na njenem ozemlju pod carinsko kontrolo od carinskega urada vstopa do drugega carinskega urada na njenem ozemlju, od koder bi bilo blago sproščeno ali kjer bi bilo carinjeno, če so izpolnjene vse regulativne zahteve.

ČLEN 11.16

Carinski deklaranti

1. Pogodbenica za subjekte ne uvede zahteve po obvezni uporabi carinskih deklarantov za izpolnjevanje njihovih obveznosti v zvezi z uvozom, izvozom in tranzitom blaga.

2. Vsaka pogodbenica objavi svoje ukrepe v zvezi z uporabo carinskih deklarantov.

3. Pogodbenici uporabljata pregledna, nediskriminatorna in sorazmerna pravila, če in kadar izdajata dovoljenja carinskim deklarantom.

ČLEN 11.17

Pregledi pred odpremo

Pogodbenici ne zahtevata obvezne izvedbe pregledov pred odpremo, kot so določeni v Prilogi 1A k Sporazumu o STO o pregledih pred odpremo, ali drugih dejavnosti pregleda, ki jih na namembnem kraju pred postopkom carinjenja opravljajo zasebne družbe.

ČLEN 11.18

Pritožbe

1. Vsaka pogodbenica zagotovi učinkovite, hitre, nediskriminatorne in lahko dostopne postopke za zagotovitev pravice do pritožbe zoper upravne ukrepe, odločbe in sklepe carinskih ali drugih pristojnih organov, ki vplivajo na uvoz ali izvoz blaga ali blago v tranzitu.
2. Postopki pritožbe lahko vključujejo upravni pregled, ki ga opravi nadzorni organ, in sodni pregled odločitev, sprejetih na upravni ravni, v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice.

3. Pravico do pritožbe ima tudi vsaka oseba, ki je pri carinskih ali drugih pristojnih organih vložila zahtevek za odločbo in odločbe o tem zahtevku ni prejela v ustreznem roku.
4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni carinski ali drugi pristojni organi osebam, ki so jim izdane upravne odločbe, navedejo razloge zanje in jim omogočijo, da po potrebi uporabijo postopke pritožbe.

ČLEN 11.19

Kazni

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni carinski zakoni in drugi predpisi določajo, da so kazni, naložene za kršitve carinskih zakonov in drugih predpisov ali postopkovnih zahtev, sorazmerne in nediskriminatorne.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se kazen, naložena za kršitev njenih carinskih zakonov in drugih predpisov ali postopkovnih zahtev, naloži le osebi, ki je pravno odgovorna za kršitev.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je naložena kazen odvisna od dejstev in okoliščin primera ter sorazmerna s stopnjo in resnostjo kršitve. Vsaka pogodbenica se pri ocenjevanju in pobiranju kazni izogiba spodbudam ali navzkrižju interesov.

4. Vsaka pogodbenica se spodbuja, naj razmisli o tem, da carinskim organom vnaprej razkrije okoliščine kršitve carinskih zakonov in drugih predpisov ali postopkovnih zahtev, kar se pri določanju kazni obravnava kot morebitni olajševalni dejavnik.

5. Če pogodbenica naloži kazni za kršitev carinskih zakonov in drugih predpisov ali postopkovnih zahtev osebi, ki ji je naložena kazen, predloži pisno pojasnilo z navedbo narave kršitve in veljavnega zakona, drugega predpisa ali postopka, v skladu s katerim je bil naložen znesek ali razpon kazni za kršitev.

ČLEN 11.20

Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu

1. Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu (v nadaljnjem besedilu: pododbor) se ustanovi v skladu s členom 8.8(1).

2. Pododbor zagotovi pravilno izvajanje tega poglavja, uveljavljanje pravic intelektualne lastnine na mejah s strani pristojnih organov v skladu s poglavjem 32, oddelek C, pododdelek 2, Protokola k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah in vseh dodatnih carinskih določb, o katerih se dogovorita pogodbenici, ter prouči vse zadeve, ki izhajajo iz njihove uporabe.

3. Pododbor ima naslednje naloge:

- (a) spremlja izvajanje in upravljanje tega poglavja in Priloge 10;
- (b) zagotavlja forum za posvetovanje in razpravo o vseh zadevah v zvezi s carino, vključno zlasti s carinskimi postopki, carinskim vrednotenjem, tarifnimi režimi, carinsko nomenklaturo, carinskim sodelovanjem in medsebojno upravno pomočjo v carinskih zadevah;
- (c) zagotavlja forum za posvetovanje in razpravo o zadevah v zvezi s pravili o poreklu in upravnim sodelovanjem ter ukrepih za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine na mejah ter
- (d) krepi sodelovanje pri razvoju, uporabi in izvrševanju carinskih postopkov, medsebojne upravne pomoči v carinskih zadevah, pravil o poreklu in upravnega sodelovanja.

4. Pododbor lahko pripravi priporočila o zadevah iz odstavka 2. Skupni svet ali Skupni odbor je pooblaščen za sprejemanje sklepov o vzajemnem priznavanju tehnik obvladovanja tveganja, standardov tveganja, varnostnih kontrol in programov partnerstva za olajševanje trgovine, vključno z vidiki, kot so prenos podatkov in medsebojno dogovorjene koristi.

ČLEN 11.21

Začasni uvoz

1. V tem členu „začasni uvoz“ pomeni carinski postopek, po katerem se lahko določeno blago, vključno s prevoznimi sredstvi, vnese na carinsko območje, pri čemer je pogojno oproščeno plačila uvoznih dajatev in davkov ter se zanj ne uporabljajo uvozne prepovedi ali omejitve gospodarskega značaja. Blago mora biti uvoženo za poseben namen in biti namenjeno za ponovni izvoz v določenem obdobju, ne da bi se spremenilo, razen običajnega zmanjšanja vrednosti zaradi njegove rabe.

2. Vsaka pogodbenica odobri začasni uvoz s popolno pogojno oprostitvijo uvoznih dajatev in davkov ter brez uporabe uvoznih omejitev ali prepovedi gospodarskega značaja¹, kot je določeno v njenih zakonih in drugih predpisih, za naslednje blago:

- (a) blago, namenjeno za razstavljanje ali uporabo na razstavah, sejnih, srečanjih ali podobnih prireditvah, kar pomeni blago, namenjeno za razstavljanje ali prikaz delovanja na prireditvi, blago, namenjeno za uporabo v zvezi s prikazovanjem tujih proizvodov na prireditvi, oprema, vključno z opremo za prevajanje, avdio- in videosnemanje in filmi učne, znanstvene ali kulturne narave, ki so namenjeni za uporabo na mednarodnih srečanjih, konferencah in kongresih, ter blago, pridobljeno na takih prireditvah, iz blaga, ki je dano v postopek začasnega uvoza; vsaka pogodbenica lahko pred potekom prireditve zahteva, da se izda vladno dovoljenje, jamstvo ali depozit;

¹ Pojasniti je treba, da za začasni uvoz blaga iz odstavkov 1 in 2 tega člena, ki se iz Evropske unije vnese v Čile, ne plača pristojbina iz člena 107 carinskega odloka Čila (*Ordenanza de Aduanas*), vključenega v odlok ministrstva za finance št. 30, uradni list, 4. junij 2005 (*Decreto con Fuerza de Ley 30 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, 04 de junio de 2005*).

- (b) strokovno opremo, kar pomeni opremo za tisk, za zvočno ali televizijsko radiodifuzijo, ki jo potrebujejo dopisniki časopisnih hiš, radijskih in radiodifuznih hiš ali televizijskih organizacij, ki obišejo ozemlje druge države zaradi poročanja ali oddajanja ali snemanja materiala za določene programe, kinematografsko opremo, ki jo potrebuje oseba, gostujoča na ozemlju druge države zaradi snemanja določenega filma ali filmov, vso drugo poklicno opremo, ki jo za opravljanje poklica ali obrti potrebuje oseba, gostujoča na ozemlju druge države zaradi opravljanja določene naloge, če se ne uporablja za industrijsko proizvodnjo ali pakiranje blaga ali, razen v primeru ročnega orodja, za izkoriščanje naravnih virov, gradnjo, popravilo ali vzdrževanje zgradb ali za izvajanje zemeljskih ali podobnih del, pomožne aparate za navedeno opremo in njihov pribor ter sestavne dele, uvožene za popravilo začasno uvožene poklicne opreme;
- (c) blago, uvoženo v zvezi s trgovinskim poslom, katerega uvoz sam po sebi ne pomeni trgovinskega posla, kot je: pakiranje, uvoženo za ponovni izvoz prazno ali napolnjeno ali uvoženo prazno, da se napolni za ponovni izvoz; zabojnike, napolnjene z blagom ali ne, ter dodatke in opremo za začasno uvožene zabojnike, ki se bodisi uvažajo skupaj z zabojnikom, ki se ponovno izvozi ločeno, bodisi z drugim zabojnikom, ali pa se uvozijo ločeno za ponovni izvoz z zabojnikom in sestavnimi deli, namenjenimi za popravilo zabojnikov, ki jim je bil odobren začasni uvoz, palete, vzorce, reklamne filme;

- (d) blago, uvoženo izključno za izobraževalne, znanstvene ali kulturne namene, kot je znanstvena oprema, pedagoško gradivo, material za razvedrilo pomorščakov in kakršno koli drugo blago, uvoženo v zvezi z izobraževalnimi, znanstvenimi ali kulturnimi dejavnostmi; rezervne dele za znanstveno opremo in pedagoško gradivo, za katere je bil odobren začasni uvoz, ter orodje, namenjeno posebej za vzdrževanje, preverjanje, umerjanje ali popravilo take opreme;
- (e) osebne predmete, kar pomeni vse predmete, nove ali rabljene, ki jih potnik lahko upravičeno potrebuje za osebno uporabo med potovanjem ob upoštevanju vseh okoliščin potovanja, vendar brez blaga, uvoženega v tržne namene, in blago, uvoženo v športne namene, kot so športni rekviziti in drugi predmeti, ki jih potniki uporabljajo za športna tekmovanja, predstavitve ali treninge, ki potekajo na ozemlju začasnega uvoza;
- (f) turistični reklamni material, kar pomeni blago, uvoženo za spodbujanje javnosti k obisku tuje države, zlasti za obisk kulturnih, verskih, turističnih, športnih ali poklicnih srečanj ali prireditev, ki tam potekajo; vsaka pogodbenica lahko za to blago zahteva jamstvo ali depozit;
- (g) blago, uvoženo za humanitarne namene, kar pomeni medicinsko, kirurško in laboratorijsko opremo ter pošiljke za pomoč, kot so vozila in druga prevozna sredstva, odeje, šotori, montažne hiše ali drugo blago, ki je nujno potrebno, posredovano kot pomoč tistim, ki so jih prizadele naravne nesreče in podobne katastrofe, ter

(h) živali, uvožene za posebne namene, kot so: policijski psi ali konji, sledni psi, psi za slepe, reševalni psi, sodelovanje na sejmih, razstavah, natečajih, tekmovanjih ali predstavitev, za zabavo, na primer cirkuške živali, turnejo, vključno s hišnimi živalmi potnikov, opravljanje nalog ali prevoz ali za medicinske namene, na primer dostava kačjega strupa.

3. Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi¹ za začasni uvoz blaga iz odstavka 2 in ne glede na njegovo poreklo sprejme zvezke ATA, ki so bili izdani v drugi pogodbenici v skladu s Konvencijo o začasnem uvozu, sklenjeno v Istanbulu 26. junija 1990, ter za katere jamči združenje, ki je del mednarodne verige jamstev, so jih potrdili pristojni organi in so veljavni na ozemlju pogodbenice uvoznice.

¹ Pojasniti je treba, da se v primeru Čila sprejemajo zvezki ATA, kot so bili opredeljeni v odloku ministrstva za zunanje zadeve št. 103 iz leta 2004 (*Decreto N°103 de 2004 del Ministerio de Relaciones Exteriores*), ki uzakonja „Konvencijo o začasnem uvozu in njene priloge A, B1, B2 in B3 z ustrezno označenimi pridrčki“ ter spremembe konvencije in prilog.

ČLEN 11.22

Popravljeno blago

1. V tem členu pojem „popravilo“ pomeni vsak postopek obdelave, ki se opravi na blagu za odpravo operativnih okvar ali materialne škode in obnovitev prvotne funkcije blaga ali za zagotovitev skladnosti blaga s tehničnimi zahtevami glede njegove uporabe, brez katerega ne bi bilo več mogoče uporabljati blaga na običajen način in za predvidene namene. Popravilo vključuje obnovo in vzdrževanje, ne vključuje pa operacije ali postopka, ki:

- (a) uniči osnovne značilnosti blaga ali ustvari novo ali komercialno drugačno blago;
- (b) nedokončano blago spremeni v dokončano blago ali
- (c) se uporablja za izboljšanje ali nadgradnjo tehnične zmogljivosti blaga.

2. Pogodbenica ne uporablja carine za blago, ne glede na njegovo poreklo, ki ponovno vstopi na njeno carinsko območje, potem ko je z njenega carinskega območja začasno izvoženo na carinsko območje druge pogodbenice zaradi popravila.

3. Odstavek 2 se ne uporablja za blago, uvoženo s carinsko garancijo na območja proste trgovine ali s podobnim statusom, ki se potem izvozi zaradi popravila in ni ponovno uvoženo s carinsko garancijo na območja proste trgovine ali s podobnim statusom.

4. Pogodbenica ne uporablja carine za blago, ne glede na njegovo poreklo, ki je začasno uvoženo s carinskega območja druge pogodbenice zaradi popravila.

ČLEN 11.23

Pristojbine in formalnosti

1. Pristojbine in druge takse, ki jih pogodbenica naloži za uvoz blaga druge pogodbenice ali izvoz blaga v drugo pogodbenico ali v zvezi z njima, so omejene na znesek približnih stroškov opravljenih storitev in ne pomenijo posredne zaščite domačega blaga ali obdavčitve uvoza ali izvoza za davčne namene.

2. Pogodbenica ne zaračunava pristojbin in drugih taks za uvoz ali izvoz ali v zvezi z njima na podlagi *ad valorem*.

3. Vsaka pogodbenica lahko zaračuna takse ali zahteva povrnitev stroškov le, kadar so opravljene posebne storitve, vključno z naslednjim:

(a) prisotnostjo carinskega osebja, kadar je to zahtevano, zunaj uradnih ur ali drugje kot v prostorih carine;

- (b) analizami ali izvedenskimi poročili o blagu in poštnih pristojbinah za vračilo blaga vložniku, zlasti v zvezi z odločbami glede zavezujočih informacij ali predložitvijo informacij glede uporabe carinske zakonodaje;
- (c) pregledom ali vzorčenjem blaga za namene preverjanja ali uničenjem blaga, kadar so vključeni stroški, ki niso stroški za storitve carinskega osebja, ali
- (d) izjemnimi kontrolnimi ukrepi, kadar so ti potrebni zaradi narave blaga ali morebitnega tveganja.

4. Vsaka pogodbenica nemudoma objavi vse pristojbine in takse, ki jih nalaga v zvezi z uvozom ali izvozom, in sicer tako, da vladam, trgovcem in drugim zainteresiranim stranem omogoči, da se z njimi seznanijo.

5. Pogodbenica ne zahteva transakcij v okviru diplomatskih in konzularnih odnosov, vključno s plačili povezanih pristojbin in taks, v zvezi z uvozom blaga druge pogodbenice.

POGLAVJE 12

TRGOVINSKA SREDSTVA

ODDELEK A

PROTIDAMPINŠKE IN IZRAVNALNE DAJATVE

ČLEN 12.1

Splošne določbe

1. Pogodbenici potrdita svoje pravice in obveznosti iz Protidampinškega sporazuma in Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih.
2. V tem oddelku se ne uporabljajo preferencialna pravila o poreklu iz poglavja 10.

ČLEN 12.2

Preglednost

1. Protidampinške in protisubvencijske preiskave in ukrepi bi se morali uporabljati tako, da so v celoti v skladu z ustreznimi zahtevami STO iz Protidampinškega sporazuma in Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih, ter bi morali temeljiti na poštenem in preglednem sistemu.
2. Vsaka pogodbenica čim prej po morebitni uvedbi začasnih ukrepov in vsekakor pred končno določitvijo zagotovi popolno in smiselno razkritje vseh bistvenih dejstev in premislekov, na katerih temelji sklep o uporabi dokončnih ukrepov. Tako razkritje ne posega v člen 6.5 Protidampinškega sporazuma ter člen 12.4 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih. Vsaka pogodbenica pisno razkrije bistvena dejstva in premisleke ter zainteresiranim stranem omogoči dovolj časa za predložitev pripomb v zvezi z njimi.
3. Vsaki zainteresirani strani se omogoči, da med protidampinško ali protisubvencijsko preiskavo izrazi svoja stališča, če to po nepotrebnem ne zavira izvedbe preiskave.

ČLEN 12.3

Upoštevanje javnega interesa

Vsaka pogodbenica upošteva stanje domače industrije, uvoznike in njihova predstavniška združenja ter predstavniške organizacije uporabnikov in potrošnikov, če so v ustreznem roku predložili ustrezne informacije preiskovalnim organom. Pogodbenica se lahko na podlagi takih informacij vzdrži uporabe protidampinških ali izravnalnih ukrepov.

ČLEN 12.4

Pravilo nižje dajatve

Če pogodbenica uvede protidampinško dajatev na blago druge pogodbenice, znesek take dajatve ne presega stopnje dampa. Kadar koli je mogoče, protidampinška dajatev ne bi smela presežati stopnje dampa, če bi taka nižja dajatev zadostovala za odpravo škode, povzročene domači industriji.

ČLEN 12.5

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 38 se ne uporablja za ta oddelek.

ODDELEK B

GLOBALNI ZAŠČITNI UKREPI

ČLEN 12.6

Splošne določbe

1. Pogodbenici potrjujeta svoje pravice in obveznosti iz člena XIX GATT 1994, Sporazuma o zaščitnih ukrepih in člena 5 Sporazuma o kmetijstvu.

ČLEN 12.7

Preglednost in uvedba dokončnih ukrepov

1. Ne glede na člen 12.6 pogodbenica, ki začne globalno preiskavo v zvezi z zaščitnimi ukrepi ali namerava uporabiti globalne zaščitne ukrepe, na zahtevo druge pogodbenice in če ima slednja znaten interes, nemudoma predloži pisno uradno obvestilo z vsemi ustreznimi informacijami, ki so privedle do začetka globalne preiskave v zvezi z zaščitnimi ukrepi ali uporabe globalnih zaščitnih ukrepov, vključno z začasnimi ugotovitvami, kadar je ustrezno. Tako uradno obvestilo ne posega v člen 3.2 Sporazuma o zaščitnih ukrepih.

2. Vsaka pogodbenica, ki uvede dokončne globalne zaščitne ukrepe, si prizadeva, da so uvedeni na način, ki najmanj vpliva na dvostransko trgovino, če ima pogodbenica, na katero ukrepi vplivajo, znaten interes, kot je opredeljen v odstavku 4.

3. Za namene odstavka 2 pogodbenica, ki meni, da so pravne zahteve za uvedbo dokončnih globalnih zaščitnih ukrepov izpolnjene, in namerava uporabiti take ukrepe, o tem uradno obvesti drugo pogodbenico in omogoči dvostranska posvetovanja, če ima druga pogodbenica znaten interes, kot je opredeljen v odstavku 4. Če v 15 dneh od uradnega obvestila ni dosežena zadovoljiva rešitev, lahko pogodbenica uvoznica sprejme globalne zaščitne ukrepe, primerne za odpravo težave.

4. Za namene tega člena se šteje, da ima pogodbenica znaten interes, če je med petimi največjimi dobavitelji uvoženega blaga v zadnjem triletnem obdobju, merjeno po absolutnem obsegu ali vrednosti.

ČLEN 12.8

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 38 se ne uporablja za ta oddelek.

ODDELEK C

DVOSTRANSKI ZAŠČITNI UKREPI

PODODDELEK 1

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 12.9

Opredelitev pojmov

V tem oddelku:

- (a) „domača industrija“ v zvezi z uvoženim blagom pomeni vse proizvajalce podobnega ali neposredno konkurenčnega blaga, ki delujejo na ozemlju pogodbenice, ali tiste proizvajalce, katerih skupna proizvodnja podobnega ali neposredno konkurenčnega blaga predstavlja večji delež celotne domače proizvodnje tega blaga;
- (b) „prehodno obdobje“ pomeni:
 - (i) obdobje sedmih let od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma ali

- (ii) obdobje odprave tarif za blago, za katero je na seznamu iz Priloge 9 pogodbenice, ki uporablja dvostranski zaščitni ukrep, določeno obdobje odprave tarif sedem let plus dve leti.

ČLEN 12.10

Uporaba dvostranskega zaščitnega ukrepa

1. Če se ne glede na oddelek B zaradi znižanja ali odprave carine v skladu s tem delom tega sporazuma blago s poreklom iz pogodbenice uvaža na ozemlje druge pogodbenice v tako povečanih količinah, v absolutnem smislu ali glede na domačo proizvodnjo, in pod takimi pogoji, da povzroča ali bi lahko povzročilo resno škodo domačim proizvajalcem, ki proizvajajo podobne ali neposredno konkurenčne izdelke, lahko pogodbenica uvoznica uvede primerne dvostranske zaščitne ukrepe pod pogoji in v skladu s postopki iz tega oddelka.
2. Če so izpolnjeni pogoji iz odstavka 1, lahko pogodbenica uvoznica uvede le enega od naslednjih dvostranskih zaščitnih ukrepov, ki:
 - (a) začasno ustavijo nadaljnje zniževanje carinske stopnje za zadevno blago, kot je določeno v tem delu tega sporazuma, ali

- (b) zvišajo carinsko stopnjo za zadevno blago na raven, ki ne presega nižje od naslednjih vrednosti:
- (i) carinske stopnje po načelu največjih ugodnosti za blago, veljavne ob uvedbi ukrepa, ali
 - (ii) carinske stopnje po načelu največjih ugodnosti za blago, veljavne na dan neposredno pred datumom začetka veljavnosti tega sporazuma.

ČLEN 12.11

Standardi za dvostranske zaščitne ukrepe

1. Dvostranski zaščitni ukrep se ne uporablja:
 - (a) razen v obsegu in za toliko časa, kolikor je to potrebno za preprečitev ali odpravo resne škode ali grožnje resne škode za domačo industrijo ali njenega resnega poslabšanja ali nevarnosti resnega poslabšanja gospodarskih razmer v najbolj oddaljeni regiji ali regijah;

- (b) za več kot dve leti; to obdobje se lahko podaljša še za dve leti, če pristojni preiskovalni organi pogodbenice uvoznice v skladu s postopki iz tega oddelka ugotovijo, da je ukrep še naprej potreben za preprečitev ali odpravo resne škode ali grožnje resne škode za domačo industrijo, ter če skupno obdobje uporabe dvostranskega zaščitnega ukrepa, vključno z obdobjem začetne uporabe in vsakim njegovim podaljšanjem, ni daljše od štirih let, ali
- (c) po izteku prehodnega obdobja, kot je določeno v členu 12.9, pododstavek (b).

2. Ko pogodbenica preneha uporabljati dvostranski zaščitni ukrep, je carinska stopnja tista stopnja, ki bi veljala za zadevno blago v skladu s seznamom iz Priloge 9.

3. Za lažjo prilagoditev zadevne industrije v primeru, ko je pričakovano trajanje dvostranskega zaščitnega ukrepa več kot eno leto, pogodbenica, ki uporablja ta ukrep, v obdobju uporabe postopoma liberalizira ukrep v rednih časovnih razmikih.

ČLEN 12.12

Začasni dvostranski zaščitni ukrepi

1. V kritičnih okoliščinah, kadar bi odlašanje povzročilo težko popravljivo škodo, lahko pogodbenica začasno uporabi dvostranski zaščitni ukrep, ne da bi izpolnila zahteve iz člena 12.21(1), po predhodni ugotovitvi, da obstajajo jasni dokazi, da se je uvoz blaga s poreklom iz druge pogodbenice povečal zaradi znižanja ali odprave carine v skladu s tem delom in da tak uvoz povzroča ali bi lahko povzročal resno škodo domači industriji.
2. Noben začasni dvostranski zaščitni ukrep se ne izvaja več kot 200 dni, v tem času pa pogodbenica, ki ga uporablja, ravna v skladu z ustreznimi postopkovnimi pravili iz pododdelka 2. Pogodbenica, ki uporablja začasni dvostranski zaščitni ukrep, nemudoma povrne vsako povišanje tarif, če se na podlagi preiskave, opisane v pododdelku 2, ne ugotovi, da so zahteve iz člena 12.10(1) izpolnjene. Trajanje začasnega dvostranskega zaščitnega ukrepa se šteje za del obdobja iz člena 12.11(1), pododstavek (b).
3. Pogodbenica, ki uporablja začasni dvostranski zaščitni ukrep, ob uvedbi takih začasnih ukrepov obvesti drugo pogodbenico in zadevo nemudoma predloži v proučitev Skupnemu odboru, če tako zahteva druga pogodbenica.

ČLEN 12.13

Nadomestilo in začasna opustitev koncesij

1. Pogodbenica, ki uporablja dvostranski zaščitni ukrep, se posvetuje z drugo pogodbenico, za katere izdelke velja ukrep, da bi se dogovorili o ustreznem nadomestilu za liberalizacijo trgovine v obliki koncesij z bistveno enakovrednimi učinki na trgovino. Pogodbenica, ki uporablja dvostranski zaščitni ukrep, zagotovi priložnost za taka posvetovanja najpozneje 30 dni po uporabi dvostranskega zaščitnega ukrepa.
2. Če pri posvetovanjih iz odstavka 1 sporazum o nadomestilu za liberalizacijo trgovine ni dosežen v 30 dneh od začetka posvetovanj, lahko pogodbenica, za katere blago velja dvostranski zaščitni ukrep, začasno opusti uporabo koncesij, ki imajo pretežno enakovredne učinke na trgovino druge pogodbenice.
3. Pogodbenica, za katere blago velja dvostranski zaščitni ukrep, pisno uradno obvesti drugo pogodbenico vsaj 30 dni pred začasno opustitvijo uporabe koncesij v skladu z odstavkom 2.

4. Obveznost zagotovitve nadomestila iz odstavka 1 in pravica do začasne opustitve uporabe koncesij iz odstavka 2:

- (a) se ne uveljavljata v prvih 24 mesecih veljavnosti dvostranskega zaščitnega ukrepa, če je bil dvostranski zaščitni ukrep uporabljen zaradi absolutnega povečanja uvoza, in
- (b) prenehata veljati na dan prenehanja dvostranskega zaščitnega ukrepa.

ČLEN 12.14

Časovni razmik med zaščitnima ukrepoma in nevzporedna uporaba zaščitnih ukrepov

1. Pogodbenica ne uporablja zaščitnega ukrepa iz tega oddelka za uvoz blaga, ki je bil predhodno predmet takega ukrepa, razen po preteku obdobja, ki je enako polovici obdobja, med katerim se je zaščitni ukrep uporabljal v obdobju neposredno pred tem. Zaščitni ukrep, ki se je za isto blago uporabljal več kot enkrat, ne sme biti podaljšan za še dve leti v skladu s členom 12.11(1), pododstavek (b).
2. Pogodbenica v zvezi z istim blagom in v istem obdobju ne uporablja:
 - (a) dvostranskega zaščitnega ukrepa ali začasnega dvostranskega zaščitnega ukrepa v skladu s tem delom ter

- (b) globalnega zaščitnega ukrepa v skladu s členom XIX GATT 1994 in Sporazumom o zaščitnih ukrepih.

ČLEN 12.15

Najbolj oddaljene regije¹ Evropske unije

1. Če se katero koli blago s poreklom iz Čila uvaža na ozemlje ene ali več najbolj oddaljenih regij Evropske unije v tako povečanih količinah in pod takimi pogoji, da povzroči ali bi lahko povzročilo resno poslabšanje gospodarskega položaja zadevne najbolj oddaljene regije, lahko pogodbenica EU po proučitvi alternativnih rešitev izjemoma uporabi dvostranske zaščitne ukrepe, omejene na ozemlje zadevne regije.

¹ Na datum začetka veljavnosti tega sporazuma so najbolj oddaljene regije Evropske unije: Gvadelup, Francoska Gvajana, Martinik, Reunion, Mayotte, Saint-Martin, Azori, Madeira in Kanarski otoki. Ta člen se uporablja tudi za državo ali čezmorsko ozemlje, ki spremeni svoj status v najbolj oddaljeno regijo s sklepom Evropskega sveta v skladu s postopkom iz člena 355(6) Pogodbe o delovanju Evropske unije, od datuma sprejetja navedenega sklepa. Če najbolj oddaljena regija Evropske unije po istem postopku preneha biti najbolj oddaljena regija, se ta člen za navedeno državo ali čezmorsko ozemlje preneha uporabljati od datuma sklepa Evropskega sveta v zvezi s tem. Pogodbenica EU uradno obvesti Čile o vseh spremembah v zvezi z ozemlji, ki se štejejo za najbolj oddaljene regije Evropske unije.

2. V odstavku 1 „resno poslabšanje“ pomeni večje težave v gospodarskem sektorju, ki proizvaja podobno ali neposredno konkurenčno blago. Določitev resnega poslabšanja temelji na objektivnih dejavnikih, vključno z naslednjim:

- (a) povečanjem obsega uvoza v absolutnem smislu ali glede na domačo proizvodnjo in uvoz iz drugih virov ter
- (b) učinkom takega uvoza iz odstavka 1 na položaj zadevne industrije ali zadevnega gospodarskega sektorja, tudi na ravni prodaje, proizvodnje, finančnega položaja in zaposlovanja.

3. Brez poseganja v odstavek 1 se vse druge določbe iz tega oddelka, ki se uporabljajo za dvostranske zaščitne ukrepe, uporabljajo tudi za vse zaščitne ukrepe, sprejete v skladu s tem členom. Vsak sklic na „resno škodo“ v drugih določbah tega oddelka se razume kot „resno poslabšanje“, kadar se uporablja v zvezi z najbolj oddaljenimi regijami Evropske unije.

PODODDELEK 2

POSTOPKOVNA PRAVILA, KI SE UPORABLJAJO ZA DVOSTRANSKE ZAŠČITNE UKREPE

ČLEN 12.16

Veljavno pravo

Pristojni preiskovalni organ vsake pogodbenice za uporabo dvostranskih zaščitnih ukrepov ravna v skladu z določbami tega pododdelka. V primerih, ki niso zajeti v tem pododdelku, pristojni preiskovalni organ uporablja pravila, določena v skladu s pravom pogodbenice navedenega organa.

ČLEN 12.17

Začetek zaščitnega postopka

1. Pristojni preiskovalni organ pogodbenice lahko začne postopek v zvezi z dvostranskimi zaščitnimi ukrepi (v nadaljnjem besedilu: zaščitni postopek) na podlagi pisnega zahtevka¹, ki ga vloži domača industrija ali je vložen v njenem imenu, ali v izjemnih okoliščinah na lastno pobudo.

¹ V primeru pogodbenice EU lahko ta zahtevek vloži ena ali več držav članic v imenu domače industrije.

2. Šteje se, da je zahtevek vložila domača industrija ali da je bil vložen v njenem imenu, če ga podpirajo tisti domači proizvajalci, katerih skupna proizvodnja znaša več kot 50 % celotne domače proizvodnje podobnega ali neposredno konkurenčnega blaga, ki ga proizvaja tisti delež domače industrije, ki izraža podporo ali nasprotovanje zahtevku. Vendar pristojni preiskovalni organ ne začne preiskave, če domači proizvajalci, ki podpirajo zahtevek, predstavljajo manj kot 25 % celotne nacionalne proizvodnje podobnega ali neposredno konkurenčnega blaga domače industrije.

3. Ko pristojni preiskovalni organ začne preiskavo, se pisni zahtevek iz odstavka 1, razen zaupnih informacij, ki jih vsebuje, da na voljo zainteresiranim stranem.

4. Ob začetku zaščitnega postopka pristojni preiskovalni organ objavi obvestilo o začetku zaščitnega postopka v uradnem listu pogodbenice. V obvestilu so navedeni:

- (a) subjekt, ki je vložil pisni zahtevek, če je ustrezno;
- (b) uvoženo blago, za katero velja zaščitni postopek;
- (c) tarifna podštevilka in tarifna številka, pod katero je uvoženo blago uvrščeno;

- (d) vrsta predlaganega ukrepa, ki se uporabi;
- (e) javna obravnava v skladu s členom 12.20, pododstavek (a), ali obdobje, v katerem lahko zainteresirane strani zahtevajo ustno zaslišanje v skladu s členom 12.20, pododstavek (b);
- (f) kraj, na katerem se lahko pregledajo pisna zahteva in kateri koli drugi nezaupni dokumenti, vloženi med postopkom, ter
- (g) ime, naslov in telefonska številka urada, na katerega se je treba obrniti za več informacij.

5. V zvezi z zaščitnim postopkom, ki se v skladu z odstavkom 1 začne na podlagi pisnega zahtevka, zadevni pristojni preiskovalni organ ne objavi obvestila, ki se zahteva z odstavkom 3, ne da bi predhodno skrbno ocenil, ali pisni zahtevek izpolnjuje zahteve iz njegove nacionalne zakonodaje in zahteve iz odstavkov 1 in 2 ter ali vključuje razumne dokaze, da se je uvoz blaga s poreklom iz druge pogodbenice povečal zaradi znižanja ali odprave carine v skladu s tem delom in da tak uvoz povzroča ali bi lahko povzročil domnevno resno škodo.

ČLEN 12.18

Preiskava

1. Pogodbenica dvostranski zaščitni ukrep uporabi šele po preiskavi, ki jo opravi njen pristojni preiskovalni organ v skladu s členom 3(1) in členom 4.2, pododstavek (c), Sporazuma o zaščitnih ukrepih; v ta namen sta člen 3(1) in člen 4.2, pododstavek (c), Sporazuma o zaščitnih ukrepih smiselno vključena v ta sporazum in sta njegov sestavni del.
2. Pogodbenica v preiskavi iz odstavka 1 ravna v skladu z zahtevami iz člena 4.2, pododstavek (a), Sporazuma o zaščitnih ukrepih. V ta namen je člen 4.2, pododstavek (a), Sporazuma o zaščitnih ukrepih smiselno vključen v ta sporazum in je njegov sestavni del.

3. Če pogodbenica pošlje uradno obvestilo v skladu z odstavkom 1 tega člena in členom 3(1) Sporazuma o zaščitnih ukrepih, da uporablja ali podaljšuje dvostranski zaščitni ukrep, tako uradno obvestilo vključuje:

- (a) dokaze o resni škodi ali grožnji resne škode zaradi povečanega uvoza blaga s poreklom iz druge pogodbenice, ki je posledica znižanja ali odprave carin v skladu s tem delom; preiskava na podlagi objektivnih dokazov dokaže obstoj vzročne zveze med povečanim uvozom zadevnega blaga in resno škodo ali grožnjo resne škode. Proučijo se tudi znani dejavniki, ki niso povečan uvoz, da se resna škoda ali grožnja resne škode, ki so jo povzročili ti drugi dejavniki, ne bi pripisala povečanemu uvozu;
- (b) natančen opis blaga s poreklom, za katero velja dvostranski zaščitni ukrep, vključno z njegovo tarifno številko ali podštevilko, navedeno pod oznako HS, na kateri temeljijo sezname tarifnih zavez iz Priloge 9;
- (c) natančen opis dvostranskega zaščitnega ukrepa;
- (d) datum uvedbe dvostranskega zaščitnega ukrepa, njegovo predvideno trajanje in, če je ustrezno, časovni raspored za postopno liberalizacijo ukrepa v skladu s členom 12.11(3) ter

(e) v primeru podaljšanja dvostranskega zaščitnega ukrepa dokaz, da se zadevna domača industrija prilagaja.

4. Pogodbenica, ki izvaja zaščitni postopek, na zahtevo pogodbenice, za katere blago se uporablja navedeni postopek iz tega oddelka, začne posvetovanja s pogodbenico, ki je vložila zahtevo, da se pregleda uradno obvestilo iz odstavka 1 ali javno obvestilo ali poročilo, ki ga je pristojni preiskovalni organ izdal v zvezi z zaščitnim postopkom.

5. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njen pristojni preiskovalni organ preiskavo konča v 12 mesecih od datuma njenega začetka.

ČLEN 12.19

Zaupne informacije

1. Pristojni preiskovalni organ na podlagi utemeljenega razloga obravnava kot zaupne vse informacije, ki so po naravi zaupne ali so bile predložene na zaupni podlagi. Taka informacija se ne razkrije brez dovoljenja zainteresirane strani, ki jo je predložila.

2. Od zainteresiranih strani, ki predložijo zaupne informacije, se zahteva, da predložijo nezaupni povzetek teh informacij ali, če navedejo, da takih informacij ni mogoče povzeti, razloge, zakaj povzetka ni mogoče predložiti. Povzetki so dovolj podrobni, da je vsebina predloženih zaupnih informacij dovolj razumljiva. Vendar če pristojni preiskovalni organ ugotovi, da zahteva po zaupnosti ni utemeljena, in če zadevna zainteresirana stran informacij ne želi objaviti ali odobriti njihovega razkritja v splošni obliki ali v obliki povzetka, lahko navedeni organ take informacije zanemari, razen če mu ustrezni viri zadovoljivo dokažejo, da so informacije pravilne.

ČLEN 12.20

Obavnave

Med vsakim zaščitnim postopkom pristojni preiskovalni organ:

- (a) potem ko o tem v razumnem roku poda obvestilo, organizira javno obravnavo, s katero se vsem zainteresiranim stranem in morebitnim predstavniškim združenjem potrošnikov omogoči, da se osebno ali prek odvetnika udeležijo obravnave, da predstavijo dokaze in so zaslišani o resni škodi ali grožnji resne škode, ter vložijo ustrezno pravno sredstvo, ali

- (b) zagotovi možnost zaslišanja vsem zainteresiranim stranem, če so v roku, določenem v obvestilu o začetku postopka iz člena 12.17(4), vložile pisni zahtevek, iz katerega je razvidno, da bo rezultat preiskave verjetno vplival nanje in da obstajajo posebni razlogi za njihovo ustno zaslišanje.

ČLEN 12.21

Uradna obvestila, proučitev v okviru Skupnega odbora in objave

1. Če pogodbenica meni, da obstaja eden od položajev iz člena 12.10(1) ali 12.15(1), zadevo nemudoma predloži v proučitev Skupnemu odboru. Skupni odbor lahko oblikuje priporočila, potrebna za odpravo nastalih razmer. Če Skupni odbor v 30 dneh po datumu, ko mu pogodbenica predloži zadevo, ne oblikuje priporočila za odpravo razmer ali če ni bila dosežena nobena druga zadovoljiva rešitev, lahko pogodbenica uvoznica sprejme ustrezne dvostranske zaščitne ukrepe, primerne za odpravo razmer v skladu s tem oddelkom.
2. Za namene odstavka 1 pogodbenica uvoznica pogodbenici izvoznici predloži vse ustrezne informacije, ki vključujejo dokaze o resni škodi ali grožnji resne škode za domače proizvajalce podobnega ali neposredno konkurenčnega blaga zaradi povečanega uvoza, natančen opis vključenega blaga ter predlagan dvostranski zaščitni ukrep, predlagan datum njegove uvedbe in pričakovano trajanje.

3. Pogodbenica, ki sprejme dvostranski zaščitni ukrep, ugotovitve in utemeljene sklepe o vseh pomembnih dejanskih in pravnih zadevah objavi v uradnem listu zadevne pogodbenice, vključno z opisom uvoženega blaga in stanja, zaradi katerega so bili uvedeni ukrepi v skladu s členom 12.10(1) ali 12.15(1), vzročno zvezo med takim stanjem in povečanim uvozom ter obliko, ravno in trajanjem ukrepov.

ČLEN 12.22

Sprejemanje angleških dokumentov v zaščitnih postopkih

Pristojni preiskovalni organi pogodbenice, ki je odgovorna za postopek, zaradi lažje predložitve dokumentov v zaščitnih postopkih sprejemajo dokumente, ki jih zainteresirane strani predložijo v angleščini, če te pozneje z daljšim rokom, ki ga določi pristojni organ, predložijo prevod dokumentov v jezik zaščitnega postopka.

POGLAVJE 13

SANITARNI IN FITOSANITARNI UKREPI

ČLEN 13.1

Cilji

Cilji tega poglavja so:

1. varovanje zdravja ljudi, živali in rastlin na ozemljih pogodbenic ob hkratnem olajševanju njune medsebojne trgovine z živalmi, proizvodi živalskega izvora, rastlinami, rastlinskimi proizvodi in drugimi proizvodi, ki jih zajemajo sanitarni in fitosanitarni ukrepi, in sicer tako, da se:
 - (a) izboljšajo preglednost, komunikacija in sodelovanje na področju sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov med pogodbenicama;
 - (b) oblikujejo mehanizmi in postopki za olajševanje trgovine ter
 - (c) nadalje uresničujejo načela iz Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov;

2. sodelovanje v večstranskih forumih in na področju znanosti o varnosti hrane, zdravju živali in varstvu rastlin;
3. sodelovanje pri drugih sanitarnih ali fitosanitarnih zadevah ali v drugih forumih.

ČLEN 13.2

Večstranske obveznosti

Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje pravice in obveznosti po Sporazumu o STO in zlasti Sporazum o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov. Te pravice in obveznosti so podlaga za dejavnosti pogodbenic v skladu s tem poglavjem.

ČLEN 13.3

Področje uporabe

To poglavje se uporablja za:

- (a) vse sanitarne in fitosanitarne ukrepe, kot so opredeljeni v Prilogi A k Sporazumu o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, če vplivajo na trgovino med pogodbenicama;

- (b) sodelovanje v večstranskih forumih, priznanih v okviru Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov;
- (c) sodelovanje na področju znanosti o varnosti hrane, zdravju živali in varstvu rastlin ter
- (d) sodelovanje na področju vseh drugih sanitarnih ali fitosanitarnih zadev v drugih forumih, o katerih se dogovorita pogodbenici.

ČLEN 13.4

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in prilogah 13-A do 13-H:

- (a) se uporabljajo opredelitve pojmov iz Priloge A k Sporazumu o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov ter opredelitve pojmov iz *Codex Alimentarius*, Svetovne organizacije za zdravje živali in Mednarodne konvencije o varstvu rastlin, podpisane 17. novembra 1997 v Rimu, ter
- (b) „varovano območje“ za poseben nadzorovani škodljivi organizem pomeni uradno opredeljen geografski del ozemlja pogodbenice, na katerem se navedeni škodljivi organizem kljub ugodnim pogojem in prisotnosti na drugih delih ozemlja te pogodbenice ni ustalil.

ČLEN 13.5

Pristojni organi

1. Pristojni organi pogodbenic so organi, pristojni za izvajanje ukrepov iz tega poglavja, kot so določeni v Prilogi 13-A.
2. Pogodbenici se v skladu s členom 13.12 obvestita o morebitnih pomembnih spremembah v strukturi, organizaciji ali razdelitvi pristojnosti njunih pristojnih organov.

ČLEN 13.6

Priznanje statusa v zvezi z boleznimi živali in okužbami pri živalih ter škodljivimi organizmi

1. Za status v zvezi z boleznimi živali in okužbami pri živalih, vključno z zoonozami, velja naslednje:
 - (a) pogodbenica uvoznica za namene trgovine pogodbenici izvoznici ali njenim regijam prizna zdravstveni status, kot ga pogodbenica izvoznica določi v skladu s Prilogo 13-C, odstavek 1, pododstavek (a)(i), za bolezni živali, opredeljene v Prilogi 13-B;

- (b) če pogodbenica meni, da ima njeno ozemlje ali katera koli od njenih regij poseben status v zvezi s posebno boleznijo živali, ki ni bolezen živali iz Priloge 13-B, lahko zahteva priznanje navedenega statusa v skladu z merili iz Priloge 13-C, odstavek 3; pogodbenica uvoznica lahko zahteva jamstva za uvoz živih živali in proizvodov živalskega izvora, ki so ustrezna za dogovorjeni status navedene pogodbenice;
- (c) pogodbenici priznavata, da status ozemelj ali regij ali status v sektorju ali podsektorju pogodbenc, povezan z razširjenostjo ali pojavnostjo bolezni živali, ki ni bolezen živali iz Priloge 13-B, ali okužb pri živalih oziroma s tem povezanim tveganjem, kot so ga opredelile mednarodne organizacije za standardizacijo, priznane v okviru Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, pomeni osnovo za njuno medsebojno trgovino; pogodbenica uvoznica lahko po potrebi zahteva jamstva za uvoz živih živali in proizvodov živalskega izvora, primernih za opredeljeni status navedene pogodbenice v skladu s priporočili organizacij za standardizacijo, ter
- (d) brez poseganja v člena 13.9 in 13.15 ter če pogodbenica uvoznica izrecno ne nasprotuje in ne zahteva podpornih ali dodatnih informacij, posvetovanj ali preverjanja v skladu s členoma 13.11 in 13.14, vsaka pogodbenica nemudoma sprejme vse potrebne zakonodajne in upravne ukrepe, potrebne za trgovino na podlagi tega odstavka, pododstavki (a), (b) in (c).

2. Za škodljive organizme velja naslednje:
- (a) pogodbenici za namene trgovine priznata status škodljivega organizma v zvezi s škodljivimi organizmi iz Priloge 13-B ter
 - (b) brez poseganja v člena 13.9 in 13.15 ter če pogodbenica uvoznica izrecno ne nasprotuje in ne zahteva podpornih ali dodatnih informacij, posvetovanj ali preverjanja v skladu s členoma 13.11 in 13.14, vsaka pogodbenica nemudoma sprejme vse potrebne zakonodajne in upravne ukrepe, potrebne za trgovino na podlagi tega odstavka, pododstavek (a).

ČLEN 13.7

Priznavanje sklepov o regionalizaciji v zvezi z boleznimi živali in okužbami pri živalih ter s škodljivimi organizmi

1. Pogodbenici priznavata koncept regionalizacije in ga uporabljata v medsebojni trgovini.
2. Sklepi o regionalizaciji v zvezi z boleznimi kopenskih in vodnih živali iz Dodatka 13-B-1 in škodljivimi organizmi iz Dodatka 13-B-2 se sprejmejo v skladu s Prilogo 13-C.

3. Kar zadeva bolezn živali, pogodbenica izvoznica, ki želi, da pogodbenica uvoznica prizna sklep o regionalizaciji, slednjo v skladu s členom 13.14 uradno obvesti o svojih ukrepih, ki vzpostavljajo regionalizacijo, pri čemer zagotovi popolno razlago ter podporne podatke za ugotovitve in sklepe.
4. Brez poseganja v člen 13.15 ter če pogodbenica uvoznica v 15 delovnih dneh od prejema sklepa o regionalizaciji izrecno ne nasprotuje in ne zahteva dodatnih informacij, posvetovanj ali preverjanja v skladu s členoma 13.11 in 13.14, pogodbenici štejeta navedeni sklep za sprejet.
5. Posvetovanja iz odstavka 4 tega člena potekajo v skladu s členom 13.14(2). Pogodbenica uvoznica dodatne informacije oceni v 15 delovnih dneh po njihovem prejetju. Preverjanje iz odstavka 4 tega člena se izvede v skladu s členom 13.11 in v 25 delovnih dneh od prejema zahtevka za preverjanje.

6. Vsaka pogodbenica glede škodljivih organizmov zagotovi, da se pri trgovini z rastlinami, rastlinskimi proizvodi in drugimi proizvodi upošteva status škodljivih organizmov, ki ga priznava druga pogodbenica. Pogodbenica izvoznica, ki želi, da druga pogodbenica prizna sklep o regionalizaciji, to drugo pogodbenico uradno obvesti o svojih ukrepih in sklepih, pri čemer upošteva ustrezne mednarodne standarde za fitosanitarne ukrepe (ISPM) Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), vključno z ISPM št. 4 (Zahteve za vzpostavitev nenapadenih območij) in št. 8 (Določanje statusa škodljivega organizma na območju), ter druge mednarodne standarde za fitosanitarne ukrepe, za katere pogodbenici menita, da so ustrezni. Brez poseganja v člen 13.15 ter če pogodbenica v treh mesecih od prejema sklepa o regionalizaciji izrecno ne nasprotuje in ne zahteva dodatnih informacij, posvetovanj ali preverjanja v skladu s členoma 13.11 in 13.14, pogodbenici štejeta navedeni sklep za sprejet.

7. Posvetovanja iz odstavka 4 tega člena potekajo v skladu s členom 13.14(2). Pogodbenica uvoznica dodatne informacije oceni v treh mesecih po njihovem prejemu. Vsaka pogodbenica v 12 mesecih od prejema zahtevka za preverjanje izvede preverjanje iz odstavka 4 tega člena v skladu s členom 13.11, pri čemer upošteva biologijo škodljivega organizma in zadevnega posevka.

8. Vsaka pogodbenica po dokončanju postopkov iz odstavkov 2 do 7 tega člena in brez poseganja v člen 13.15 nemudoma sprejme potrebne zakonodajne in upravne ukrepe, potrebne za trgovino na tej podlagi.

ČLEN 13.8

Priznavanje enakovrednosti

1. Pogodbenici lahko priznata enakovrednost posameznega ukrepa ali skupine ukrepov ali sistemov, ki veljajo za sektor ali podsektor.
2. Pogodbenici v zvezi s priznavanjem enakovrednosti upoštevata postopek posvetovanja iz odstavka 3. Navedeni postopek vključuje objektivni dokaz enakovrednosti s strani pogodbenice izvoznice in objektivno presojo tega dokaza s strani pogodbenice uvoznice, da se po možnosti prizna enakovrednost s strani pogodbenice uvoznice.
3. Pogodbenici v treh mesecih po tem, ko pogodbenica uvoznica prejme zahtevek pogodbenice izvoznice za priznanje enakovrednosti enega ali več ukrepov, ki vplivajo na enega ali več sektorjev ali podsektorjev, začne postopek posvetovanja, ki zajema korake iz Priloge 13-E. Če pogodbenica izvoznica vloži več zahtevkov, se pogodbenici na zahtevo pogodbenice uvoznice v okviru pododbora iz člena 13.16 dogovorita o časovnem razporedu, po katerem začneta postopek iz tega odstavka.
4. Razen če se pogodbenici ne dogovorita drugače, pogodbenica uvoznica oceno enakovrednosti iz Priloge 13-E dokonča najpozneje 180 dni po tem, ko od pogodbenice izvoznice prejme dokaz o enakovrednosti, kot je določeno v navedeni prilogi. V primeru sezonskih posevkov je oceno enakovrednosti izjemoma upravičeno dokončati pozneje, če je to potrebno za preverjanje fitosanitarnih ukrepov med ustreznim obdobjem rasti posevka.

5. Prednostne sektorje ali podsektorje vsake pogodbenice, v zvezi s katerimi se lahko začne postopek posvetovanja iz odstavka 3 tega člena, je treba po potrebi določiti po prednostnem vrstnem redu iz Dodatka 13-E-1. Pododbor iz člena 13.16 lahko Skupnemu svetu priporoči, naj ta seznam spremeni, vključno s prednostnim vrstnim redom.

6. Pogodbenica uvoznica lahko umakne ali začasno prekine priznavanje enakovrednosti, če ena od pogodbenic spremeni ukrepe, ki vplivajo na zadevno enakovrednost, pod pogojem, da se upoštevajo naslednji postopki:

- (a) pogodbenica izvoznica pogodbenico uvoznico v skladu s členom 13.13 obvesti o vsaki predlagani spremembi ukrepa pogodbenice izvoznice, za katerega je priznana enakovrednost, in verjetnem učinku predlagane spremembe na to enakovrednost; pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico v 30 delovnih dneh od prejema teh informacij obvesti, ali se na podlagi predlagane spremembe enakovrednost še naprej priznava, ter
- (b) pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico v skladu s členom 13.13 obvesti o vsaki predlagani spremembi ukrepa pogodbenice uvoznice, na katerem temelji priznavanje enakovrednosti, in verjetnem učinku predlagane spremembe na to priznavanje enakovrednosti; če pogodbenica uvoznica te enakovrednosti ne priznava več, lahko pogodbenici skupaj opredelita pogoje za ponoven začetek postopka iz odstavka 3 tega člena na podlagi predlagane spremembe.

7. Brez poseganja v člen 13.15 pogodbenica uvoznica ne umakne ali začasno prekine priznavanja enakovrednosti, preden začne veljati predlagana sprememba katere koli pogodbenice.

8. Za priznanje, umik ali začasno prekinitev priznavanja enakovrednosti je pristojna le pogodbenica uvoznica, ki deluje v skladu s svojim upravnim in zakonodajnim okvirom, glede rastlin, rastlinskih proizvodov in drugega blaga pa vključno z ustrežno komunikacijo v skladu z ISPM št. 13 (Smernice za obveščanje o neustreznosti in dejanja v njunih primerih) FAO in drugimi mednarodnimi standardi za fitosanitarne ukrepe, kot je ustrezno. Pogodbenica uvoznica pogodbenici izvoznici predloži popolno pisno pojasnilo in podporne podatke v zvezi z ugotovitvami in sklepi iz tega člena. Če se priznavanje enakovrednosti ne prizna, umakne ali začasno prekine, pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico obvesti o pogojih za ponoven začetek postopka iz odstavka 3.

ČLEN 13.9

Preglednost in pogoji trgovanja

1. Pogodbenici uporabljata splošne uvozne pogoje. Brez poseganja v sklepe, sprejete v skladu s členom 13.7, uvozni pogoji pogodbenice uvoznice veljajo za ozemlje pogodbenice izvoznice. Pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico v skladu s členom 13.13 obvesti o sanitarnih in fitosanitarnih uvoznih zahtevah. Te informacije po potrebi vključujejo ustrezne vzorce uradnih spričeval ali potrdil, ki jih zahteva pogodbenica uvoznica.

2. Vsaka pogodbenica za uradno obveščanje o spremembah ali predlaganih spremembah pogojev iz odstavka 1 tega člena upošteva člen 7 Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov in Prilogo B k navedenemu sporazumu ter naknadne sklepe, ki jih sprejme Odbor STO za sanitarne in fitosanitarne ukrepe. Brez poseganja v člen 13.15 pogodbenica uvoznica pri določanju datuma začetka veljavnosti vsake spremembe pogojev iz odstavka 1 tega člena upošteva čas prevoza med ozemljema pogodbenic.
3. Če pogodbenica uvoznica ne izpolni zahtev po uradnem obveščanju iz odstavka 2, 30 dni po datumu začetka veljavnosti zadevne spremembe še naprej sprejema spričevala ali potrdila, ki zagotavljajo uvozne pogoje, veljavne pred spremembo.
4. Če Čile odobri dostop do trga enemu ali več sektorjem ali podsektorjem pogodbenice EU v skladu s pogoji iz odstavka 1, odobri naknadne zahtevke za izvoz, ki jih predložijo države članice na podlagi celovite dokumentacije z informacijami, ki je na voljo Evropski komisiji in je znana kot profil države, razen če v omejenih posebnih okoliščinah zahteva dodatne informacije, kadar je to ustrezno.

5. Pogodbenica v 90 dneh od priznanja enakovrednosti v skladu s členom 13.8 sprejme zakonodajne in upravne ukrepe za izvajanje priznavanja enakovrednosti, da se omogoči trgovina med pogodbenicama v sektorjih in podsektorjih, v katerih pogodbenica uvoznica vse sanitarne in fitosanitarne ukrepe pogodbenice izvoznice priznava kot enakovredne. Za živali, živalske proizvode, rastline, rastlinske proizvode in druge proizvode, zajete v zadevne sanitarne in fitosanitarne ukrepe, se lahko vzorec uradnega spričevala ali dokumenta, ki ga zahteva pogodbenica uvoznica, nadomesti s spričevalom iz Priloge 13-H.
6. Pogodbenici s proizvodi iz odstavka 5 v sektorjih ali podsektorjih, za katere se eden ali nekateri, vendar ne vsi ukrepi priznavajo kot enakovredni, še naprej trgujeta na podlagi skladnosti s pogoji iz odstavka 1. Na zahtevo pogodbenice izvoznice se uporablja odstavek 8.
7. V tem poglavju pogodbenica uvoznica za uvoz proizvodov druge pogodbenice ne uvede uvoznih dovoljenj.
8. Pogodbenici glede splošnih uvoznih pogojev, ki vplivajo na njuno medsebojno trgovino, na zahtevo pogodbenice izvoznice začneta posvetovanja v skladu s členom 13.14, da za pogodbenico uvoznico uvedeta alternativne ali dodatne uvozne pogoje. Pogodbenici te alternativne ali dodatne uvozne pogoje po potrebi utemeljita na ukrepih pogodbenice izvoznice, ki jih pogodbenica uvoznica priznava kot enakovredne. Če se pogodbenici dogovorita o alternativnih ali dodatnih uvoznih pogojih, pogodbenica uvoznica v 90 dneh od njihove uvedbe sprejme potrebne zakonodajne ali upravne ukrepe, potrebne za uvoz na tej podlagi.

9. Kar zadeva uvoz živali, živalskih proizvodov, proizvodov živalskega izvora in živalskih stranskih proizvodov, pogodbenica uvoznica na zahtevo pogodbenice izvoznice, ki so ji priložena ustrezna jamstva, odobri obrate na ozemlju pogodbenice izvoznice brez predhodnega inšpekcijskega pregleda in v skladu s Prilogo 13-D. Pogodbenica uvoznica, razen če pogodbenica izvoznica zahteva dodatne informacije, v 30 delovnih dneh od prejema zahteve za odobritev, ki so ji priložena ustrezna jamstva, sprejme potrebne zakonodajne ali upravne ukrepe, potrebne za uvoz na tej podlagi.
10. Pogodbenica prvotni seznam obratov odobri v skladu s Prilogo 13-D.
11. Na zahtevo pogodbenice druga pogodbenica predloži popolno pojasnilo in podporne podatke, uporabljene za namere in odločitve, ki jih zajema ta člen.

ČLEN 13.10

Certificiranje

1. Za namen postopkov izdaje spričeval pogodbenici izpolnjujeta načela in merila iz Priloge 13-H.
2. Pogodbenica izdaja spričevala ali uradne dokumente iz člena 13.9, odstavka 1 in 4, kot je določeno v Prilogi 13-H.

3. Pododbor iz člena 13.16 lahko Skupnemu svetu ali Skupnemu odboru priporoči, naj sprejme sklep o pravilih, ki jih je treba upoštevati v primeru elektronskega preverjanja, preklica ali nadomestitve spričeval.

ČLEN 13.11

Preverjanja

1. Za učinkovito izvajanje tega poglavja ima vsaka pogodbenica pravico, da:
 - (a) v skladu s smernicami iz Priloge 13-F opravlja preverjanje celotnega ali dela skupnega programa nadzora pristojnih organov druge pogodbenice; stroške takega preverjanja krije pogodbenica, ki preverjanje opravlja;
 - (b) od dne, ki ga določita pogodbenici, od druge pogodbenice zahteva celoten ali del skupnega programa nadzora te pogodbenice in poročilo o rezultatih nadzora, ki se izvaja po tem programu, ter
 - (c) za laboratorijske preskuse v zvezi s proizvodi živalskega izvora zahteva, da v programu rednih medlaboratorijskih primerjalnih preskusov pri posebnih preskusih, ki jih organizira referenčni laboratorij pogodbenice, ki vloži zahtevo, sodeluje druga pogodbenica; stroške v zvezi s sodelovanjem krije sodelujoča pogodbenica.

2. Vsaka pogodbenica lahko svoje rezultate in ugotovitve deli s tretjimi državami in jih javno objavi.
3. Pododbor iz člena 13.16 lahko Skupnemu svetu priporoči, naj spremeni Prilogo 13-F, da se ustrezno upošteva delo mednarodnih organizacij.
4. Rezultati preverjanj iz tega člena lahko prispevajo k ukrepom ene ali obeh pogodbenic iz členov 13.6 do 13.9 in 13.12.

ČLEN 13.12

Pregledi ob uvozu in inšpekcijske pristojbine

1. Pri pregledih ob uvozu, ki jih pogodbenica uvoznica izvaja v zvezi s pošiljkami pogodbenice izvoznice, se spoštujejo načela iz Priloge 13-G. Rezultati teh pregledov lahko prispevajo k postopkom preverjanja iz člena 13.11.
2. Pogostnost fizičnih pregledov ob uvozu, ki jih izvaja vsaka pogodbenica, je določena v Prilogi 13-G. Pododbor iz člena 13.16 lahko Skupnemu svetu priporoči, naj spremeni Prilogo 13-G.

3. Pogodbenica lahko od pogostnosti iz Priloge 13-G odstopi v okviru svojih pristojnosti ter v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi, na podlagi napredka v skladu s členoma 13.8 in 13.9 ali na podlagi preverjanj, posvetovanj ali drugih ukrepov iz tega poglavja.
4. Inšpekcijske pristojbine ne presegajo stroškov, ki jih imajo pristojni organi zaradi izvajanja pregledov ob uvozu, in so pravične glede na pristojbine, ki se zaračunajo za pregled podobnih domačih proizvodov.
5. Pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico obvesti o vsaki spremembi ukrepov, ki vplivajo na preglede ob uvozu in inšpekcijske pristojbine, skupaj z razlogi zanjo, ter o vseh pomembnih spremembah upravnega postopka za take preglede.
6. Pri proizvodih iz člena 13.9(5) se lahko pogodbenici dogovorita za vzajemno zmanjšanje pogostnosti fizičnih pregledov ob uvozu.
7. Pododbor lahko Skupnemu svetu priporoči pogoje za odobritev pregledov ob uvozu vsake pogodbenice za prilagoditev njihove pogostosti ali njihovo nadomestitev, da začnejo veljati na določen datum. Ti pogoji so s sklepom Skupnega sveta vključeni v Prilogo 13-G. Pogodbenici lahko od tega datuma odobrita medsebojne preglede ob uvozu za določene proizvode zaradi zmanjšanja njihove pogostosti ali njihove nadomestitve.

ČLEN 13.13

Izmenjava informacij

1. Pogodbenici si sistematično izmenjujeta informacije v zvezi z izvajanjem tega poglavja, da bi razvili standarde, priskrbeli zagotovila, ustvarili obojestransko zaupanje in dokazali uspešnost nadzorovanih programov. Izmenjava informacij lahko, če je primerno, vključuje izmenjave uradnikov.
2. Pogodbenici si izmenjujeta tudi informacije o drugih pomembnih temah, vključno s:
 - (a) pomembnimi dogodki v zvezi s proizvodi, ki jih zajema to poglavje, in izmenjavo informacij, določeno v členih 13.8 in 13.9;
 - (b) rezultati postopkov preverjanja iz člena 13.11;
 - (c) rezultati pregledov ob uvozu iz člena 13.12 v primeru zavrnjenih ali neskladnih pošiljk živali in živalskih proizvodov;
 - (d) znanstvenimi mnenji, pomembnimi za to poglavje, za katere je odgovorna pogodbenica, ter
 - (e) hitrim obveščanjem, pomembnim za trgovino na področju uporabe tega poglavja.

3. Pogodbenica ustreznemu znanstvenemu forumu v ocenjevanje pravočasno predloži znanstvene članke ali podatke, s katerimi utemelji stališča ali trditve v zvezi z zadevo, ki izhaja iz tega poglavja. Rezultati tega ocenjevanja se dajo na voljo pogodbenicama.
4. Če pogodbenica informacije iz tega člena zagotovi STO z uradnim obvestilom v skladu s členom 7 Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov in Prilogo B k navedenemu sporazumu ali jih objavi na svojem javno dostopnem, brezplačnem spletišču, se šteje, da so informacije iz tega člena izmenjane.
5. Pogodbenica je po pošti ali elektronski pošti neposredno obveščena o škodljivih organizmih, ki zanjo pomenijo znano ali takojšnjo nevarnost. Pogodbenici upoštevata smernice iz ISPM št. 17 (Poročanje o škodljivih organizmih) FAO.
6. Pogodbenici si informacije iz tega člena izmenjujeta po elektronski pošti, telefaksu ali pošti.

ČLEN 13.14

Uradna obvestila in posvetovanje

1. Pogodbenica v dveh delovnih dneh uradno obvesti drugo pogodbenico o vsakem resnem ali znatnem tveganju za zdravje ljudi, živali ali rastlin, vključno z nujnimi primeri nadzora nad živili ali okoliščinami, ko obstaja jasna nevarnost resnih škodljivih učinkov na zdravje, povezanih z uživanjem živalskih ali rastlinskih proizvodov, in zlasti o:

- (a) ukrepih, ki vplivajo na sklepe o regionalizaciji iz člena 13.7;
- (b) prisotnosti ali razvoju bolezni živali ali škodljivih organizmov iz Priloge 13-B;
- (c) izsledkih epidemiološkega pomena ali pomembnih povezanih tveganjih glede bolezni živali in škodljivih organizmov, ki niso na seznamu v Prilogi 13-B, ali ki so nove bolezni živali ali škodljivi organizmi, ter
- (d) dodatnih ukrepov poleg osnovnih zahtev iz njunih zadevnih ukrepov, sprejetih za nadzor ali izkoreninjenje bolezni živali ali škodljivih organizmov ali varovanje javnega zdravja, ter vsakršnih spremembah profilaktičnih ukrepov, vključno s cepljenjem.

2. Če ima pogodbenica resne pomisleke glede tveganja za zdravje ljudi, živali ali rastlin, lahko o razmerah zahteva posvetovanja z drugo pogodbenico. Ta posvetovanja se opravijo čim prej in v vsakem primeru v 13 delovnih dneh od zahteve. V teh posvetovanjih si vsaka pogodbenica prizadeva zagotoviti vse potrebne informacije, da se preprečijo motnje trgovine, in doseči vzajemno sprejemljivo rešitev, skladno z varovanjem zdravja ljudi, živali ali rastlin.

3. Pogodbenica lahko zahteva, da posvetovanja iz odstavka 2 tega člena potekajo prek video-ali avdiokonference. Pogodbenica, ki vloži zahtevo, pripravi zapisnik posvetovanja, ki ga morata obe pogodbenici odobriti. Za namene te odobritve se uporablja člen 13.13(6).

ČLEN 13.15

Zaščitna klavzula

1. Če pogodbenica izvoznica sprejme nacionalne ukrepe za nadzor vzroka, ki bi lahko pomenil resno tveganje za zdravje ljudi, živali ali rastlin, brez poseganja v odstavek 2 sprejme tudi enakovredne ukrepe za preprečevanje vnosa tveganja na ozemlje pogodbenice uvoznice.

2. Pogodbenica uvoznica lahko na podlagi resnega tveganja za zdravje ljudi, živali ali rastlin sprejme začasne ukrepe, potrebne za varovanje zdravja ljudi, živali ali rastlin. Za pošiljke, ki se prevažajo med pogodbenicama, pogodbenica uvoznica med veljavnostjo takih začasnih ukrepov prouči najprimernejšo in najsorazmernejšo rešitev, da prepreči nepotrebne motnje trgovine.

3. Pogodbenica, ki sprejme ukrepe iz tega člena, o tem uradno obvesti drugo pogodbenico v enem delovnem dnevu od sklepa o izvajanju navedenih ukrepov. Pogodbenici na zahtevo pogodbenice in v skladu s členom 13.14(2) v 13 delovnih dneh od uradnega obvestila opravita posvetovanja o razmerah. Pogodbenici ustrezno upoštevata vse informacije, zagotovljene med temi posvetovanji, in si prizadevata preprečiti nepotrebne motnje trgovine, pri čemer po potrebi upoštevata rezultate posvetovanj iz člena 13.14(2).

ČLEN 13.16

Pododbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe

1. Pododbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), sestavljajo predstavniki pogodbenic, odgovorni za sanitarne in fitosanitarne ukrepe.

2. Pododbor:

- (a) spremlja izvajanje tega poglavja in obravnava zadeve v zvezi z njim ter proučuje vse zadeve, ki se lahko pojavijo v zvezi z njegovim izvajanjem, ter
- (b) oblikuje priporočila Skupnemu svetu za spremembe prilog v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a), zlasti glede na napredek v okviru posvetovanj in postopkov iz tega poglavja.

3. Pododbor se dogovori o ukrepih, ki jih je treba sprejeti pri doseganju ciljev iz tega poglavja. Pododbor določi cilje in mejnike za te ukrepe. Pododbor oceni rezultate teh ukrepov.

4. Pododbor lahko priporoči, da Skupni svet ali Skupni odbor v skladu s členom 40.3(3), če je ustrezno, ustanovi tehnične delovne skupine, sestavljene iz predstavnikov vsake pogodbenice na strokovni ravni, ki opredelijo in obravnavajo tehnična in znanstvena vprašanja, ki izhajajo iz uporabe tega poglavja.

5. Pododbor lahko Skupnemu svetu ali Skupnemu odboru priporoči, naj sprejme sklep o posebnem poslovniku za ta pododbor ob upoštevanju posebnosti sanitarnih in fitosanitarnih zadev.

ČLEN 13.17

Sodelovanje v večstranskih forumih

1. Pogodbenici spodbujata sodelovanje v večstranskih forumih, pomembnih za sanitarne in fitosanitarne zadeve, zlasti mednarodnih organizacijah za standardizacijo, priznanih v okviru Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov.
2. Pododbor, ustanovljen v členu 13.16, je ustrezen forum za izmenjavo informacij in sodelovanje o zadevah iz odstavka 1 tega člena.

ČLEN 13.18

Sodelovanje na področju znanosti o varnosti hrane, zdravju živali in varstvu rastlin

1. Pogodbenici si prizadevata olajšati znanstveno sodelovanje med svojimi organi, pristojnimi za znanstveno oceno na področjih varnosti hrane, zdravja živali in varstva rastlin.
2. Pododbor lahko Skupnemu svetu ali Skupnemu odboru v skladu s členom 40.3(3) priporoči, naj ustanovi tehnično delovno skupino za znanstveno sodelovanje, kot je navedeno v odstavku 1 tega člena (v nadaljnjem besedilu: delovna skupina), ki jo sestavljajo predstavniki znanstvenih organov na strokovni ravni iz odstavka 1, ki jih imenuje vsaka pogodbenica.

3. Skupni svet ali Skupni odbor, ki ustanovi delovno skupino, določi njena pooblastila, obseg dela in delovni program.
4. Delovna skupina si lahko izmenjuje informacije, vključno z:
- (a) znanstvenimi in tehničnimi informacijami ter
 - (b) zbiranjem podatkov.
5. Delo delovne skupine ne vpliva na neodvisnost nacionalnih ali regionalnih agencij vsake pogodbenice.
6. Vsaka pogodbenica zagotovi, da na predstavnike, imenovane v skladu z odstavkom 2, ne vpliva nasprotje interesov v skladu s pravom vsake pogodbenice.

ČLEN 13.19

Ozemeljska uporaba za pogodbenico EU

1. Z odstopanjem od člena 41.2 se za pogodbenico EU to poglavje uporablja za ozemlja držav članic, kot so določena v Prilogi I k Uredbi (EU) 2017/625¹, za rastline, rastlinske proizvode in drugo blago pa, kot je določeno v členu 1(3) Uredbe (EU) 2016/2031².

¹ Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru) (UL L 95, 7.4.2017, str. 1).

² Uredba (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU) št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES (UL L 317, 23.11.2016, str. 4).

2. Pogodbenici razumeta, da se glede ozemlja Evropske unije upošteva njegova posebnost in da se Evropska unija prizna kot en sam subjekt.

POGLAVJE 14

SODELOVANJE PRI TRAJNOSTNIH PREHRANSKIH SISTEMIH

ČLEN 14.1

Cilj

Cilj tega poglavja je vzpostaviti tesno sodelovanje za skupno udeležbo pri prehodu na trajnostnost njihovih ustreznih prehranskih sistemov. Pogodbenici priznavata pomen krepitev politik in opredelitve programov, ki prispevajo k razvoju trajnostnih, vključujočih, zdravih in odpornih prehranskih sistemov, ter vloge trgovine pri doseganju tega cilja.

ČLEN 14.2

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za sodelovanje med pogodbenicama, namenjeno izboljšanju trajnostnosti njihovih prehranskih sistemov.

2. To poglavje vsebuje določbe za sodelovanje pri posebnih vidikih trajnostnih prehranskih sistemov, ki vključujejo:

- (a) trajnostnost prehranske verige ter zmanjšanje izgube hrane in živilskih odpadkov;
- (b) boj proti goljufijam s hrano v prehranski verigi;
- (c) dobrobit živali;
- (d) boj proti protimikrobni odpornosti ter
- (e) zmanjšanje uporabe gnojil in kemičnih pesticidov, pri katerih je ocena tveganja pokazala, da povzročajo nesprejemljiva tveganja za zdravje ali okolje.

3. To poglavje se nanaša tudi na sodelovanje pogodbenic v večstranskih forumih.

4. To poglavje se uporablja brez poseganja v uporabo drugih poglavij, povezanih s prehranskimi sistemi ali trajnostnostjo, zlasti poglavij 13, 16 in 33.

ČLEN 14.3

Oprelitev pojmov

1. V tem poglavju:

- (a) „prehranska veriga“ pomeni vse korake od primarne proizvodnje do prodaje končnemu potrošniku, vključno s proizvodnjo, predelavo, izdelavo, prevozom, skladiščenjem, distribucijo in prodajo končnemu potrošniku;
- (b) „primarna proizvodnja“ pomeni proizvodnjo, rejo ali gojenje primarnih proizvodov, vključno z žetvijo, molžo in kmetijsko rejo živali pred zakolom, pa tudi lov in ribolov in nabiranje proizvodov v naravi, ter
- (c) „trajnostni prehranski sistem“ pomeni prehranski sistem, s katerim se vsem zagotavlja varna, hranljiva in zadostna hrana, ne da bi bila pri tem ogrožena gospodarska, družbena in okoljska podlaga, potrebna za zagotavljanje prehranske varnosti in prehrane za prihodnje generacije; tak trajnostni prehranski sistem:
 - (i) je dobičkonosen (gospodarska trajnostnost);
 - (ii) ima velike koristi za družbo (družbena trajnostnost) in
 - (iii) pozitivno ali nevtrarno vpliva na naravno okolje, tudi na podnebne spremembe (okoljska trajnostnost).

ČLEN 14.4

Trajnostnost prehranske verige ter zmanjšanje izgube hrane in živilskih odpadkov

1. Pogodbenici priznavata, da so trenutni prehranski sistemi in podnebne spremembe medsebojno povezani. Pogodbenici sodelujeta, da bi zmanjšali škodljive vplive prehranskih sistemov na okolje in podnebje ter povečali svojo odpornost.
2. Pogodbenici priznavata, da izguba hrane in živilski odpadki negativno vplivajo na družbeno, gospodarsko in okoljsko razsežnost prehranskih sistemov.
3. Pogodbenici sodelujeta na področjih, ki lahko vključujejo:
 - (a) trajnostno pridelavo hrane, vključno s kmetijstvom, izboljšanjem dobrobiti živali, spodbujanjem ekološkega kmetovanja in zmanjšanjem uporabe antimikrobikov, gnojil in kemičnih pesticidov, pri katerih ocena tveganja kaže, da povzročajo nesprejemljivo tveganje za zdravje ali okolje;
 - (b) trajnostnost prehranske verige, vključno s proizvodnjo ter metodami in praksami predelave hrane;
 - (c) zdravo in trajnostno prehrano, ki zmanjšuje ogljični odtis potrošnje;
 - (d) zmanjšanje emisij toplogrednih plinov prehranskih sistemov, povečanje ponorov ogljika in obrnitev trenda izgube biotske raznovrstnosti;

- (e) inovacije in tehnologije, ki prispevajo k prilagoditvi in odpornosti proti vplivom podnebnih sprememb;
- (f) pripravo načrta izrednih ukrepov za zagotovitev zanesljive preskrbe s hrano v kriznih obdobjih ter
- (g) zmanjšanje izgube hrane in živilskih odpadkov v skladu s ciljem trajnostnega razvoja 12.3 iz Agende 2030.

4. Sodelovanje v skladu s tem členom lahko vključuje izmenjavo informacij, strokovnega znanja in izkušenj ter sodelovanje pri raziskavah in inovacijah.

ČLEN 14.5

Boj proti goljufijam s hrano v prehranski verigi

1. Pogodbenici priznavata, da lahko goljufije vplivajo na varnost prehranske verige, ogrozijo trajnostnost prehranskih sistemov ter spodkopavajo pošteno poslovno prakso, zaupanje potrošnikov in odpornost živilskih trgov.

2. Pogodbenici sodelujeta pri odkrivanju in preprečevanju goljufij v prehranski verigi, in sicer tako, da:

- (a) si izmenjujeta informacije in izkušnje za izboljšanje odkrivanja in preprečevanja goljufij v prehranski verigi ter
- (b) zagotavljata potrebno pomoč za zbiranje dokazov o praksah, ki so ali se zdijo neskladne z njunimi pravili, ki povzročajo tveganje za zdravje ljudi, živali ali rastlin ali okolje ali ki zavajajo potrošnike.

ČLEN 14.6

Dobrobit živali

1. Pogodbenici priznavata, da so živali čuteča bitja in da njihova uporaba v sistemih proizvodnje hrane zajema tudi obveznost za njihovo dobrobit. Pogodbenici upoštevata pogoje trgovanja za rejne živali in živalske proizvode, s katerimi se zaščiti njihova dobrobit.

2. Pogodbenici si prizadevata doseči skupni dogovor o mednarodnih standardih za dobrobit živali Svetovne organizacije za zdravje živali.

3. Pogodbenici v skladu s svojim pravom sodelujeta pri razvoju in izvajanju standardov za dobrobit živali na kmetijah, med prevozom ter ob zakolu in usmrčitvi.
4. Pogodbenici okrepita sodelovanje pri raziskavah na področju dobrobiti živali za nadaljnji razvoj znanstveno utemeljenih standardov dobrobiti živali.
5. Pododbor iz člena 14.8 lahko obravnava druge zadeve na področju dobrobiti živali.
6. Pogodbenici si izmenjujeta informacije, strokovno znanje in izkušnje na področju dobrobiti živali.
7. Pogodbenici sodelujeta v Svetovni organizaciji za zdravje živali in drugih mednarodnih forumih, da bi spodbudili nadaljnji razvoj in izvajanje standardov in dobrih praks na področju dobrobiti živali.
8. Skupni svet ali Skupni odbor lahko v skladu s členom 40.3(3) ustanovi tehnično delovno skupino, ki podpira pododbor iz člena 14.8 pri izvajanju tega člena.

ČLEN 14.7

Boj proti protimikrobni odpornosti

1. Pogodbenici priznavata, da protimikrobna odpornost resno ogroža zdravje ljudi in živali ter da uporaba, zlasti nepravilna in prekomerna uporaba protimikrobnih zdravil pri živalih, prispeva k splošnemu razvoju protimikrobne odpornosti in pomeni veliko tveganje za zdravje ljudi. Pogodbenici priznavata, da je zaradi narave grožnje potreben nadnacionalni pristop.
2. Vsaka pogodbenica postopoma opušča uporabo protimikrobnih zdravil kot spodbujevalcev rasti.
3. Vsaka pogodbenica v skladu s pristopom „eno zdravje“:
 - (a) upošteva obstoječe in prihodnje smernice, standarde, priporočila in ukrepe, oblikovane v ustreznih mednarodnih organizacijah, pri razvoju pobud in nacionalnih načrtov za spodbujanje preudarne in odgovorne uporabe protimikrobnih zdravil v živinoreji in veterinarskih praksah;
 - (b) v primerih, o katerih se pogodbenici skupaj odločita, spodbuja odgovorno in preudarno uporabo protimikrobnih zdravil, vključno s tem, da se njihova uporaba v živinoreji zmanjša in postopoma opusti za spodbujanje rasti, ter

(c) podpira razvoj in izvajanje mednarodnih akcijskih načrtov za boj proti protimikrobni odpornosti, če se pogodbenicama zdi to ustrezno.

4. Skupni svet ali Skupni odbor lahko v skladu s členom 40.3(3) ustanovi tehnično delovno skupino, ki podpira pododbor iz člena 14.8 pri izvajanju tega člena.

ČLEN 14.8

Pododbor za trajnostne prehranske sisteme

1. Pododbor za trajnostne prehranske sisteme (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), sestavljajo predstavniki pogodbenic, odgovorni za trajnostne prehranske sisteme.

2. Pododbor spremlja izvajanje tega poglavja in proučuje vse zadeve, ki se lahko pojavijo v zvezi z njegovim izvajanjem.

3. Pododbor se dogovori o ukrepih, ki jih je treba sprejeti pri doseganju ciljev iz tega poglavja. Pododbor določi cilje in mejnike za te ukrepe ter spremlja napredek pogodbenic pri vzpostavitvi trajnostnih prehranskih sistemov. Pododbor vsako obdobje oceni rezultate izvajanja teh ukrepov.

4. Pododbor lahko Skupnemu svetu ali Skupnemu odboru v skladu s členom 40.3(3) priporoči, naj ustanovi tehnične delovne skupine, sestavljene iz predstavnikov vsake pogodbenice na strokovni ravni, ki opredelijo in obravnavajo tehnična in znanstvena vprašanja, ki izhajajo iz uporabe tega poglavja.

5. Pododbor Skupnemu odboru priporoči, naj določi pravila za zmanjšanje morebitnih navzkrižij interesov za udeležence sej pododbora in strokovnjake tehničnih delovnih skupin iz tega poglavja. Skupni odbor lahko sprejme sklep o določitvi teh pravil.

ČLEN 14.9

Sodelovanje v večstranskih forumih

1. Pogodbenici, če je ustrezno, sodelujeta v večstranskih forumih, da spodbudita svetovni prehod na trajnostne prehranske sisteme, ki prispevajo k doseganju mednarodno dogovorjenih ciljev o varstvu okolja, narave in podnebja.
2. Pododbor je ustrezen forum za izmenjavo informacij in sodelovanje o zadevah iz odstavka 1 tega člena.

ČLEN 14.10

Dodatne določbe

1. Dejavnosti pododbora iz člena 14.8 ne vplivajo na neodvisnost nacionalnih ali regionalnih agencij pogodbenic.
2. Nobena določba tega poglavja ne vpliva na pravice ali obveznosti vsake pogodbenice za varstvo zaupnih informacij v skladu s pravom vsake pogodbenice. Kadar pogodbenica drugi pogodbenici predloži informacije, ki se v skladu z njenim pravom štejejo za zaupne, ta druga pogodbenica navedene informacije obravnava kot zaupne, razen če se s pogodbenico, ki je informacije predložila, dogovori drugače.
3. Ob popolnem spoštovanju pravice vsake pogodbenice do zakonskega urejanja se nobena določba tega poglavja ne razlaga tako, da pogodbenico zavezuje, da:
 - (a) spremeni svoje uvozne zahteve;
 - (b) odstopa od nacionalnih postopkov za pripravo in sprejetje regulativnih ukrepov;
 - (c) sprejme ukrep, ki bi ogrozil ali oviral pravočasno sprejetje regulativnih ukrepov za doseganje ciljev javne politike, ali
 - (d) sprejme kakršen koli konkreten regulativni izid.

POGLAVJE 15

ENERGIJA IN SUROVINE

ČLEN 15.1

Cilj

Cilj tega poglavja v skladu s tem sporazumom je okrepiti dialog in sodelovanje v sektorjih energije in surovin v obojestransko korist pogodbenic, spodbujati trajnostno in pravično trgovino in naložbe ter s tem v obeh sektorjih zagotavljati enake konkurenčne pogoje ter okrepiti konkurenčnost povezanih vrednostnih verig, vključno z dodajanjem vrednosti.

ČLEN 15.2

Načela

1. Vsaka pogodbenica ohrani suvereno pravico, da določi, ali so območja na njenem ozemlju in v izključni ekonomski coni na voljo za raziskovanje, proizvodnjo in prevoz energetskih proizvodov in surovin.

2. Pogodbenici v skladu s tem poglavjem ponovno potrjujeta pravico do zakonskega urejanja na svojem zadevnem ozemlju za doseganje legitimnih ciljev politike na področjih energije in surovin.

ČLEN 15.3

Opredelitev pojmov

V tem poglavju ter prilogah 15-A in 15-B:

- (a) „dovoljenje“ pomeni dovoljenje, licenco, koncesijo ali podoben upravni ali pogodbeni instrument, s katerim pristojni organ pogodbenice daje subjektu pravico, da na njenem ozemlju v skladu z zahtevami iz dovoljenja opravlja določeno gospodarsko dejavnost;
- (b) „izravnava“ pomeni vse ukrepe in procese v vseh časovnih okvirih, s katerimi operaterji sistemov neprekinjeno zagotavljajo ohranjanje sistemske frekvence znotraj predhodno opredeljenega območja stabilnosti in količino rezerv, potrebnih za zahtevano kakovost;
- (c) „energetsko blago“ pomeni blago, iz katerega se pridobiva energija, navedeno z ustrezno oznako HS iz Priloge 15-A;

- (d) „ogljikovodiki“ pomeni blago, navedeno z ustrežno oznako HS iz Priloge 15-A;
- (e) „surovine“ pomeni snovi, ki se uporabljajo pri proizvodnji industrijskih proizvodov, vključno z rudami, koncentradi, žlindro, pepelom in kemikalijami, neobdelane, predelane in rafinirane materiale, kovinske odpadke, odpadke in odpadke, ki jih je mogoče pretaliti, navedene z ustrežno oznako HS iz Priloge 15-A;
- (f) „energija iz obnovljivih virov“ pomeni vrsto energije, proizvedeno iz sončnega, vetrnega, vodnega, geotermalnega, biološkega ali oceanskega vira ali drugih obnovljivih virov v okolju;
- (g) „obnovljivo gorivo“ pomeni biogoriva, tekoča biogoriva, biomasna goriva in obnovljiva goriva nebiološkega izvora, vključno s sintetičnimi gorivi in čistim vodikom;
- (h) „standardi“ pomeni standarde, kot so opredeljeni v poglavju 16;
- (i) „operater sistema“ pomeni:
- (i) v primeru pogodbenice EU: osebo, odgovorno za obratovanje, zagotavljanje vzdrževanja in razvoj distribucijskega ali prenosnega sistema električne energije na določenem območju ter za zagotavljanje dolgoročne sposobnosti takih sistemov, ter

- (ii) za Čile: neodvisni organ, odgovoren za usklajevanje obratovanja medsebojno povezanih električnih sistemov, ki zagotavlja učinkovito gospodarsko uspešnost in varnost in zanesljivost sistema električne energije ter odprt dostop do prenosnega sistema, ter
- (j) „tehnični predpisi“ pomeni tehnične predpise, kot so opredeljeni v poglavju 16.

ČLEN 15.4

Uvozni in izvozni monopol

Pogodbenica ne določi ali ohranja določenega uvoznega ali izvoznega monopola. V tem členu pojem „uvozni ali izvozni monopol“ pomeni izključno pravico ali pooblastilo, ki ga pogodbenica podeli subjektu za uvoz energetskega blaga ali surovin iz druge pogodbenice ali izvoz energetskega blaga ali surovin v drugo pogodbenico¹.

¹ Pojasniti je treba, da ta člen ne posega v poglavja 17, 18 in 29 in njihove ustrezne sezname ter ne vključuje pravice, ki izhaja iz dodelitve pravice intelektualne lastnine.

ČLEN 15.5

Določanje izvoznih cen¹

1. Pogodbenica pri izvozu energetskega blaga ali surovin v drugo pogodbenico z ukrepom, kot so licence ali zahteve glede minimalne cene, ne uvede višje cene od tiste, ki se za to blago zaračuna na domačem trgu.
2. Čile lahko ne glede na odstavek 1 uvede ali ohrani ukrepe, katerih cilj je spodbujati dodajanje vrednosti, tako da industrijskim sektorjem dobavlja surovino po ugodnejših cenah, da se tako lahko razvijejo v Čilu, če taki ukrepi izpolnjujejo pogoje iz Priloge 15-B.

ČLEN 15.6

Domače regulirane cene

1. Pogodbenici priznavata, da je pri zagotavljanju širokega izbora dobave energetskega blaga in krepitvi blaginje potrošnikov pomembno, da so energetski trgi konkurenčni. Prav tako priznavata, da se lahko potrebe in pristopi na področju zakonskega urejanja med trgi razlikujejo.
2. Poleg odstavka 1 vsaka pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi zagotovi, da dobava energetskega blaga temelji na tržnih načelih.

¹ Pojasniti je treba, da ta člen ne posega v Prilogo 29.

3. Pogodbenica lahko ceno, ki jo zaračunava za dobavo energetskega blaga, zakonsko uredi le z uvedbo obveznosti javne službe.
4. Če pogodbenica uvede obveznost javne službe, zagotovi, da je jasno opredeljena, pregledna in nediskriminatorna ter da ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev obveznosti javne službe.

ČLEN 15.7

Dovoljenje za raziskovanje in proizvodnjo energetskega blaga in surovin

1. Če pogodbenica za raziskovanje ali proizvodnjo energetskega blaga in surovin zahteva dovoljenje, brez poseganja v poglavje 20 zagotovi, da se tako dovoljenje izda v javnem in nediskriminatornem postopku¹.
2. Ta pogodbenica med drugim objavi vrsto dovoljenja, zadevno območje ali njegov del in predlagani datum ali rok za izdajo dovoljenja na način, ki potencialno zainteresiranim vložnikom omogoča vložitev vlog.
3. Pogodbenica lahko od odstavka 2 tega člena in člena 20.3 odstopa v katerem koli od naslednjih primerov v zvezi z ogljikovodiki:
 - (a) za območje je bil že izveden javni postopek, na podlagi katerega ni bilo izdano dovoljenje;

¹ Pojasniti je treba, da v primeru morebitnega neskladja med tem členom in poglavjema 17 in 18 in prilogami 17-A, 17-B in 17-C prevladajo navedena poglavja in priloge.

- (b) območje je trajno na voljo za raziskovanje ali proizvodnjo energetskega blaga in surovin ali
- (c) izdano dovoljenje je bilo opuščeno pred datumom prenehanja veljavnosti.

4. Vsaka pogodbenica lahko od subjekta, ki mu je bilo izdano dovoljenje, zahteva plačilo finančnega prispevka ali prispevka v naravi. Finančni prispevek ali prispevek v naravi se določi tako, da ne posega v upravljanje in postopek odločanja takega subjekta.

5. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se vložniku predložijo razlogi za zavrnitev njegove vloge, na podlagi katerih se lahko pritoži ali zahteva pregled. Postopki za pritožbo ali pregled se objavijo vnaprej.

ČLEN 15.8

Presoja vplivov na okolje

1. Pogodbenica zagotovi, da se pred izdajo dovoljenja za projekt ali dejavnost v zvezi z energijo ali surovinami, ki lahko pomembno vplivajo na prebivalstvo, zdravje ljudi, biotsko raznovrstnost, zemljišče, prst, vodo, zrak ali podnebje ali kulturno dediščino in krajino, izvede presoja vplivov na okolje¹. S to presojo se opredelijo in ocenijo taki pomembni vplivi.

¹ Za Čile „presoja vplivov na okolje“ pomeni študijo vplivov na okolje, kot je opredeljena v zakonu 19 300, naslov 1, člen 2, točka (i), ali njegovem nasledniku in kot jo zakonsko ureja člen 11 istega zakona.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so javnosti v okviru postopka presoje vplivov na okolje zagotovljene vse ustrezne informacije ter da ima na voljo čas in priložnosti za sodelovanje v tem postopku in za predložitev pripomb.

3. Vsaka pogodbenica pred izdajo dovoljenja za projekt ali dejavnost objavi in upošteva ugotovitve presoje vplivov na okolje.

ČLEN 15.9

Dostop tretjih strani do infrastrukture za prenos energije

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da operaterji sistema na njenem ozemlju kateremu koli subjektu pogodbenice odobrijo nediskriminatoren dostop do energetske infrastrukture za prenos električne energije. Dostop do električne infrastrukture se v največji možni meri odobri v razumnem roku po datumu, ko zadevni subjekt zaprosi za dostop.

2. Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi zagotovi, da imajo subjekti pogodbenc za prenos električne energije dostop do infrastrukture za prenos električne energije ter da jo lahko uporabljajo pod razumnimi in nediskriminatornimi pogoji, vključno z nediskriminacijo med viri energije, in po tarifah, ki odražajo stroške. Vsaka pogodbenica objavi pogoje in tarife za dostop do infrastrukture za prenos električne energije in njeno uporabo.

3. Ne glede na odstavek 1 lahko pogodbenica v svojih zakonih in drugih predpisih na podlagi objektivnih meril uvede ali ohrani omejen seznam posebnih odstopanj od pravice do dostopa tretjih strani, če so odstopanja potrebna za izpolnitev legitimnega cilja politike. Taka odstopanja se objavijo pred začetkom uporabe.

4. Pogodbenici priznavata pomen pravil iz odstavkov 1, 2 in 3 tudi za plinsko infrastrukturo. Pogodbenica, ki takih pravil v zvezi s plinsko infrastrukturo ne uporablja, si za to prizadeva, zlasti v zvezi s prevozom obnovljivih goriv, pri čemer priznava razlike v zrelosti in organizaciji trgov.

ČLEN 15.10

Dostop dobaviteljev električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov energije, do infrastrukture

1. Brez poseganja v člene 15.7, 15.9 in 15.11 vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo dobavitelji energije iz obnovljivih virov druge pogodbenice dostop do električnega omrežja za naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na njenem ozemlju ter ga lahko uporabljajo pod razumnimi in nediskriminatornimi pogoji.

2. Za namene odstavka 1 vsaka pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi zagotovi, da njena podjetja za prenos in operaterji sistema dobaviteljem električne energije iz obnovljivih virov druge pogodbenice:

- (a) omogočajo, da priključijo nove naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na električno omrežje brez uvedbe diskriminatornih pogojev;
- (b) omogočajo zanesljivo uporabo električnega omrežja;
- (c) zagotavljajo izravnalne storitve ter
- (d) zagotavljajo, da so vzpostavljeni ustrezni operativni ukrepi, povezani z omrežjem in trgom, da se zmanjša omejevanje električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov.

3. Odstavek 2 ne posega v zakonito pravico vsake pogodbenice do zakonskega urejanja na svojem ozemlju za doseganje legitimnih ciljev politike, kot je potreba po ohranjanju varnega obratovanja in stabilnosti sistema električne energije, ki temelji na objektivnih in nediskriminatornih merilih.

ČLEN 15.11

Neodvisni organ

1. Vsaka pogodbenica ohranja ali ustanovi funkcionalno neodvisen organ ali organe, ki:
 - (a) določajo ali odobrijo pogoje in tarife za dostop do električnega omrežja in njegovo uporabo ter
 - (b) v razumnem roku rešujejo spore v zvezi z ustreznimi pogoji in tarifami za dostop do električnega omrežja ter njegovo uporabo.
2. Organ ali organi pri opravljanju nalog in izvajanju pristojnosti iz odstavka 1 delujejo pregledno in nepristransko glede na uporabnike, lastnike in operaterje sistema električnega omrežja.

ČLEN 15.12

Sodelovanje na področju standardov

1. Da se preprečijo, prepoznajo in odpravijo nepotrebne tehnične ovire v trgovini z energetskim blagom in surovinami, se za to blago in surovine uporablja poglavje 16.

2. Pogodbenici v skladu s členoma 16.4 in 16.6, če je ustrezno, spodbujata sodelovanje med zadevnimi regulativnimi organi in organi za standardizacijo na področju energijske učinkovitosti, trajnostne energije in surovin, da bi prispevali k trgovini, naložbam in trajnostnemu razvoju, med drugim tudi z:

- (a) zbliževanjem ali, če je mogoče, uskladitvijo njunih ustreznih veljavnih standardov na podlagi skupnega interesa in vzajemnosti ter v skladu z načini, o katerih se dogovorijo zadevni regulatorji in organi za standardizacijo;
- (b) skupnimi analizami, metodologijami in pristopi, če je mogoče, za podpiranje in spodbujanje razvoja ustreznih testiranj in meritvenih standardov v sodelovanju z njunimi ustreznimi organi za standardizacijo;
- (c) razvojem skupnih standardov, če je mogoče, o energijski učinkovitosti in energiji iz obnovljivih virov ter
- (d) spodbujanjem standardov o surovinah ter o opremi za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitost, vključno z zasnovo in označevanjem izdelkov, po potrebi z obstoječimi pobudami za mednarodno sodelovanje.

3. Pogodbenici si za izvajanje tega poglavja prizadevata, da v sektorju energije in surovin razvijeta in uporabljata odprte standarde ter zagotavljata interoperabilnost omrežij, sistemov, naprav, aplikacij ali sestavnih delov.

ČLEN 15.13

Raziskave, razvoj in inovacije

Pogodbenici priznavata, da so raziskave, razvoj in inovacije ključni za nadaljnji razvoj učinkovitosti, trajnostnosti in konkurenčnosti v sektorjih energije in surovin. Pogodbenici po potrebi sodelujeta, med drugim tudi pri:

- (a) spodbujanju raziskav, razvoja, inovacij in razširjanja okolju prijaznih in gospodarsko učinkovitih tehnologij, postopkov in praks na področjih energije in surovin;
- (b) spodbujanju dodane vrednosti v vzajemno korist pogodbenic in povečanja proizvodne zmogljivosti na področju energije in surovin ter
- (c) krepitvi zmogljivosti v okviru pobud za raziskave, razvoj in inovacije.

ČLEN 15.14

Sodelovanje na področju energije in surovin

1. Pogodbenici po potrebi sodelujeta na področju energije in surovin, da bi med drugim:
 - (a) zmanjšali ali odpravili ukrepe, ki bi lahko sami po sebi ali skupaj z drugimi ukrepi izkrivljali trgovino in naložbe, vključno z ukrepi tehnične, regulativne in gospodarske narave, ki vplivajo na sektor energije ali surovin;
 - (b) kadar je mogoče, razpravljali o svojih stališčih v mednarodnih forumih, kjer se razpravlja o trgovinskih in naložbenih vprašanjih, ter spodbudili mednarodne programe na področju energijske učinkovitosti, energije iz obnovljivih virov in surovin ter
 - (c) spodbujali odgovorno poslovno ravnanje v skladu z mednarodnimi standardi, ki sta jih odobrili ali jih podpirata, kot so smernice OECD za večnacionalna podjetja in zlasti poglavje IX teh smernic o znanosti in tehnologiji.

Tematsko sodelovanje na področju energije

2. Pogodbenici priznavata, da je treba pospešiti uvajanje energije iz obnovljivih virov in nizkoogljične energije, povečati energijsko učinkovitost ter spodbujati inovacije, da se zagotovi dostop do varne, trajnostne in cenovno dostopne energije. Pogodbenici sodelujeta pri ustreznih zadevah v skupnem interesu, kot so:

- (a) energija iz obnovljivih virov, zlasti v zvezi s tehnologijami, priključitev v sistem električne energije in dostop do njega, shranjevanje in prilagodljivost ter celotna dobavna veriga čistega vodika;
- (b) energijska učinkovitost, vključno z urejanjem, dobrimi praksami ter učinkovitimi in trajnostnimi sistemi ogrevanja in hlajenja;
- (c) uvajanje e-mobilnosti in polnilne infrastrukture ter
- (d) odprti in konkurenčni energetske trgi.

Tematsko sodelovanje na področju surovin

3. Pogodbenici priznavata skupno zavezo odgovornemu pridobivanju in trajnostni proizvodnji surovin ter skupni interes za lažje vključevanje vrednostnih verig surovin. Pogodbenici sodelujeta pri ustreznih zadevah v skupnem interesu, kot so:
- (a) odgovorne rudarske prakse in trajnostnost vrednostnih verig surovin, vključno s prispevkom teh vrednostnih verig k doseganju ciljev OZN za trajnostni razvoj;
 - (b) vrednostne verige surovin, vključno z dodajanjem vrednosti, ter
 - (c) opredelitev področij skupnega interesa za sodelovanje na področju raziskav, razvoja in inovacij, ki zajema celotno vrednostno verigo surovin, vključno z najnovejšimi tehnologijami, pametnim in digitalnim rudarjenjem.
4. Pogodbenici pri razvoju dejavnosti sodelovanja upoštevata razpoložljive vire in sredstva. Dejavnosti se lahko izvajajo v živo ali s tehnološkimi sredstvi, ki jih imata na voljo pogodbenici.
5. Dejavnosti sodelovanja se lahko razvijajo in izvajajo s sodelovanjem mednarodnih organizacij, globalnih forumov in raziskovalnih ustanov v skladu z dogovorom med pogodbenicama.

6. Pogodbenici pri izvajanju tega člena po potrebi spodbujata ustrezno usklajevanje v zvezi z izvajanjem členov 4.5 in 5.2 dela II tega sporazuma.

ČLEN 15.15

Energetski prehod in obnovljiva goriva

1. Pogodbenici za izvajanje tega poglavja priznavata, da obnovljiva goriva, med drugim čisti vodik, vključno z njihovimi derivati, in obnovljiva sintetična goriva pomembno prispevajo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov pri obravnavanju podnebnih sprememb.
2. Pogodbenici v skladu s členom 15.12(2), če je ustrezno, sodelujeta pri zbliževanju ali po možnosti harmonizaciji certifikacijskih shem za obnovljiva goriva, na primer v zvezi z emisijami v življenjskem ciklu in varnostnimi standardi.
3. Pogodbenici v zvezi z obnovljivimi gorivi sodelujeta tudi, da:
 - (a) opredelita, zmanjšata oziroma odpravita ukrepe, ki lahko izkrivljajo dvostransko trgovino, vključno z ukrepi tehnične, regulativne in gospodarske narave;
 - (b) spodbujata pobude, ki olajšujejo dvostransko trgovino za podpiranje proizvodnje čistega vodika, ter

(c) spodbujata uporabo obnovljivih goriv, pri čemer upoštevata njihov prispevek k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov.

4. Pogodbenici po potrebi spodbujata razvoj in izvajanje mednarodnih standardov in regulativnega sodelovanja na področju obnovljivih goriv ter sodelujeta v ustreznih mednarodnih forumih, da bi razvili ustrezne certifikacijske sheme, ki preprečujejo nastajanje neupravičenih ovir za trgovino.

ČLEN 15.16

Izjema za male in izolirane sisteme električne energije

1. Pogodbenici za izvajanje tega poglavja priznavata, da lahko njuni zakoni in drugi predpisi določajo posebne ureditve za male in izolirane sisteme električne energije.

2. Pogodbenica lahko v skladu z odstavkom 1 ohrani, sprejme ali izvaja ukrepe, povezane z malimi in izoliranimi sistemi električne energije, ki odstopajo od členov 15.6, 15.7, 15.9, 15.10 in 15.11, če taki ukrepi niso prikrito omejevanje trgovine ali naložb med pogodbenicama.

ČLEN 15.17

Pododbor za trgovino z blagom

1. Pododbor za trgovino z blagom (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), je odgovoren za izvajanje tega poglavja ter prilog 15-A in 15-B. Za to poglavje se smiselno uporabljajo naloge iz pododstavkov (a), (c), (d) in (e) člena 9.18.
2. Pododbor lahko pogodbenicama v skladu s členi 15.12, 15.13, 15.14 in 15.15 priporoči, da vzpostavita ali olajšata druga sredstva za medsebojno sodelovanje na področju energije in surovin.
3. Pododbor se v skladu z medsebojnim dogovorom pogodbenic sestane na sejah, na katerih obravnava izvajanje tega poglavja. Pri pripravi takih sej lahko vsaka pogodbenica po potrebi prouči prispevke ustreznih deležnikov ali strokovnjakov.
4. Vsaka pogodbenica določi kontaktno točko za lažje izvajanje tega poglavja, vključno z zagotavljanjem ustrezne udeležbe predstavnikov pogodbenice, ter drugo pogodbenico uradno obvesti o svojih kontaktnih podatkih in jo nemudoma uradno obvesti o kakršnih koli spremembah teh kontaktnih podatkov. Za Čile je kontaktna točka iz podsekretariata za mednarodne gospodarske odnose ministrstva za zunanje zadeve ali njegovega naslednika.

POGLAVJE 16

TEHNIČNE OVIRE V TRGOVINI

ČLEN 16.1

Cilj

Cilj tega poglavja je spodbujati in olajšati trgovino z blagom med pogodbenicama s preprečevanjem, prepoznavanjem in odpravljanjem nepotrebnih tehničnih ovir v trgovini in spodbujanjem tesnejšega regulativnega sodelovanja.

ČLEN 16.2

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za pripravo, sprejetje in uporabo vseh standardov, tehničnih predpisov in postopkov za ugotavljanje skladnosti, kot so opredeljeni v Prilogi 1 k Sporazumu o tehničnih ovirah v trgovini, ki lahko vplivajo na blagovno menjavo med pogodbenicama.

2. Ne glede na odstavek 1 se to poglavje ne uporablja za:
- (a) specifikacije nabav, ki jih pripravijo vladni organi za potrebe svoje proizvodnje ali porabe, ki so zajete v poglavju 28, ali
 - (b) sanitarne in fitosanitarne ukrepe, ki so zajeti v poglavju 13.

ČLEN 16.3

Vključevanje nekaterih določb Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini

Členi 2 do 9 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini ter prilogi 1 in 3 k Sporazumu o tehničnih ovirah v trgovini se smiselno vključijo v ta sporazum in postanejo njegov sestavni del.

ČLEN 16.4

Mednarodni standardi

1. Mednarodni standardi, ki so jih razvile organizacije iz Priloge 16-A, se štejejo za ustrezne mednarodne standarde v smislu členov 2 in 5 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini ter Priloge 3 k navedenemu sporazumu, če so te organizacije pri njihovem razvoju upoštevale načela in postopke iz Sklepa Odbora STO za tehnične ovire v trgovini o načelih za razvoj mednarodnih standardov, smernic in priporočil v zvezi s členoma 2 in 5 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini ter Prilogo 3 k navedenemu sporazumu¹.
2. Skupni svet lahko na zahtevo katere koli pogodbenice s sklepom spremeni Prilogo 16-A v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a).

ČLEN 16.5

Tehnični predpisi

1. Pogodbenici priznavata, da je pomembno v skladu s pravili in postopki vsake pogodbenice izvesti oceno regulativnega učinka načrtovanih tehničnih predpisov.

¹ Dokument G/TBT/9 z dne 13. novembra 2000, Priloga 4.

2. Vsaka pogodbenica oceni razpoložljive regulativne in neregulativne alternative predlaganemu tehničnemu predpisu, ki lahko izpolnijo legitimne cilje pogodbenice, v skladu s členom 2.2 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini.
3. Vsaka pogodbenica uporabi ustrezne mednarodne standarde kot podlago za svoje tehnične predpise, razen kadar pogodbenica, ki tehnične predpise razvija, dokaže, da bi bili taki mednarodni standardi neučinkoviti ali neprimerni za dosego zastavljenih legitimnih ciljev.
4. Če pogodbenica ne uporabi mednarodnih standardov kot podlago za tehnični predpis, na zahtevo druge pogodbenice opredeli vsako znatno odstopanje od ustreznega mednarodnega standarda in pojasni razloge, zakaj so bili ti standardi ocenjeni kot neprimerni ali neučinkoviti za zastavljeni cilj, ter predloži znanstvene ali tehnične dokaze, na katerih temelji ta ocena.
5. Vsaka pogodbenica poleg svojih obveznosti v skladu s členom 2.3 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini v skladu s svojimi pravili in postopki pregleda tehnične predpise, da bi povečala njihovo zblíževanje ustreznim mednarodnim standardom. Pogodbenica med drugim upošteva vsak nov razvoj ustreznih mednarodnih standardov in dejstvo, ali še vedno obstajajo okoliščine, ki so povzročile odstopanja od katerega koli ustreznega mednarodnega standarda.

ČLEN 16.6

Regulativno sodelovanje

1. Pogodbenici priznavata, da obstaja širok nabor mehanizmov regulativnega sodelovanja, ki lahko pomagajo odpraviti ali preprečiti nastanek tehničnih ovir v trgovini.

2. Pogodbenica lahko drugi pogodbenici predlaga sektorske dejavnosti regulativnega sodelovanja na področjih, ki jih zajema to poglavje. Ti predlogi se pošljejo kontaktni točki iz člena 16.13 in vključujejo:

- (a) izmenjavo informacij o regulativnih pristopih in praksah ali
- (b) pobude za nadaljnjo uskladitev tehničnih predpisov in postopkov ugotavljanja skladnosti z ustreznimi mednarodnimi standardi.

Druga pogodbenica odgovori na predlog v razumnem roku.

3. Kontaktne točke iz člena 16.13 obveščajo Skupni odbor o dejavnostih sodelovanja, izvedenih v skladu s tem členom.

4. Pogodbenici si prizadevata za izmenjavo mehanizmov za olajšanje sprejemanja rezultatov ugotavljanja skladnosti in sodelovanje pri njih, da odpravita nepotrebne tehnične ovire v trgovini.

5. Pogodbenici spodbujata sodelovanje med svojimi organizacijami, odgovornimi za tehnične predpise, standardizacijo, ugotavljanje skladnosti, akreditacijo in meroslovje, ne glede na to, ali so vladne ali nevladne, da se obravnavajo različna vprašanja, ki jih zajema to poglavje.

6. Nobena določba tega člena se ne razlaga tako, da od pogodbenice zahteva, da:

- (a) odstopa od svojih postopkov za pripravo in sprejetje regulativnih ukrepov;
- (b) sprejme ukrepe, ki bi ogrozili ali ovirali pravočasno sprejetje regulativnih ukrepov za doseganje ciljev njene javne politike, ali
- (c) doseže specifičen regulativen rezultat.

7. Za namene tega člena in določb o sodelovanju iz prilog 16-A do 16-E Evropska komisija deluje v imenu pogodbenice EU.

ČLEN 16.7

Sodelovanje na področju nadzora trga, skladnosti in varnosti neživilskih izdelkov

1. Pogodbenici priznavata pomen sodelovanja pri nadzoru trga, skladnosti in varnosti neživilskih izdelkov za olajševanje trgovine ter varstvo potrošnikov in drugih uporabnikov ter pomen vzpostavitve vzajemnega zaupanja na podlagi skupnih informacij.

2. V tem členu:

- (a) „potrošniški izdelki“ pomeni blago, ki je namenjeno potrošnikom ali ki ga bodo potrošniki verjetno uporabljali, razen živil, medicinskih pripomočkov in zdravil, ter
- (b) „nadzor trga“ pomeni dejavnosti, ki jih izvajajo javni organi, in ukrepe, ki jih sprejmejo javni organi, vključno z dejavnostmi, opravljenimi v sodelovanju z gospodarskimi subjekti, oziroma ukrepi, sprejetimi v sodelovanju z gospodarskimi subjekti, na podlagi postopkov pogodbenice, da se navedeni pogodbenici omogoči spremljanje ali obravnava skladnosti izdelkov z zahtevami iz njenih zakonov in drugih predpisov ali njihove varnosti.

3. Za zagotovitev neodvisnega in nepristranskega delovanja nadzora trga vsaka pogodbenica zagotovi:

- (a) ločitev funkcij nadzora trga od funkcij ugotavljanja skladnosti in
- (b) odsotnost kakršnih koli interesov, ki bi vplivali na nepristranskost organov za nadzor trga pri izvajanju kontrole ali nadzora gospodarskih subjektov.

4. Pogodbenici lahko sodelujeta in si izmenjujeta informacije na področju varnosti in skladnosti neživilskih izdelkov, zlasti v zvezi z:

- (a) nadzorom trga ter izvršilnimi dejavnostmi in ukrepi;

- (b) metodami ocenjevanja tveganja in preskušanjem izdelkov;
- (c) usklajenimi odpoklici izdelkov ali drugimi podobnimi ukrepi;
- (d) znanstvenimi, tehničnimi in regulativnimi zadevami za izboljšanje varnosti in skladnosti neživilskih izdelkov;
- (e) novimi vprašanji, ki so zelo pomembna za zdravje in varnost;
- (f) dejavnostmi, povezanimi s standardizacijo, ter
- (g) izmenjavo uradnikov.

5. Pogodbenica EU lahko Čilu zagotovi izbrane informacije iz svojega sistema hitrega obveščanja v zvezi s potrošniškimi izdelki iz Direktive 2001/95/ES¹ ali njenih naknadnih sprememb, Čile pa lahko pogodbenici EU zagotovi izbrane informacije o varnosti neživilskih potrošniških izdelkov ter preventivnih, omejevalnih in korektivnih ukrepih, sprejetih v zvezi s potrošniškimi izdelki. Informacije se lahko izmenjujejo v obliki:

- (a) nesistematične izmenjave v ustrezno utemeljenih primerih, kjer so osebni podatki izključeni,
in

¹ Direktiva 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. decembra 2001 o splošni varnosti proizvodov (UL EU L 11, 15.1.2002, str. 4).

(b) sistematične izmenjave na podlagi ureditve, vzpostavljene s sklepom Skupnega sveta, ki se določi v Prilogi 16-D.

6. Skupni svet lahko sprejme sklep, s katerim vzpostavi ureditev o redni izmenjavi informacij, tudi z elektronskimi sredstvi, o ukrepih, sprejetih v zvezi z neskladnimi neživilskimi proizvodi, ki niso neživilski proizvodi iz odstavka 5 tega člena, ki se določi v Prilogi 16-E.

7. Vsaka pogodbenica uporabi informacije, pridobljene v skladu z odstavki 4, 5 in 6, izključno za varstvo potrošnikov, zdravja, varnosti ali okolja.

8. Vsaka pogodbenica obravnava informacije, pridobljene v skladu z odstavki 4, 5 in 6, kot zaupne.

9. Ureditve iz odstavka 5, pododstavek (b), in odstavka 6 določajo obseg izdelka, vrsto informacij, ki se izmenjajo, načine izmenjave ter uporabo pravil o zaupnosti in varstvu osebnih podatkov.

10. V skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a), je Skupni svet pooblaščen za sprejemanje sklepov o določitvi ali spremembi ureditev iz prilog 16-D in 16-E.

ČLEN 16.8

Standardi

1. Za čim širšo uskladitev standardov vsaka pogodbenica spodbuja organe za standardizacijo, ustanovljene na njenem ozemlju, in regionalne organe za standardizacijo, katerih člani so pogodbenica ali organi za standardizacijo, ustanovljeni na njenem ozemlju, da:

- (a) v okviru svojih virov sodelujejo pri pripravi mednarodnih standardov z zadevnimi mednarodnimi organizacijami za standardizacijo;
- (b) uporabljajo ustrezne mednarodne standarde kot podlago za standarde, ki jih razvijajo, razen kadar bi bili taki mednarodni standardi neučinkoviti ali neprimerni, na primer zaradi nezadostne ravni varstva ali temeljnih podnebnih ali geografskih dejavnikov ali temeljnih tehnoloških težav;
- (c) preprečujejo podvajanje dela mednarodnih organizacij za standardizacijo ali prekrivanje z njim;
- (d) redno pregledujejo nacionalne in regionalne standarde, ki ne temeljijo na ustreznih mednarodnih standardih, da bi povečali njihovo približevanje ustreznim mednarodnim standardom;

(e) sodelujejo z ustreznimi organi za standardizacijo druge pogodbenice pri dejavnostih mednarodne standardizacije, tudi v mednarodnih organizacijah za standardizacijo ali na regionalni ravni, ter

(f) spodbujajo dvostransko sodelovanje z organi za standardizacijo druge pogodbenice.

2. Pogodbenici bi si morali izmenjevati informacije o:

(a) uporabi standardov v zvezi s tehničnimi predpisi ter

(b) svojih postopkih standardizacije in obsegu, v katerem uporabljata mednarodne, regionalne ali podregionalne standarde kot podlago za svoje nacionalne standarde.

3. Če standardi z vključitvijo v osnutek tehničnega predpisa ali postopek ugotavljanja skladnosti ali sklicem nanje v takem osnutku ali postopku postanejo obvezni, je treba izpolniti obveznosti glede preglednosti iz člena 16.10 tega sporazuma in člena 2 ali 5 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini.

ČLEN 16.9

Ugotavljanje skladnosti

1. Za postopke ugotavljanja skladnosti se smiselno uporabljajo določbe iz člena 16.5 o pripravi, sprejetju in uporabi tehničnih predpisov.
2. Če pogodbenica zahteva ugotavljanje skladnosti kot potrditev, da je izdelek skladen s tehničnim predpisom:
 - (a) izbere postopke ugotavljanja skladnosti, sorazmerne z vključenimi tveganji;
 - (b) na podlagi svojih zakonov in drugih predpisov prouči, ali se lahko dobaviteljeva izjava o skladnosti uporablja kot eden od možnih načinov za dokazovanje skladnosti s tehničnimi predpisi, ter
 - (c) drugi pogodbenici na zahtevo predloži informacije o merilih, ki se uporabljajo za postopke ugotavljanja skladnosti za določene izdelke.
3. Če pogodbenica zahteva ugotavljanje skladnosti s strani tretje osebe kot potrdilo, da je izdelek skladen s tehničnim predpisom, in te naloge ne pridrži za vladni organ, kot je določeno v odstavku 4:
 - (a) po možnosti uporabi akreditacijo pri izbiri organov za ugotavljanje skladnosti;

- (b) po možnosti uporabi mednarodne standarde za akreditacijo in ugotavljanje skladnosti ter mednarodne sporazume, ki vključujejo akreditacijske organe pogodbenic, na primer prek mehanizmov Mednarodnega združenja za akreditacijo laboratorijev (ILAC) in Mednarodnega akreditacijskega foruma (IAF);
- (c) se pridruži ali po potrebi spodbuja svoje organe za ugotavljanje skladnosti k pridružitvi katerim koli delujočim mednarodnim sporazumom ali dogovorom za uskladitev ali olajšanje sprejemanja rezultatov ugotavljanja skladnosti;
- (d) če je za določen izdelek ali nabor izdelkov imenovan več kot en organ za ugotavljanje skladnosti, zagotovi gospodarskim subjektom možnost, da izberejo, kateri bo izvedel postopek ugotavljanja skladnosti;
- (e) zagotovi, da so organi za ugotavljanje skladnosti neodvisni od proizvajalcev, uvoznikov in gospodarskih subjektov na splošno ter da ni navzkrižja interesov med akreditacijskimi organi in organi za ugotavljanje skladnosti;
- (f) organom za ugotavljanje skladnosti omogoči, da se v zvezi z ugotavljanjem skladnosti oprejo na preskušanje ali inšpekcijske preglede, ki jih izvajajo podizvajalci, vključno s podizvajalci s sedežem na ozemlju druge pogodbenice; nobena določba tega pododstavka se ne razlaga kot prepoved pogodbenici, da od podizvajalcev zahteva, da izpolnjujejo enake zahteve, ki jih mora pri izvajanju naročenih preskušanj ali inšpekcijskih pregledov izpolnjevati organ za ugotavljanje skladnosti, ki je oddal naročilo v podizvajanje, ter

(g) na uradnem spletišču objavi seznam organov, ki jih je imenovala za izvajanje takega ugotavljanja skladnosti, in ustrezne informacije o obsegu imenovanja vsakega takega organa.

4. Nobena določba tega člena pogodbenici ne preprečuje, da zahteva, da skladnost določenih izdelkov ugotavljajo opredeljeni vladni organi pogodbenice. V navedenih primerih pogodbenica:

(a) omeji pristojbine za ugotavljanje skladnosti na približne stroške opravljenih storitev in na zahtevo vložnika za ugotavljanje skladnosti pojasni, kako je znesek naloženih pristojbin za tako ugotavljanje skladnosti omejen glede na znesek približnih stroškov opravljenih storitev, ter

(b) objavi pristojbine za ugotavljanje skladnosti ali jih zagotovi na zahtevo.

5. Ne glede na odstavke 2, 3 in 4 na področjih iz Priloge 16-B v primerih, v katerih pogodbenica EU sprejme dobaviteljevo izjavo o skladnosti, Čile v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi kot zagotovilo, da je izdelek skladen z zahtevami čilskih tehničnih predpisov, zagotovi učinkovit in pregleden postopek za priznavanje certifikatov in poročil o preskusih, ki jih izdajo organi za ugotavljanje skladnosti na ozemlju pogodbenice EU in jih je akreditiral akreditacijski organ, ki je član mednarodnih sporazumov za vzajemno priznavanje ILAC ali IAF.

6. V tem členu „dobaviteljeva izjava o skladnosti“ pomeni potrdilo prve osebe o skladnosti, ki ga izključno na lastno odgovornost izda proizvajalec na podlagi rezultatov ustrezne vrste dejavnosti ugotavljanja skladnosti in brez obvezne ocene tretje osebe kot zagotovilo, da je izdelek skladen s tehničnimi predpisi, ki določajo take postopke ugotavljanja skladnosti.

7. Pododbor iz člena 16.14 na zahtevo katere koli pogodbenice pregleda seznam področij iz Priloge 16-B, odstavek 1. Pododbor lahko Skupnemu svetu v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a), priporoči, naj spremeni Prilogo 16-B.

ČLEN 16.10

Preglednost

1. Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi pravili in postopki ter brez poseganja v poglavje 36 pri razvoju pomembnih tehničnih predpisov, ki bi lahko pomembno vplivali na trgovino z blagom, zagotovi, da obstajajo postopki za preglednost, ki osebam pogodbenic omogočajo, da izrazijo svoje mnenje na javnem posvetovanju, razen če se pojavijo ali bi se lahko pojavile resne težave v zvezi z varnostjo, zdravjem, varstvom okolja ali nacionalno varnostjo.

2. Vsaka pogodbenica omogoči osebam druge pogodbenice sodelovanje v postopku posvetovanja iz odstavka 1 pod pogoji, ki niso manj ugodni od pogojev, ki jih priznava svojim osebam, ter javno objavi rezultate tega postopka posvetovanj.

3. Razen če se pojavijo ali bi se lahko pojavile resne težave v zvezi z varnostjo, zdravjem, varstvom okolja ali nacionalno varnostjo, vsaka pogodbenica drugi pogodbenici dovoli, da predloži pisne pripombe v najmanj 60 dneh po datumu predložitve uradnega obvestila o predlaganih tehničnih predpisih ali postopkih ugotavljanja skladnosti centralnemu registru uradnih obvestil STO. Pogodbenica obravnava vse razumne zahteve druge pogodbenice po podaljšanju navedenega obdobja za pripombe.
4. Če besedilo, poslano v uradnem obvestilu, ni v enem od uradnih jezikov STO, vsaka pogodbenica, ki pošlje uradno obvestilo, zagotovi podroben in izčrpen opis vsebine predlaganih tehničnih predpisov ali postopkov ugotavljanja skladnosti v obliki uradnega obvestila STO.
5. Če pogodbenica prejme pisne pripombe iz odstavka 3:
- (a) na zahtevo druge pogodbenice razpravlja o pisnih pripombah s svojim pristojnim regulativnim organom v času, ko se te pripombe lahko upoštevajo, in
 - (b) pisno odgovori na pripombe najpozneje na datum objave sprejetega tehničnega predpisa ali postopka za ugotavljanje skladnosti.
6. Vsaka pogodbenica si prizadeva odgovore na pisne pripombe, ki jih prejme od druge pogodbenice, objaviti na spletišču, kot je navedeno v odstavku 3, najpozneje do datuma objave sprejetega tehničnega predpisa ali postopka ugotavljanja skladnosti.

7. Pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice zagotovi informacije o ciljih, pravni podlagi in utemeljitvi tehničnega predpisa ali postopka ugotavljanja skladnosti, ki ga je pogodbenica sprejela ali katerega sprejetje predlaga.
8. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se njeni sprejeti tehnični predpisi in postopki ugotavljanja skladnosti objavijo na uradnih spletiščih ali so brezplačno na voljo v spletnih uradnih listih.
9. Vsaka pogodbenica zagotovi informacije o sprejetju in začetku veljavnosti tehničnega predpisa ali postopka ugotavljanja skladnosti ter sprejetega končnega besedila z dodatkom k prvotnemu uradnemu obvestilu v centralnem registru obvestil STO.
10. Vsaka pogodbenica zagotovi primeren časovni razmik med objavo tehničnih predpisov in njihovim začetkom veljavnosti v skladu s pogoji iz člena 2.12 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini. V tem členu „primeren časovni razmik“ običajno pomeni obdobje najmanj šestih mesecev, razen če to ne bi bilo učinkovito za doseganje zastavljenih legitimnih ciljev.
11. Pogodbenica prouči vsak razumen zahtevek druge pogodbenice za podaljšanje obdobja med objavo tehničnega predpisa in njegovim začetkom veljavnosti, ki ga je prejela pred koncem obdobja za pripombe iz odstavka 3, razen če zamuda ne bi bila učinkovita za doseganje zastavljenih legitimnih ciljev.

ČLEN 16.11

Označevanje in etiketiranje

1. Pogodbenici potrujeta, da so njuni tehnični predpisi, ki vključujejo ali obravnavajo izključno označevanje ali etiketiranje, skladni z načeli iz člena 2.2 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini.
2. Razen če je to potrebno za doseganje legitimnih ciljev iz člena 2.2 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini, pogodbenica, ki zahteva obvezno označevanje ali etiketiranje izdelkov:
 - (a) zahteva le informacije, ki so pomembne za potrošnike ali uporabnike izdelka, ali informacije, s katerimi se navaja skladnost izdelka z obveznimi tehničnimi zahtevami;
 - (b) ne zahteva predhodne odobritve, registracije ali certificiranja etiket ali oznak izdelkov ali plačila kakršne koli pristojbine kot predpogoja za dajanje na njen trg izdelkov, ki so sicer skladni z njenimi obveznimi tehničnimi zahtevami;
 - (c) če od gospodarskih subjektov zahteva uporabo edinstvene identifikacijske številke, to številko nemudoma in na nediskriminatorni podlagi izda gospodarskim subjektom druge pogodbenice;

- (d) če navedbe niso zavajajoče, protislovne ali dvoumne v zvezi z informacijami, ki jih zahteva pogodbenica uvoznica blaga, dovoli:
- (i) informacije v drugih jezikih poleg informacij v jeziku, ki ga zahteva pogodbenica uvoznica blaga;
 - (ii) mednarodno sprejete nomenklature, piktograme, simbole ali grafične prikaze ter
 - (iii) dodatne informacije poleg tistih, ki jih zahteva pogodbenica uvoznica blaga;
- (e) sprejme, da je etiketiranje, vključno z dodatnim etiketiranjem ali popravki etiketiranja, izvedeno v carinskih skladiščih ali drugih določenih krajih v državi uvoza kot alternativa etiketiranju v državi porekla, razen če morajo tako etiketiranje izvesti pooblaščen osebe zaradi javnega zdravja ali varnosti, ter
- (f) si prizadeva sprejeti nestalne ali odstranljive etikete ali vključitev ustreznih informacij v spremno dokumentacijo in ne na etikete, ki so fizično pritrjene na izdelek.

ČLEN 16.12

Tehnične razprave in posvetovanja

1. Pogodbenica lahko od druge pogodbenice zahteva, da zagotovi informacije o kateri koli zadevi, zajeti v tem poglavju. Druga pogodbenica navedene informacije zagotovi v razumnem roku.
2. Če pogodbenica meni, da bi osnutek ali predlagani tehnični predpis ali postopek ugotavljanja skladnosti druge pogodbenice lahko znatno škodoval trgovini med pogodbenicama, lahko zahteva razprave o zadevi. Zahteva se predloži pisno, v njej pa so navedeni:
 - (a) ukrep;
 - (b) določbe tega poglavja, na katere se nanašajo pomisleki, in
 - (c) razlogi za zahtevo, vključno z opisom pomislekov pogodbenice, ki predloži zahtevo, v zvezi z ukrepom.
3. Pogodbenica zahtevo v skladu s tem členom predloži kontaktni točki druge pogodbenice, določeni v skladu s členom 16.13.

4. Pogodbenici se na zahtevo katere koli pogodbenice v 60 dneh po datumu predložitve zahteve sestaneta, da bi osebno ali prek videokonference ali telekonference razpravljali o pomislekih iz zahteve iz odstavka 2. Pogodbenici si prizadevata zadevo čim prej obojestransko zadovoljivo rešiti.
5. Če pogodbenica, ki predloži zahtevo, meni, da je zadeva nujna, lahko od druge pogodbenice zahteva, da se sestanek začne prej. Druga pogodbenica prouči to zahtevo.
6. Pojasniti je treba, da ta člen ne posega v pravice in obveznosti nobene od pogodbenic v okviru poglavja 38.

ČLEN 16.13

Kontaktne točke

1. Vsaka pogodbenica določi kontaktno točko za olajšanje sodelovanja in usklajevanja v skladu s tem poglavjem ter drugo pogodbenico obvesti o njenih kontaktnih podatkih. Pogodbenica drugo pogodbenico nemudoma uradno obvesti o vseh spremembah navedenih kontaktnih podatkov.
2. Kontaktni točki si skupaj prizadevata za lažje izvajanje tega poglavja in sodelovanje med pogodbenicama pri vseh zadevah v zvezi s tehničnimi ovirami v trgovini. Kontaktni točki:
 - (a) organizirata tehnične razprave in posvetovanja iz člena 16.12;

- (b) takoj obravnavata morebitna vprašanja pogodbenice v zvezi z razvojem, sprejetjem, uporabo ali izvajanjem standardov, tehničnih predpisov ali postopkov ugotavljanja skladnosti;
 - (c) na zahtevo pogodbenice organizirata razprave o vseh zadevah, ki izhajajo iz tega poglavja, ter
 - (d) si izmenjujeta informacije o razvoju dogodkov v nevladnih, regionalnih in večstranskih forumih v zvezi s standardi, tehničnimi predpisi in postopki ugotavljanja skladnosti.
3. Kontaktni točki se med seboj obveščata na podlagi dogovorjene metode, primerne za opravljanje njunih nalog.

ČLEN 16.14

Pododbor za tehnične ovire v trgovini

Pododbor za tehnične ovire v trgovini (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1):

- (a) spremlja izvajanje in upravljanje tega poglavja;

- (b) krepí sodelovanje v zvezi s pripravo in izboljšanjem standardov, tehničnih predpisov in postopkov za ugotavljanje skladnosti;
- (c) določi prednostna področja skupnega interesa za prihodnje delo v okviru tega poglavja in prouči predloge za nove pobude;
- (d) spremlja razvoj dogodkov v okviru Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini in razpravlja o njem ter
- (e) sprejme vse druge ukrepe, ki jima bodo po mnenju pogodbenic v pomoč pri izvajanju tega poglavja in Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini.